5354

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ
Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α΄ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

ΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ

Α ΤΗΝ Β΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

(Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσ. καὶ φόρου δρ. 14.40
ξία βιβλιοσήμου δρχ. 5.55. Φόρος Ἀναγκ. Δανείου δρχ. 0.60)
Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 13059
Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 702, 24 Ὀκτωβρίου 1924

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"
44 — ΕΝ ΟΔΩι ΣΤΑΔΙΟΥ — 44
1924

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

5354

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α΄ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,,

44 — ΕΝ ΟΔΩι ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1924

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΣΤΙΑΣ
Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφεῖον «Ἑστία» — 14686

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΛΥ ΟΣ

'Αντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς 1
ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ
πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει,
προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβου-
λεύειν· οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις,
τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης
ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμ' ἐνίοις ἂν
ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέρον-
τος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες 2
'Αθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν πραγμά-
των ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτη-
ρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν
ἔχει τρόπον πρὸς αὐτά.

Ἔστι δὴ τὰ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν
βοήθειαν καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε
βοηθήσητε καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν ὅπερ καὶ πρότερον, πρε-
σβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πρά-
γμασιν· ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δει- 3
νὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκ' ἂν
τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο), τὰ
δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται
καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, τοῦθ', ὃ δυσμα- 4
χώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν·
τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕν' ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ
πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ
τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέ-
χει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτ' ἄσμε-
5 νος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς
Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας
πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρί-
δος, καὶ ἴσασιν, ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας
αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως
ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς, ἄλλως τε κἂν ὅμο-
ρον χώραν ἔχωσιν.
6 Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλ',
ἃ προσήκει, πάντ' ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ
παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν,
χρήματ' εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν
ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ
7 τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γάρ, ὃ πάντες
ἐθρύλουν τέως, Ὀλυνθίους ἐκπολεμῆσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγον'
αὐτόματον, καὶ ταῦθ' ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν
γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ
σύμμαχοι καὶ μέχρι του ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ
δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσιν, βεβαίαν εἰκὸς
τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν.
8 Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα
καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτόν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρό-
τερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες
καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ
τὸ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν
πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προ-
θυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν Ἀμφί-
πολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἂν ἦτ' ἀπηλλαγμένοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πραγμάτων. καὶ πάλιν, ἡνίκα Πύδνα, Ποτείδαια, Μεθώνη, Πα- 9
γασαί, τἄλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκού-
μεν' ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ
ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ
νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμε-
νοι, τὰ δὲ μέλλοντ' αὐτόματ' οἰόμενοι σχήσειν καλῶς ηὐξήσα-
μεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν
τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδείς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας.
νυνὶ δὴ καιρὸς ἥκει τις, οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ
πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων.

Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογι- 10
στὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καταστάς, καίπερ
οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς
χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πόλλ' ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν
πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως, τὸ δὲ
μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τιν' ἡμῖν συμμα-
χίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ'
ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. ἀλλ', οἶμαι, 11
παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως·
ἂν μὲν γάρ, ὅσ' ἄν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ
τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ
μεμνῆσθαι τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως· οἱ μὴ
χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς οὐδ' εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν
θεῶν χρηστόν, μνημονεύουσιν· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν
ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων κρίνεται.

Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 12
φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπρα-
γμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ δὲ προησόμεθ', ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ὄλυνθον ἐκεῖ-
νος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλῦον ἔτ' αὐτὸν
ἔσται βαδίζειν, ὅποι βούλεται.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

13 Ἆρα λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτείδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν πάνθ' ὃν ἐβούλετ' εὐτρεπίσας τρόπον ᾤχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἠσθένησεν· πάλιν ῥᾴσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύββαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω στρατείας.

14 «Τί οὖν», ἄν τις εἴποι, «ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν;» ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθ' ἀμφότερα, καὶ τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκαστον ἀεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, ᾗ χρῆται καὶ συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μέν, ὡς ἀεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔσται, ἡμεῖς δ', ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθ', εἰς τί ποτ' ἐλπὶς
15 ταῦτα τελευτῆσαι. πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἥξοντ', ἂν ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μήν, εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐρρᾳθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ ἠβουλόμεθ' ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

16 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅ,τι δεῖ πράττειν, ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθ', ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι.

Φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε 17
τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ, μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται.
εἴτε γάρ, ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας 18
τοῦτ' Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε, βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι.

Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω· περὶ δὲ χρη- 19
μάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήμαθ' ὑμῖν, ἔστιν, ὅσ' οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, στρατιωτικά· ταῦτα δ' ὑμεῖς οὕτως, ὡς βούλεσθε, λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μή, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. «τί οὖν;» ἄν τις
εἴποι «σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;» μὰ Δί' οὐκ 20
ἔγωγε· ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικὰ καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα· ὑμεῖς δ' οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνειν εἰς τὰς ἑορτάς. ἔστι δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἕλεσθ', ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

21 Ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματ', ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν φήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὡς ἐπιὼν ἅπαντα τότ' ἤλπιζε τὰ πράγματ' ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν.
22 ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τῶν Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται.

23 Ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὥς φασιν. καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται, διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι.

24 Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντες ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθ' ἑτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ', ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθα- 25
νέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολε-
μεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυν-
θίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε,
τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι·
ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδί-
ζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν 26
ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τ' ὄντες φυλάτ-
τειν, ἐὰν μὴ βοηθήσηθ' ὑμεῖς; ἢ ἄλλος τις; «ἀλλ', ὦ τᾶν,
οὐχὶ βουλήσεται». τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ, ἃ νῦν
ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει.
Ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδ' ἢ 'κεῖ πολε- 27
μεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν
αὐτοὺς τριάκονθ' ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι καὶ ὅσ' ἀνάγκη
στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς
ὄντος ἐν αὐτῇ, πολεμίου λέγω, πλεῖον' ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι
τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσ' εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον
δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι
ζημιώσεσθαι; καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις καὶ ἔθ' ἡ τῶν πραγμά-
των αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν.
Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ ἀπω- 28
θεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν
πολλῶν, ὧν — καλῶς ποιοῦντες — ἔχουσ', μίκρ' ἀναλίσκον-
τες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν
τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι
φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται, τοὺς δὲ
λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὔθυναι ῥᾴδιαι
γένωνται, ὡς, ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα,
τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ
δ' εἴη παντὸς εἵνεκα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

II.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

1 Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασιν· τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι τὴν χώραν ὅμορον καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους καί, τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντά-
2 πασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἦμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.

3 Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ', ὅσ' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείον' ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασιν, τοσούτῳ πλείον' αἰσχύνην ὠφλήκατε.
4 ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὑτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει
λαβεῖν, οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς
τούτων ἔνι καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς καὶ
μεγάλα, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη
βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ 5
πεπραγμένα δεικνύναι λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν
δικαίως· τὸ δὲ πάνθ', ὅσα πώποτ' ἔπραξε, διεξιόντ' ἐφ' ἅπασι
τούτοις ἐλέγχειν καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι καὶ
δυοῖν ἕνεχ' ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ
καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι καὶ τοὺς ὑπερεκπε-
πληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν, ὅτι πάντα
διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ηὐξήθη,
καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματ' αὐτῷ.

'Εγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγούμην καὶ 6
αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια
πράττονθ' ἑώρων ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὑρί-
σκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτ' 'Ολυνθί-
ους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι,
τῷ τὴν 'Αμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν
ποτ' ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τοῦτο προσαγαγόμε-
νον, τὴν δ' 'Ολυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτείδαιαν 7
οὖσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους
ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ
τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν
Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως
δ' οὐδεὶς ἔστιν, ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρη-
σαμένων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν
ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως ηὐξήθη.

Ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίχ' ἕκαστοι συμ- 8
φέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' εἵνεχ' ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτ' ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντ' ἄσμενοι.

9 Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμ' ἅπαντ' ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν.
10 οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιορκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτ' εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γ' ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὑτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

11 Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς
12 ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἕξουσιν ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ τὴν 13
μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτ' ἐθελήσηθ' ὡς προσήκει καὶ δὴ περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντ' ἐξελεγχθήσεται.

Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν 14
προσθήκῃ μερίς ἐστί τις οὐ μικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτείδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ Θετταλοῖς στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησεν· καὶ ὅποι τις ἄν, οἶμαι, προσθῇ κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστι μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν 15
ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν ἢ ὑπῆρχε φύσει κατεσκεύακεν αὑτῷ.

Μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτ' ἐζήλωκε καὶ προῄρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦθ', ἃ μηδεὶς πώποτ' ἄλλος Μακεδόνων βασιλεύς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ 16
τούτων οὐ μέτεστιν, κοπτόμενοι δ' ἀεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὑτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν οὕτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διαθέσθαι κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

17 Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτ' οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς
18 οἵου ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα (πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπέρβλητον εἶναι)· εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον.

19 Λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷ' ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει.

20 Καίτοι ταῦτα, καὶ εἰ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι τὰ τοιαῦτ' ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς
21 μακράν, ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νεται, ἐπὰν δ' ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρῶν ᾖ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν, ἐπειδὰν δ' ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντ' ἐποίησεν ἔκδηλα.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυ- 22
χοῦνθ' ὁρῶν ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων, ἃ προσήκει, ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν
ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας ἢ 'κείνῳ. ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθ' οὐδὲν ποι- 23
οῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντ' οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι καὶ μήτε καιρὸν μήθ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει τοῦ πάντα ποιοῦντος περιῆμεν.

Ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ 24
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πόλλ' ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν, οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ' ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετ' εἰσφέροντες καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι, νυνὶ δ' ὀκνεῖτ' ἐξιέναι καὶ μέλλετ' εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἕν' αὐτῶν ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν
ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τού- 25

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοις, εἰ μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τὶ ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦθ' ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν.

26 Εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονεν, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νῦν δ' ὅ,τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη.

27 Φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδέν' αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε, τηνικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα.

28 Τίνος γὰρ εἵνεκ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μέν ἐστι τἆθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμ' ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα, ἃ συλῶσιν. ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς
29 ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δ', ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματ' ἀπο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως.

Πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσνενέμησθ' οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ
δ' ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτ' ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι 30
καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μέν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν, ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὁτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει, εἶθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν ἐξέσται.

Λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὅσων ἕκαστος 31
ἔχει τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι καὶ τὰ βέλτισθ' ὧν ἂν ἀκούσηθ' αἱρεῖσθαι, μὴ ἂν ὁ δεῖν' ἢ ὁ δεῖν' εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμ' ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

III.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

1 Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τ' εἰς τὰ πράγματ' ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματ' εἰς τοῦτο προήκοντ', ὥσθ', ὅπως μὴ πεισόμεθ' αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν
2 παριστάντες ὑμῖν ἁμαρτάνειν. ἐγὼ δ', ὅτι μέν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλ' ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐ πάλαι, γέγονε ταῦτ' ἀμφότερα· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεταί τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον.

3 Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, εἴπερ ποτέ, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δ' οὐχ, ὅ,τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ἡμᾶς ἐκπεφευγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τἀληθῆ λέγω καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁρᾶτε γάρ, ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.

Ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶ- 4
τον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θρᾴκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτὶ Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριών· πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντ' ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν καὶ τάλανθ'
ἑξήκοντ' εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ 5
τούτου ἑκατομβαιών, μεταγειτνιών, βοηδρομιών· τούτου τοῦ μηνὸς μόγις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατ' ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντ' ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς, ἦλθε γὰρ ἀμφότερα, οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφεῖτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότ' ἐκεῖσ' ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς.

Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' ἑτέ- 6
ρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμεθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθ', ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντ' ἔσεσθ' ὑπὲρ
Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ 7
διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦθ' ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῆσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἅπαντες ἐθρύλουν τοῦτο· πέπρακται νυνὶ τοῦθ' ὁπωσδήποτε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

8 Τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρρωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτ' ἐπικλῖναι τὰ πράγματα.

9 ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτ' ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματ', ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου.

10 «Ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν», εἴποι τις ἄν, «πάντες ἐγνώκαμεν καὶ βοηθήσομεν· τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε». μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί), ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε.

11 Λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν, εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητ' ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψονθ', ἃ πάντες ἴσθ' ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε.

12 πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε, τίς εἰπὼν τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε, ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δ' ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ λύειν γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον 13 τὴν μὲν χάριν, ἢ πᾶσαν ἔβλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστ' εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτ' εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν' ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστ' εἰς προῦπτον κακὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμ' οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσγένηται 14 τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματ' ἦν ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν, ἃ προσήκει, πράττειν ἢ περὶ ὧν ἐγράφη διαπράξασθαι, οὔτ' ἂν ὑμεῖς, πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν εἵνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' 15 ἔχει· τὸ γὰρ πράττειν, τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστιν. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλ' ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα· καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε.

Τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ 16 παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πόθ', ἃ δεῖ, πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προείληφε τὰ χωρί' ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα; οὐχ οὕς, εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦσιν; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς 17 θεῶν πάντ' ἐάσαντες καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτῷ τότε τοὺς αἰτίους οἵτινες τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν.

18 Καὶ νῦν, οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω· ταῦτα ποιεῖτ' ἀγαθῇ τύχῃ. «ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα». οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι παραλείπει· εὔξασθαι μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάνθ', ὅσα βούλεταί τις, ἀθροίσαντ' ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι δέ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστ' ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερ' ἐξῇ, λαμβάνειν.

19 «Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων;» εἴποι τις ἄν. φήμ' ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω, εἴ τῳ ποτ' ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντ' ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ', οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις· διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὑτὸν ἐξαπατῆσαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται, τὰ δὲ
20 πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματ' ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθ' ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἕξετε. οὔ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν χρημάτων τῶν τοῦ πολέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτ' ὀνείδη φέρειν, οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως προ- 21
ήρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχής εἰμ' ἐγώ, ὥστ' ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι· καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν
Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥή- 22
τορες «τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι;» προπέποται τῆς παραυτίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερ' αἰσχρῶς.

Καίτοι σκέψασθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἂν κεφάλαι' 23
εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος. οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι.

Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφί- 24
λουν αὐτούς, ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντ' ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαι' αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι δ' ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον.

Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς 25
κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθ', ὁποῖοι ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν
τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερ-
26 βολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρ' ἐν
τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ
τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρ' οἶδεν
ὑμῶν, ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέ-
ραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετ' αὐτοῖς τὰ τῆς
πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ
τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσε-
βῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτή-
σαντ' εὐδαιμονίαν.

27 Τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματ' ἐκείνοις,
χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν
χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματ' ἔχει; ἆράγ' ὁμοίως καὶ παρα-
πλησίως; οἷς — τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν,
ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτ' ἐρημίας ἐπειλημμένοι, Λακεδαιμο-
νίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν
δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν
ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς
28 ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν
χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντ'
ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους
ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι, ἐχθρὸν
δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις
ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν ἢ παρ' ἡμῶν
αὐτῶν Φίλιππος.

29 «Ἀλλ', ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει
νῦν ἄμεινον ἔχει». καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις,
ἃς κονιῶμεν, καὶ τὰς ὁδούς, ἃς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας
καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομέ-
νους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι· ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονεν, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται.

Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δή ποθ' ἅπαντ' εἶχε 30
καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τότε μὲν πράττειν καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ
ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοὐναντίον κύριοι 31
μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι καὶ περιῃρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες, ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν ἢ Βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροήθεις αὑτοῖς ποιοῦντες.

Ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λα- 32
βεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τἀπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρ' οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι μοι γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παρρησία περὶ πάντων ἀεὶ παρ' ὑμῖν ἐστιν, ἀλλ' ἔγωγ', ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω.

Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι, ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, 33
ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθ' ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικεν. καὶ γὰρ ἐκεῖν' οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὔτ' ἀποθνῄσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦθ', ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτ' ἐστίν, ὥστ' ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ, ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἑκάστου ῥᾳθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα.

34 «Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;» φήσει τις. καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιθ' ἡ πόλις, τοῦθ' ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἴκοι μένων βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκῃ τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος. συμβαίνει τι τοιοῦτον οἷον καὶ τὰ νῦν· στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ἡμῶν· ὅσ' οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβάνων, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἃ χρὴ πράττεσθαι.

35 Ὅλως δ' οὔτ' ἀφελὼν οὔτε προσθεὶς πλὴν μικρῶν, τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ', ὅ,τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν, ὅπου μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν ποιούντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δ' οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθά-
36 νεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦθ', ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρηχ', ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἕλοισθ', ὅ,τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. *Πολιτικὴ κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Δημοσθένους.*

Ἡ ἡγεμονία τῶν Ἀθηνῶν καταλυθεῖσα διὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἤρξατο ἀναδημιουργουμένη κατὰ τὸν μετὰ τοῦτον ἐκραγέντα πόλεμον μεταξὺ Θηβῶν καὶ Σπάρτης. Τὰ κατὰ θάλασσαν περιφανῆ κατορθώματα τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν Χαβρίου καὶ Τιμοθέου, αἱ στρατιωτικαὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ Ἰφικράτους καὶ ἡ σώφρων πολιτικὴ τοῦ Καλλιστράτου συνετέλεσαν ὥστε νὰ δημιουργηθῇ (ἐν ἔτει 377) ἀθηναϊκὴ συμμαχία ἢ ὁμοσπονδία περιλαβοῦσα περὶ τὰς 70 πόλεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο ἡ Χίος, ἡ Τένεδος, ἡ Μυτιλήνη, τὸ Βυζάντιον, ἡ Χαλκὶς καὶ ἄλλαι. Οὕτως ἡ ἡγεμονία περιῆλθε καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Ἀλλ᾽ ἡ ἡγεμονία αὕτη δὲν διετηρήθη ἐπὶ μακρόν· οἱ Ἀθηναῖοι μὴ τηρήσαντες τὰς πρὸς τοὺς συμμάχους τοὺς ταχθέντας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν των ἀναληφθείσας ὑποχρεώσεις, ἀλλ᾽ ἐπιδοθέντες εἰς πιέσεις καὶ ἀργυρολογίαν αὐτῶν προεκάλεσαν τὸν λεγόμενον συμμαχικὸν πόλεμον, καθ᾽ ὃν αἱ Ἀθῆναι ἐπὶ τριετίαν ὅλην (358-355) ἠναγκάσθησαν νὰ πολεμήσωσι κατὰ τῶν ἀποστασῶν ἰσχυροτάτων συμμαχίδων, τῆς Χίου, Ῥόδου, Κῶ καὶ τοῦ Βυζαντίου, βοηθουμένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς ἐν Καρίᾳ Ἁλικαρνασσοῦ Μαυσώλου. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον οἱ Ἀθηναῖοι μικρὰς ἐπιτυχίας ἔσχον· φοβηθέντες δὲ τέλος τὰς ἀπειλὰς τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας Ἀρταξέρξου τοῦ Ὤχου, ὅτι θ᾽ ἀποστείλῃ μέγαν στόλον πρὸς βοήθειαν τῶν συμμάχων, ἠναγκάσθησαν νὰ συνάψωσιν εἰρήνην (355) μετὰ τῶν ἀποστατῶν συμμάχων παρέχοντες εἰς αὐτοὺς πλήρη ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀνεχόμενοι τὴν πλήρη σχεδὸν διάλυσιν τῆς ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας.

Ἡ διάλυσις αὕτη τῆς ἡγεμονίας συνεπέφερε τὴν ἔκπτωσιν πάσης ἐν γένει δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων, οἰκονομικῆς τε καὶ ἠθικῆς. Ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις κατέπεσε τὸ γενναῖον φρόνημα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ ἐξέλιπε πᾶσα πολιτικὴ ἐνέργεια τείνουσα εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς παλαιᾶς ἰσχύος. Ὁ δῆμος ἀπὸ τῆς μετὰ τῶν συμμάχων συναφθείσης εἰρήνης ἠκολούθει τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τοῦ δημαγωγοῦ Εὐβούλου, ὅστις πρόγραμμα εἶχε τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀρχαίας φιλοδοξίας καὶ τὴν ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιδίωξιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐζωΐας τοῦ ἰδιώτου. Οἱ πολῖται ἀπηρνοῦντο ἤδη νὰ στρατεύωσιν οἱ ἴδιοι μεταχειριζόμενοι τὰ ξενικὰ στρατεύματα, ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐψήφιζον μὲν πολλά, εἶτα δ' ὅμως ὀλίγα ἢ οὐδὲν ἐξετέλουν· τὸ σύστημα τῶν **λειτουργιῶν** *κατ' ὄνομα μόνον διετηρεῖτο, ἀφ' οὗ οἱ πλουσιώτατοι κατώρθωνον ν' ἀποφεύγωσιν αὐτάς, ἐπιβαρυνομένων δυσαναλόγως τῶν ὀλιγώτερον πλουσίων. Ἐν ᾧ δὲ ἡ πολιτεία ἔφθινεν, ηὔξανον αἱ τρυφαὶ καὶ αἱ ἀναπαύσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Οἱ ἰδιωτικοὶ οἶκοι ἀνηγείροντο μεγαλοπρεπεῖς, αἱ ἑορταὶ καὶ πανηγύρεις κατ' οὐδὲν ἠλαττοῦντο τῆς παλαιᾶς μεγαλοπρεπείας. Χρῆμα ἄφθονον κατεσπαταλᾶτο διὰ τὴν ὡς οἷόν τε μεγαλοπρεπεστέραν διεξαγωγὴν τῶν θεατρικῶν παραστάσεων· τέλος δὲ οὐδέποτε κατεβάλλετο μεγαλυτέρα φροντὶς περὶ τὴν εἰς τοὺς πολλοὺς τακτικὴν διανομὴν τῶν* **θεωρικῶν** *χρημάτων.*

Οὕτως εἶχον τὰ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους· ἐν μέσῳ δὲ τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῆς πολιτείας ἐμφανίζεται ὁ Δημοσθένης.

II. Δημοσθένης.

α΄) Βίος Δημοσθένους.

Ὁ Δημοσθένης, υἱὸς Δημοσθένους, ἐκ τοῦ ἐν Ἀττικῇ δήμου Παιανίας, κειμένου κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμηττοῦ, ἐγεννήθη τῷ 383 π. Χ. Καὶ ὁ μὲν πατήρ του εὔπορος ὢν ἐκέκτητο ἐν Ἀθήναις δύο ἐργαστήρια, μαχαιροποιεῖον καὶ θρονοποιεῖον, ἡ δὲ μήτηρ του — Κλεοβούλη ὀνομαζομένη — κατήγετο ἐκ Σκυθίας.

Ἑπταετὴς μόλις γενόμενος ὁ Δημοσθένης ἀπώλεσε τὸν πατέρα του, ὅστις ἀποθνήσκων κατέλιπε τρεῖς ἐπιτρόπους τῶν ἀνηλίκων τέκνων, τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρός. Ἀλλ' οἱ ἐπίτροποι δὲν ἐφάνησαν ἀξιόπιστοι, διότι τὴν καταλειφθεῖσαν περιουσίαν, ἀνερχομένην εἰς δέκα πέντε τάλαντα, δηλ. περίπου εἰς ἑπτακοσίας εἴκοσι χιλιά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δας σημερινῶν δραχμῶν, διεσπάθησαν σχεδὸν τελείως, ἐν ᾧ ἠδύναντο νὰ διπλασιάσωσιν αὐτὴν εὐσυνειδήτως διαχειριζόμενοι. Ὡσαύτως οὗτοι καὶ τῆς παιδεύσεως τοῦ Δημοσθένους ἠμέλησαν· ἀλλ' οὗτος φιλομαθὴς ὢν καὶ ἐπιμελὴς ἐμόρφωσεν ἑαυτὸν μαθητεύσας παρὰ τῷ ῥήτορι Ἰσαίῳ, τῷ Χαλκιδεῖ, καὶ μελετήσας τοὺς λόγους τοῦ Ἰσοκράτους, τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Θουκυδίδου, ἥν, ὡς λέγεται, ὀκτάκις ἀντέγραψε καὶ μέγα μέρος αὐτῆς ἀπεμνημόνευσεν.

Ἐνῆλιξ γενόμενος κατεδίωξε δικαστικῶς τοὺς ἐπιτρόπους ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ διδασκάλου του Ἰσαίου καὶ κατώρθωσε μικρὸν μόνον μέρος τῆς πατρικῆς περιουσίας ν' ἀναλάβῃ. Διὰ τοῦτο ἀναγκασθεὶς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῆς ἀπολεσθείσης περιουσίας ἐγένετο **λογογράφος**· ὡς τοιοῦτος συνέταττε λόγους δικανικοὺς ὑπὲρ ἄλλων καὶ μεγάλως ἐξετιμᾶτο. Ἀλλὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐκτήσατο ἐκ τῶν πολιτικῶν λόγων καὶ τῆς πολιτικῆς ἐνεργείας κατὰ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ὅστις ὁσημέραι αὐξανόμενος διενοεῖτο ν' ἄρξῃ ὅλης τῆς Ἑλλάδος· τοῦτο καθορῶν ὁ Δημοσθένης εἰργάζετο ἐκ παντὸς τρόπου ν' ἀνυψώσῃ τὸ φρόνημα τῶν συμπολιτῶν ἀναμιμνήσκων αὐτοὺς τὰ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐν Πλαταιαῖς τρόπαια τῶν προγόνων. Καὶ ἔνθεν μὲν ἐπολέμει κατὰ τῶν Φιλιππιζόντων, ἔνθεν δ' ἐφρόντιζε ν' ἀνεύρῃ συμμάχους τῶν Ἀθηναίων· ὅτε δ' ἐπρέσβευσεν εἰς Θήβας, κατώρθωσε νὰ διαλλάξῃ τὰς τέως ἀσπόνδους πόλεις, Ἀθήνας καὶ Θήβας, καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὰς συμμάχους· ἀλλ' ἡ συμμαχία αὕτη κατεστράφη διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ ἥττης (338).

Καὶ μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ ἧτταν ὁ Δημοσθένης οὔτε τὸ θάρρος ἀπέβαλεν οὔτε ἔπαυσε μισῶν τοὺς Μακεδόνας· ἐν ἀρχῇ μάλιστα τῆς βασιλείας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου (336) ἐπέτυχεν, ἵνα οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Θηβαῖοι ἀποστῶσι τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας· ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐπελθὼν κατὰ τῶν Θηβῶν καὶ καταστρέψας αὐτὰς ἐζήτησεν εἶτα παρὰ τῶν Ἀθηναίων τὴν παράδοσιν τοῦ Δημοσθένους καὶ ἄλλων τινῶν στρατηγῶν καὶ πολιτικῶν ἐκ τῶν ἰδίως ὑποκινησάντων καὶ ὑποστηριξάντων τὴν ἀποστασίαν τῶν Θηβαίων· τῇ παρεμβάσει δ' ὅμως τοῦ μακεδονίζοντος ῥήτορος Δημάδου ἡ παράδοσις αὕτη ἀπεσοβήθη.

Τῷ 324 κατηγορηθεὶς ὁ Δημοσθένης ὡς δωροδοκήσας ἐν τῇ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δίκῃ τοῦ Ἁρπάλου, ταμίου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, φυγόντος μετὰ πολλῶν χρημάτων ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀθήνας, κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον πεντήκοντα ταλάντων, μὴ δυνάμενος δὲ ν' ἀποτίσῃ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἔφυγεν εἰς Αἴγιναν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Τροιζῆνα. Καὶ ἔγραφε μὲν καὶ πρὸς τὴν βουλὴν καὶ πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων δικαιολογούμενος καὶ παρακαλῶν ν' ἀνακληθῇ, ἀλλ' αἱ παρακλήσεις αὗται εἰς οὐδὲν ὠφέλουν καὶ μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου (323), ὅτε αἱ Ἀθῆναι, τὸ Ἄργος καὶ ἡ Κόρινθος ἐπανέστησαν κατὰ τῆς μακεδονικῆς ἀρχῆς, ἐπῆλθε μεταβολή τις τῶν διαθέσεων τοῦ δήμου· διότι οὗτος μαθὼν ὅτι ὁ Δημοσθένης, καίπερ φυγάς, συνώδευσε τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις, τοὺς κηρύσσοντας τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων πόλεμον, ἀνεκάλεσεν αὐτὸν πανηγυρικῶς.

Μετὰ τὴν ἀνάκλησίν του ὁ Δημοσθένης ἐξηκολούθει τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀγῶνα· ἀλλ' ὅτε τῷ 322 αἱ Ἀθῆναι ἐκυριεύθησαν καὶ φρουρὰ μακεδονικὴ ἐγκαθιδρύθη ἐν αὐταῖς, κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Μακεδονίας Ἀντιπάτρου. Καὶ κατώρθωσε μὲν νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ἐν Καλαυρίᾳ (νῦν Πόρῳ) ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλ' οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀντιπάτρου ἀπέσπασαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Εὐτυχῶς ὅμως ὁ ῥήτωρ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ δηλητήριον ἐντὸς δακτυλίου ἢ γραφικοῦ καλάμου καὶ πιὼν αὐτὸ ἀπέφυγε τὰς ὕβρεις τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ δι' ἑκουσίου θανάτου (κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 322).

Οἱ οἰκήτορες τῆς Καλαυρίας ἤγειραν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος μνῆμα τοῦ ῥήτορος καὶ ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς ἐξηκολούθουν τιμῶντες τὴν μνήμην αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ οἱ συμπολῖται τοῦ ῥήτορος τεσσαράκοντα καὶ δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐψήφισαν, ἵνα ὁ πρεσβύτατος τῶν ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἔχῃ σίτησιν ἐν τῷ Πρυτανείῳ, καὶ ἀνήγειραν ἐν τῇ ἀγορᾷ χαλκοῦν τοῦ ῥήτορος ἀνδριάντα, ἐφ' οὗ ἐχαράχθη τὸ πολυθρύλητον ἐπίγραμμα:

Εἴπερ ἴσην ῥώμην γνώμῃ, Δημόσθενες, εἶχες,
οὔποτ' ἂν Ἑλλήνων ἦρξεν Ἄρης Μακεδών.

β') Λόγοι Δημοσθένους.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Δημοσθένους περιῆλθον εἰς ἡμᾶς 61 λόγοι· τούτων οἱ μὲν 15 εἶναι ***συμβουλευτικοὶ*** *ἢ* ***δημηγορίαι,*** *οἱ δὲ λοιποὶ*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δικανικοί. *Τῶν συμβουλευτικῶν, δηλ. τῶν λόγων τῶν ἀπαγγελθέντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου, σπουδαιότατοι εἶναι οἱ* **Φιλιππικοί,** *οἱ* **Ὀλυνθιακοὶ** *καὶ ὁ* **περὶ τῆς εἰρήνης·** *τῶν δὲ δικανικῶν ἔχομεν δύο εἴδη: 1) λόγους δικανικοὺς* **δημοσίους,** *ἀπαγγελθέντας δηλ. ἐν δημοσίαις δίκαις, ὧν σπουδαιότατος εἶναι ὁ* **περὶ τοῦ στεφάνου,** *καὶ 2) λόγους δικανικοὺς* **ἰδιωτικούς,** *ἀπαγγελθέντας δηλ. ἐν ἰδιωτικαῖς δίκαις.*

Ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ Δημοσθένους καταφαίνεται μεγαλεῖον ψυχῆς, σαφήνεια, γοργότης καὶ σφοδρότης τῆς ἐκφράσεως, σαρκασμοὶ πικροί, ποικιλία ῥητορικῶν σχημάτων καὶ τρόπων λεκτικῶν καὶ ἐν γένει πάντα, ὅσα προσδίδουσιν εἰς αὐτοὺς **δεινότητα καὶ ὕψος.**

Ἕκαστος τῶν λόγων συνίσταται ἐκ πέντε μερῶν, τοῦ **προοιμίου,** *τῆς* **διηγήσεως,** *τῆς* **προθέσεως,** *τῆς* **πίστεως** *καὶ τοῦ* **ἐπιλόγου.** *Τούτων τὸ κυριώτερον μέρος εἶναι τὸ τρίτον—ἡ* **πρόθεσις** *—, ἐν ᾧ ἀναπτύσσεται ἡ πρότασις τοῦ ῥήτορος· τὸ μέρος τοῦτο προπαρασκευάζει μὲν ἡ* **διήγησις,** *συμπληροῖ δὲ καὶ ἐξηγεῖ ἡ* **πίστις.**

III. Περιληπτικὴ ἱστορία τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Φίλιππος, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀμύντου τοῦ Β΄, ἐγεννήθη τῷ 382 π. Χ. Δεκαπενταετὴς περίπου τὴν ἡλικίαν ἤχθη ὡς ὅμηρος ὑπὸ τοῦ Πελοπίδου εἰς Θήβας, ἔνθα ἔτυχεν ἑλληνικωτάτης μορφώσεως. Μετὰ τριετῆ δ' ἐν Θήβαις διαμονὴν ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν καί, ὅτε ὁ ἀδελφός του Περδίκκας ἐφονεύθη ἔν τινι πρὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς μάχῃ, ἀνεκηρύχθη αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (τῷ 359).

Ὁ Φίλιππος ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν ἔσωσε τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας, ἐστερέωσε τὸν θρόνον του κατὰ τῶν ἀνταπαιτητῶν αὐτοῦ καὶ ὠργάνωσε τὸν μακεδονικὸν στρατὸν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας πολεμικῆς τέχνης. Ἀμέσως δὲ κατόπιν θέλων νὰ συνδέσῃ στενώτερον τὴν Μακεδονίαν μετὰ τῆς θαλάσσης ἐστράφη πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον καὶ ἐκυρίευσε τὴν Ἀμφίπολιν (357), ἀξιολογωτάτην τῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Θρᾴκης, καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου κτήσεις τῶν Ἀθηναίων Πύδναν (357) καὶ Ποτείδαιαν (356). Καὶ ταύτην μὲν ἔδωκεν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἵνα προσοικειωθῇ αὐτούς, ἀλλὰ συγχρόνως προσκληθεὶς ὑπὸ Θρᾳκῶν εἰς βοήθειαν κατέλαβε τὰς πέραν τοῦ Στρυμόνος Κρηνίδας, ηὔξησεν αὐτὰς μετονομάσας Φιλίππους καὶ ἐγένετο κύριος τοῦ Παγγαίου.

Μετὰ ταῦτα προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν ἐν Λαρίσῃ Ἀλευαδῶν κατὰ τοῦ τυράννου τῶν Φερῶν Λυκόφρονος ἔσπευσεν εἰς Θεσσαλίαν καὶ τὰς αὐτόθι καταπιεζομένας πόλεις ἐπροστάτευσε. Κατὰ τὰ πρῶτα δὲ ἤδη ἔτη τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐκραγέντος Φωκικοῦ ἢ ἱεροῦ πολέμου (355-346), ὅτε οἱ Φωκεῖς ὑπὸ τὸν Ὀνόμαρχον εἶχον εἰσβάλει εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὁ Φίλιππος, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσε τὴν Μεθώνην καὶ κατηδάφισεν αὐτὴν (353), ἐζήτησε νὰ λάβῃ μέρος ἐνεργὸν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς διενέξεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῇ προσκλήσει δὲ τῶν Θεσσαλῶν εἰσήλασε καὶ πάλιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐξεδίωξε τοὺς Φωκεῖς, καθῄρεσε τὴν ἐν Φεραῖς τυραννίδα, κατέλαβε τὰς Παγασὰς καὶ τὴν Μαγνησίαν καὶ προεχώρησεν ἤδη μέχρι Θερμοπυλῶν· ἀλλ' εὑρὼν αὐτὰς προκατειλημμένας ὑπὸ ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν (352).

Μετὰ μικρὰν ἐν Μακεδονίᾳ ἀνάπαυσιν ἐξεστράτευσε καὶ πάλιν κατὰ τῶν ἐν Χαλκιδικῇ Χερσονήσῳ πόλεων καὶ πολλὰς ἐξ αὐτῶν ὑπέταξεν. Ἐν ἔτει δὲ 349 προσέβαλε τὴν μεγίστην τῶν ἐκεῖ πόλεων Ὄλυνθον καὶ κυριεύσας αὐτὴν διὰ προδοσίας κατέστρεψε (348). Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Ὀλύνθου κατώρθωσε νὰ ὑποτάξῃ τὴν Φωκίδα καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἀκωλύτως διὰ τῶν Θερμοπυλῶν, μεθ' ὃ συγκαλέσας τὸ ἀμφικτυονικὸν συνέδριον ἀνεκηρύχθη ὑπ' αὐτοῦ ἀμφικτύων ἀντὶ τῶν καθαιρεθέντων Φωκέων (346).

Ἐπιστρέψας ἐκ Φωκίδος εἰς Μακεδονίαν ἐστράφη πρὸς Β. κατὰ τῶν Θρᾳκῶν, οὓς νικᾷ καὶ προσλαμβάνει παρὰ τὸν Πόντον τὴν Ἀπολλωνίαν καὶ Ὀδησσὸν (τὴν σημερινὴν Βάρναν)· ἐπελθὼν δὲ κατὰ τῶν ἐν Προποντίδι Ἑλληνικῶν πόλεων καταλαμβάνει τὴν Σηλυβρίαν καὶ πολιορκεῖ τὴν Πέρινθον καὶ τὸ Βυζάντιον· στρατὸς δ' ὅμως ἀθηναϊκὸς ἀποσταλεὶς κατὰ τοῦ Φιλίππου ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῶν πόλεων καὶ νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν.

Μετὰ ταῦτα ὑποκινήσας διὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι φίλων του νέον ἱερὸν πόλεμον καὶ προσκληθεὶς ν' ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν αὐτοῦ εἰσῆλθε μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ μέρος μὲν τοῦ στρατοῦ του ὥδευσε κατὰ τῆς Ἀμφίσσης, ἣν ἐκυρίευσε καὶ κατέστρεψεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς κυρίας δυνάμεως κατέλαβεν αἰφνι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δίως τὴν ὀχυρὰν Ἐλάτειαν (338). Τότε τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Δημοσθένους συνεμάχησαν αἱ τέως ἄσπονδοι πόλεις Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι καὶ ἀντιπαραταχθεῖσαι ἐν Χαιρωνείᾳ κατὰ τοῦ Φιλίππου ἡττήθησαν ὁλοσχερῶς. Διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ νίκης ὁ Φίλιππος ἐγένετο κύριος ὅλης σχεδὸν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν δὲ τῷ συγκληθέντι ὑπ' αὐτοῦ ἐν Κορίνθῳ κοινῷ συνεδρίῳ τῶν Ἑλλήνων ἀνεκηρύχθη ἡγεμὼν αὐτοκράτωρ συμπάσης τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν (337).

Ἐπιστρέψας εἰς Μακεδονίαν ὁ Φίλιππος ἤρχισε νὰ παρασκευάζηται διὰ τὴν ἐκστρατείαν αὐτήν. Ἀλλ' αἴφνης ἐν τῷ μέσῳ τῶν παρασκευῶν του ἐδολοφονήθη ὑπό τινος τῶν σωματοφυλάκων του, Παυσανίου καλουμένου (336).

IV. Συνοπτικὴ ἱστορία τῆς Ὀλύνθου.

Ἡ Ὄλυνθος ἦτο ἐκ τῶν ἀξίων πλείστου ὅσου λόγου πόλεων τῆς ἀρχαιότητος. Κτισθεῖσα, ὡς λέγεται, ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν κεῖται ἐν τῇ Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ ἐπὶ τῆς ΒΔ πλευρᾶς τοῦ Τορωναίου κόλπου· τὸ κατ' ἀρχὰς ᾠκίσθη ὑπὸ ἀποίκων Βοττιαίων — Θρακικοῦ τινος φύλου —, ἔπειτα δὲ περὶ τοὺς χρόνους τῶν Περσικῶν πολέμων ὑπὸ Χαλκιδέων.

Ἀπὸ τῶν Περσικῶν ἡ Ὄλυνθος ἤρξατο ν' αὐξάνῃ ταχέως καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἀπέκτησε δύναμιν μεγάλην, ὥστε ἀπέβη τὸ κέντρον τῶν ἐν Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ πόλεων. Ἀλλὰ τοῦ χρόνου προϊόντος κατέστη φόρου ὑποτελὴς τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἵνα ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆς τυραννικῆς ἡγεμονίας αὐτῶν ἀπεστάτησεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἅμα τῇ ἐκρήξει τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου (431) καὶ προσεχώρησε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. Ὡς ἐκ τούτου συνέβησαν πόλεμοι ἀλλεπάλληλοι μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Ὀλυνθίων, οἵτινες διεξαχθέντες ἐν Χαλκιδικῇ μετ' ἐπιμονῆς καὶ πείσματος ἐτελείωσαν μετὰ τὸ τέλος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅτε κατεστράφησαν καὶ αἱ Ἀθῆναι (404).

Μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν Ἀθηνῶν ἡ Ὄλυνθος ἀπηλλάγη μὲν τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ περιῆλθεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης, ἧς ἐγένετο φόρου ὑποτελής. Περὶ τοὺς χρόνους δὲ τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης (387) ἤρξατο ν' ἀναλαμβάνῃ τὴν προτέραν της δύναμιν· πλεῖσται πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς — 32 καὶ ὑπερέκεινα — προσεχώ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρησαν τῇ Ὀλύνθῳ· ὡσαύτως πλεῖστα φῦλα τοῦ μαχίμου Θρᾳκικοῦ ἔθνους ἐγένοντο ὑπήκοα τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἠκολούθουν αὐτοὺς ἐν πολέμῳ. Ἐσκέπτοντο δὲ οἱ Ὀλύνθιοι καὶ νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰς κτήσεις αὐτῶν διὰ συμμαχιῶν πρὸς ξένας πόλεις καὶ παγιώσωσι τὴν μεγάλην αὐτῶν ἀρχήν· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐζήτουν νὰ συνάψωσι συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων τῷ 383 π. Χ. Τὰ σχέδια ταῦτα προεκάλεσαν τὴν παρέμβασιν τῶν Λακεδαιμονίων ὡς ἐκπληρωτῶν τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης καὶ μετὰ πόλεμον διαρκέσαντα τέσσαρα ἔτη (383 - 379) κατελύθη ἡ ἀρχὴ τῆς Ὀλύνθου, ἥτις ἐγένετο πάλιν φόρου ὑποτελὴς τοῖς Λακεδαιμονίοις.

Μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371), ὅτε κατελύθη ἡ ἡγεμονία τῆς Σπάρτης, ἔπαυσεν ἡ Ὄλυνθος νὰ εἶναι φόρου ὑποτελὴς εἰς τὴν Σπάρτην· ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε πλέον ν' ἀπολαύσῃ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς. Ἡ κατάληψις τῆς Ἀμφιπόλεως ἐν Θρᾴκῃ ὑπὸ ἀποίκων Χαλκιδέων ἐκ τῆς Χαλκιδικῆς προεκάλεσε πόλεμον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες εἶχον δικαιώματα καὶ ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐνταῦθα κατακτήσεων αὐτῶν· πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκεῖ τῷ 364 τὸν στρατηγὸν Τιμόθεον μετὰ στόλου καὶ προσβαλόντες τὴν Ἀμφίπολιν οὐδὲν κατώρθωσαν· τοὺς Ὀλυνθίους ὅμως καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν Χαλκιδεῖς πολιορκήσαντες στενῶς πανταχόθεν ἀφῄρεσαν ἀπ' αὐτῶν τὴν Ποτείδαιαν καὶ Τορώνην.

Νέαν φάσιν — καὶ δὴ τὴν τελευταίαν — λαμβάνουσι τὰ πράγματα τῆς Ὀλύνθου, ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας Φίλιππος ὁ Β' (359). Οὗτος ἀφ' οὗ ἔσωσε κατ' ἀρχὰς τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καὶ ἐστερέωσε τὸν θρόνον του κατὰ τῶν ἀνταπαιτητῶν αὐτοῦ ἐστράφη πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον καὶ ἐκυρίευσε τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Πύδναν (τῷ 357)· ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα (τῷ 356) τῇ συμπράξει τῶν Ὀλυνθίων τὴν Ποτείδαιαν· ταύτην τὴν πόλιν, ἀνήκουσαν τοῖς Ἀθηναίοις, καθὼς καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα — πόλιν, περὶ ἧς ἤριζον ἀπὸ μακροῦ οἱ Ὀλύνθιοι καὶ οἱ Μακεδόνες — παρεχώρησε τοῖς Ὀλυνθίοις θέλων νὰ περιποιηθῇ αὐτούς· βραδύτερον δ' ὅμως (τῷ 349) ἐπῆλθε καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Ὀλύνθου καὶ κυριεύσας τὴν πόλιν διὰ προδοσίας δύο Ὀλυνθίων, τοῦ Λασθένους καὶ Εὐθυκράτους, κατέστρεψεν αὐτὴν (κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 348)· ἔκτοτε ἡ Ὄλυνθος δὲν ἀνεστήθη· λείψανά τινα αὐτῆς σώζονται περὶ τὴν σημερινὴν θέσιν «ἅγιος Μάμας».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

I.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Φίλιππος κατὰ τὸν πόλεμον, τὸν ἐκραγέντα μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἀμφιπόλεως μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀθηναίων, κατώρθωσε νὰ συνταχθῶσιν οἱ Ὀλύνθιοι μετ' αὐτοῦ καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς δύο πόλεις, τὴν Ποτείδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα· οἱ Ὀλύνθιοι βλέποντες τὰς τοιαύτας πρὸς αὐτοὺς διαθέσεις τοῦ Φιλίππου ἐθεώρουν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς καὶ ἐπίστευον ὅτι ὁ Φίλιππος θὰ ἠρκεῖτο εἰς τὰς κτηθείσας χώρας καὶ θὰ ἄφινε τὴν Ὄλυνθον μετὰ τῶν συμμαχίδων της ὑφισταμένην ὡς ἀνεξάρτητον πολιτείαν παρὰ τὰ σύνορα τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείου.

Ἀλλ' ὅτε ὁ Φίλιππος προεχώρησε πρὸς τὴν Θρᾴκην, ὅτε καθυπέταξε τὴν Θεσσαλίαν καὶ κατέβαλε τοὺς Φωκεῖς, ἀπέβη δὲ σαφὲς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τυφλώττοντας πῶς συνήθιζε νὰ φέρηται πρὸς τοὺς φίλους καὶ συμμάχους, τότε καὶ οἱ Ὀλύνθιοι δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἐξακολουθῶσιν ἀπατώμενοι περὶ τῶν καθ' ἑαυτούς. Ἔκρινον λοιπὸν καλὸν νὰ πέμψωσι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ νὰ εἰρηνεύσωσι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους (τῷ 352 π. Χ.).

Τὸ διάβημα τοῦτο τῶν Ὀλυνθίων ὁ Φίλιππος ἐθεώρησε μὲν ὡς ἐχθρικόν, ἀλλὰ δὲν ἐπεχείρησε κατ' αὐτῶν πόλεμον ἀμέσως· ἠρκέσθη ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἰσβάλῃ (τῷ 351) εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ νὰ ἐπιδείξῃ τοῖς Ὀλυνθίοις ἀπειλητικῶς τὰς στρατιωτικάς του δυνάμεις. Τῷ 349 ὅμως λαβὼν ὡς πρόφασιν τὴν ἄρνησιν τῶν Ὀλυνθίων ν' ἀποδώσωσι τὸν καταφυγόντα εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ἀδελφόν του Ἀρριδαῖον κηρύττει ὁριστικῶς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ὀλυνθίων· οὗτοι βλέποντες τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἀποστέλλουσιν εἰς Ἀθήνας πρέσβεις ζητοῦντες συμμαχίαν καὶ ταχεῖαν βοήθειαν.

Ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεων συνέρχονται οἱ Ἀθηναῖοι εἰς ἐκκλησίαν· κατὰ ταύτην ἔλαβον τὸν λόγον πολλοὶ ῥήτορες, ἐκφράσαντες ἐνδοιασμοὺς διὰ τὴν ἀποστολὴν βοηθείας εἰς Ὄλυνθον· τελευταῖον ἀναβαίνει εἰς τὸ βῆμα ὁ Δημοσθένης καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Α΄ Ὀλυνθιακὸν — κατὰ τὸ θέρος τοῦ 349 —, ἐν ᾧ ὑποδεικνύει τοῖς Ἀθηναίοις, τί ὀφείλουσιν οὗτοι νὰ πράξωσιν ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

§ 1 – 2 πρὸς αὐτά.

Ἀντὶ πολλῶν κτλ., ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ***νομίζω ὑμᾶς ἑλέσθαι ἂν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων.*** — ***αἱροῦμαί (τι) ἀντί τινος*** = προτιμῶ τι ἀντί τινος. — ***εἰ φανερὸν γένοιτο,*** ἀντικμ.: τοῦ ***ἑλέσθαι ἂν*** = ***τὸ φανερὸν γενέσθαι·*** τούτου ὑποκμ.: ***τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει*** = ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ὠφελήσῃ τὴν πατρίδα. — ***περὶ ὧν σκοπεῖτε,*** συναπτέον τῷ «***εἰ φανερὸν γένοιτο***». — ***περὶ ὧν...*** = ***περὶ τούτων, περὶ ὧν...*** = ὡς πρὸς ταῦτα, περὶ ὧν .. = ὡς πρὸς τὴν (προκειμένην) ὑπόθεσιν, περὶ ἧς... — ***σκοπῶ περί τινος*** = σκέπτομαι περί τινος. — ***ὅτε,*** ἐνταῦθα αἰτλγκ. = ἐπειδή. — ***προθύμως,*** συναπτέον τῷ ***ἀκούειν.*** — ***ἐθέλειν... τῶν βουλομένων,*** τὸ μὲν ***ἐθέλειν*** = ἔχειν τὴν ἀπόφασιν, τὸ δὲ ***βούλεσθαι*** = ἐπιθυμεῖν, ἔχειν τὴν διάθεσιν. — ***ἐσκεμμένος*** = προεσκεμμένος, προμελετημένος. — ***ἥκω*** = ***παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα)*** = ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα. — ***ἂν . . . λάβοιτε*** = δύνασθε νὰ ἐννοήσητε. -- ***ἀκούσαντες,*** μετχ. χρονκ. — ***τῆς ὑμετ. τύχης*** κτλ., ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ***(τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις εἰπεῖν ἐκ τοῦ παραχρῆμα πολλὰ τῶν δεόντων ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης.*** — ***(τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις*** κτλ, ἀντικμ. τοῦ: ***ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης.*** — ***ἐπέρχομαί τινι*** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος (νά . . .). — ***(τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις εἰπεῖν,*** κατ' ἔννοιαν = τὸ ὅτι δύνανταί τινες (ἐξ ὑμῶν) ἐκ στιγμιαίας ἐμπνεύσεως νὰ εἴπωσιν. -- ***ἐκ τοῦ παραχρῆμα*** = ἐκ τοῦ προχείρου, ἄνευ προπαρασκευῆς. — ***ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης*** (γενκ. κατηγορηματική) = νομίζω ἴδιον τῆς τύχης σας. — ***τὴν . . . αἵρεσιν,*** ὑποκμ. τοῦ: ***γενέσθαι,*** οὗ κτγρμ. τό: ***ῥᾳδίαν.*** — ***αἵρεσις*** = ἐκλογή. — ***ὑμῖν,*** ἡ δτκ. συναπτέα τῷ: ***αἱρ. γενέσθαι.*** — ***ὁ παρὼν καιρός . . .*** = ***ὁ παρὼν καιρὸς λέγει μόνον οὐχὶ φωνὴν ἀφιείς.*** — ***καιρὸς*** = περίστασις, εὐκαιρία. — ***μόνον οὐχὶ*** = σχεδὸν· μετριάζει τό: ***φωνὴν ἀφιείς.*** — ***φωνὴν ἀφίημι*** = ἐκβάλλω φωνήν, φωνάζω. — ***τῶν πραγμ. . . .*** = ***ἀντιληπτέον ἐστὶν ὑμῖν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων ἐκείνων*** = ***δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀντιλαβέσθαι τῶν πραγμάτων ἐκείνων. — ***ἀντιλαμβάνομαί τινος,*** κυρίως=πιάνομαι ἀπό τινος· ἐνταῦθα=ἐπιλαμβάνομαί τινος, ἀναμιγνύομαι, ἐπεμβαίνω ἐνεργῶς εἴς τι. —***τὰ πράγματα ἐκεῖνα***=τὰ ἐκεῖ (δηλ. ἐν Ὀλύνθῳ) πράγματα.—***ἡμεῖς οὐκ...***=***ἡμεῖς δοκοῦμέν μοι ἔχειν πρὸς αὐτὰ οὐκ οἶδα ὅντινα τρόπον*** = ἡμεῖς φαινόμεθα ὅτι πρὸς αὐτὰ (τὰ πράγματα) διακείμεθα δὲν γνωρίζω πῶς.

Περὶ ὧν νυνὶ σκοπ., τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἐσκέπτοντο ἂν πρέπει ν' ἀποστείλωσι βοήθειαν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους ἢ ὄχι. — ***οὕτως ἔχει,*** ὅτι δηλ. προτιμᾶτε τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος ἀντὶ πολλῶν χρημάτων. — ***ἐσκεμμένος... ἐπελθεῖν,*** ἄλλοι μὲν τῶν ῥητόρων τῶν Ἀθηναίων ἠγόρευον προμελετημένοι καὶ προπαρεσκευασμένοι, ἄλλοι δὲ ἄνευ προπαρασκευῆς, ἐκ τοῦ προχείρου· ὁ Δημοσθ. ἀνέβαινεν εἰς τὸ βῆμα πάντοτε προπαρεσκευασμένος. — ***τοῦτ' ἂν ἀκλάβοιτε — πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παρ. ἐνίοις ἂν ἐπελθ. εἰπεῖν,*** ἡ ἔννοια: εἴσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἱκανοὶ ὄχι μόνον νὰ ἐννοήσητε τοὺς προπαρεσκευασμένους λόγους τῶν ῥητόρων, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι νὰ ἐκφέρητε εὐστόχους γνώμας ἄνευ προπαρασκευῆς, ἐκ τοῦ προχείρου, ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τῶν προστατευόντων τὰς Ἀθήνας θεῶν (πρβλ. καὶ Γ΄ Ὀλυνθ. § 15 «***καὶ γάρ . . .***»). — ***ἥκει,*** οἱ λαμβάνοντες τὸν λόγον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡμίλουν ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς θέσεώς των· φράσεις δὲ συνήθεις περὶ τῶν ἀγορευόντων ῥητόρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶναι αἱ ἑξῆς: ***ἀνίστασθαι, παριέναι, παρεῖναι ἐπὶ τὸ βῆμα, ἥκειν, πρόσοδον*** ἢ ***πάροδον ποιεῖσθαι, ἀναβαίνειν εἰς τὸ πλῆθος.*** — ***τῆς ὑμετέρας τύχης,*** ὁ ῥήτωρ πολλάκις ἐξυμνεῖ τὴν τύχην τῶν Ἀθηνῶν (πρβλ. καὶ Β΄ Ὀλυνθ. § 2, § 22)· περὶ αὐτῆς ὑπῆρχεν ὁ ἑξῆς μῦθος: ὁ Ποσειδῶν ὀργισθεὶς κατὰ τῶν Ἀθηναίων, διότι προετίμησαν νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηνᾶς, κατηράσθη αὐτοὺς νὰ σκέπτωνται πάντοτε κακῶς· ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ ἀντηυχήθη πάντα τὰ κακῶς ἐσκεμμένα νὰ μεταβάλλωνται πρὸς ὄφελος τῶν Ἀθηναίων. —***ἐξ ἁπάντων,*** δηλ. τῶν λεχθέντων.—***ὥστ' . . . ῥᾳδίαν τὴν . . . αἵρεσιν γενέσθαι,*** ἑπόμενον εἶναι ν' ἀποβαίνῃ τοῖς Ἀθηναίοις εὔκολος ἡ ἐκλογὴ τῆς κρείττονος γνώμης ***(τοῦ συμφέροντος),*** ἀφ' οὗ οὗτοι—κατὰ τὸν ῥήτορα — εἶναι ἱκανοὶ εἰς τί; πρβλ. ἀνωτέρω: ***τοῦτ'... ἂν λάβοιτε—πολλὰ τῶν δεόντων*** κτλ.—***αὐτῶν,*** δηλ. τῶν ἐν Ὀλύνθῳ πραγμάτων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

§ 2 ἔστι—3.

Ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα = ἃ δὴ γ' ἐμοὶ δοκεῖ, ἔστι ***ταῦτα***· κατ' ἔννοιαν = λοιπὸν ἡ ἰδική μου γνώμη εἶναι. — ***ἤδη*** = εὐθύς, ἄνευ ἀναβολῆς. — ***παρασκευάζομαι τὴν ταχίστην*** (δηλ. ***ὁδόν***)=παρασκευάζομαι τάχιστα.—***ὅπερ καὶ πρότερον*** = ***ὅπερ πρότερον*** (δηλ. ἐπάθετε). — ***ἥτις . . . ἐρεῖ καὶ παρέσται . . .***, ἀναφρκ. τελκ. προτάσεις = ***ἵνα αὕτη... εἴπῃ καὶ παραγένηται.*** —***πάρειμι τοῖς πράγμασι*** (τῶν Ὀλυνθίων) = παρευρίσκομαι εἰς τὰ πράγματα, παρακολουθῶ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ προσοχὴν τὴν ἐξέλιξιν τῶν (ἐν Ὀλύνθῳ) πραγμάτων. — ***ὡς***, αἰτλγκ. — ***ἔστι τοῦτο*** (ὑποκμ.) ***δέος*** (κτγρμ.), κατ' ἔννοιαν = ***τοῦτο φοβητέον (ἐστὶν) ἡμῖν***=***τοῦτο δεῖ ἡμᾶς φοβεῖσθαι.*** — ***μὴ*** = μήπως· συναπτέον τῷ ***τρέψηται καὶ παρασπάσηται.***—***ὤν***, μετχ. αἰτλγκ. — ***δεινὸς*** (μετ' ἀπρμφ.) = ἐπιτήδειος (εἰς τὸ νά...).—***ἄνθρωπος***=ὁ ἄνθρωπος.—***χρῶμαι πράγμασι***=ἐπωφελοῦμαι (τὰς) περιστάσεις. — ***τὰ μὲν . . . τὰ δέ . . . τὰ δὲ*** = ἄλλοτε μέν... ἄλλοτε δέ... ἄλλοτε δέ. —***εἴκων . . . ἀπειλῶν . . . διαβάλλων***, μετχ. τροπκ. — ***ἡνίκ' ἂν (=ὅταν) τύχῃ***, δηλ. ***εἴκων.*** — ***ἀξιόπιστος δ' ἂν . . . φαίνοιτο*** = καὶ τότε (δηλ. ***εἰ ἀπειλοίη***) θὰ ἐφαίνετο ἀξιόπιστος. — ***ἡμᾶς διαβ. καὶ . . . ἡμ.***, τὸ β' ἀντκμ. ***(τὴν ἀπουσίαν)*** προσδιορίζει ἀκριβέστερον τὸ α' ***(ἡμᾶς)***· κατ' ἔννοιαν = διαβάλλων ἡμᾶς εἰς τοὺς Ὀλυνθίους ὅτι δὲν παρευρισκόμεθα πλησίον των πρὸς ὑποστήριξίν των. — ***τρέπομαι καὶ παρασπῶμαί τι τῶν ὅλων πραγμάτων*** = τρέπω μὲ τὸ μέρος μου (πρὸς ὄφελός μου) καὶ παρασύρω σπουδαῖόν τι σημεῖον τῆς ὅλης πολιτικῆς καταστάσεως.

Τὴν βοήθειαν, δηλ. τὴν ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων ζητουμένην. — ***ἐνθένδε***, ἐξ Ἀθηνῶν, ἤτοι μὲ δυνάμεις συγκειμένας ἐκ πολιτῶν, οὐχὶ ἐκ ξένων. — ***ὅπερ καὶ πρότερον***, ὑπαινίσσεται ὁ ῥήτωρ τὰς ἀπωλείας τῶν πόλεων Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτειδαίας καὶ ἄλλων, τὰς ὀφειλομένας εἰς τὴν ῥαθυμίαν τῶν Ἀθηναίων (πρβλ. § 8, § 9). —***πρεσβείαν πέμπειν***, δηλ. πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους.—***ταῦτ(α)***, δηλ. τὰς ὑπὲρ αὐτῶν (τῶν Ὀλυνθίων) ἀποφάσεις ὑμῶν. — ***ἄνθρωπος***, πολλάκις οὕτω περιφρονητικῶς ὀνομάζει τὸν Φίλιππον ὁ Δημοσθ. — ***εἴκων***, ὡς ὅτε παρέδωκε τοῖς Ὀλυνθίοις τὴν Ποτείδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40· πρβλ. καὶ Β' Ὀλυνθ. § 7).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—***ἀξιόπιστος ἂν εἰκότως,*** καθ' ὅσον πολλαὶ πόλεις μέχρι τοῦδε εἶχον δοκιμάσει τὴν ἀπειλὴν τοῦ Φιλίππου πραγματοποιηθεῖσαν. — ***τρέψηται καὶ παρ. τι τῶν ὅλων πρ.***, ἐὰν δηλ. ὁ Φίλιππος κατορθώσῃ νὰ συμφιλιωθῇ πάλιν μετὰ τῶν Ὀλυνθίων ἢ παρακωλύσῃ τὴν διαπραγματευομένην συμμαχίαν μεταξὺ Ὀλύνθου καὶ Ἀθηνῶν.

§ 4—5.

Οὐ μὴν ἀλλ(ὰ) = ἀλλ' ὅμως· τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: ***οὐ μὴν γενήσεται τοῦτο, ἀλλ(ά)***. — ***ἐπιεικῶς*** = σχεδόν· κατ' ἔννοιαν = δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι· μετριάζει τό: ***καὶ βέλτιστον ὑμῖν*** (δηλ. ***ἐστι***), μεθ' οὗ πρέπει νὰ συναφθῇ = εἶναι καὶ ὠφελιμώτατον εἰς σᾶς = σᾶς ὠφελεῖ τὰ μάλιστα. — ***δύσμαχος*** = δυσπολέμητος. — ***τῶν Φ. πραγμάτων***, γενκ. διαιρετκ. τοῦ ***ὅ***. — ***ὃ δυσ. ἐ. τῶν Φ. πραγμ.***, κατ' ἔννοιαν = ὅπερ καθιστᾷ τὸν Φίλιππον λίαν δυσπολέμητον. — ***τὸ . . . εἶναι . . . καὶ (τό) . . . παρεῖναι***, ὑποκείμενα τοῦ ***προέχει*** καὶ ***ἔχει***. — ***τὸ εἶναι πάντων . . .*** = ***τὸ εἶναι ἐκεῖνον, ὄντα ἕνα, κύριον πάντων***. — ***καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων***, ἐπεξήγησις τοῦ: ***πάντων***. — ***ῥητὸς*** = ὁ λεγόμενος, περὶ οὗ δύναται νὰ γίνηται λόγος. — ***ἀπόρρητος*** = ὁ μὴ λεγόμενος, περὶ οὗ δὲν πρέπει νὰ γίνηται λόγος, μυστικός. — ***δεσπότης*** = ἀπόλυτος κύριος, ἔχων ἀπεριόριστον ἐξουσίαν. — ***πρὸς μὲν τὸ τὰ . . .*** = ***πρός μὲν τὸ πράττεσθαι τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ*** (ἐπίρρ.) ***καὶ κατὰ καιρόν***, κατ' ἔννοιαν = ὡς πρὸς μὲν τὴν ταχεῖαν καὶ ἔγκαιρον διεξαγωγὴν τῶν πολεμικῶν του ἐπιχειρήσεων. — ***πολλῷ προέχει*** (ἀμτβτ.) = (τοῦτο [δηλ. ***τὸ . . . εἶναι . . . καὶ . . . παρεῖναι***]) εἶναι μέγα πλεονέκτημα. — ***πρὸς δὲ τὰς . . .*** = ὡς πρὸς δὲ τὰς . . . — ***καταλλαγὴ*** = συμφιλίωσις. — ***ἂν . . . ποιήσαιτο***, δηλ. ***εἰ βούλοιντο Ὀλύνθιοι***. — ***ἄσμένος***, κτγρμ. τοῦ ὑποκειμένου ***(ἐκεῖνος)*** σημαῖνον τρόπον = ***ἀσμενως***. — ***ἐναντίως ἔχει*** = (αὐτὸ τοῦτο [δηλ. ***τὸ . . . εἶναι . . . καὶ . . . παρεῖναι***]) φέρει ἐναντίον ἀποτέλεσμα (δηλ. εἶναι μειονέκτημα). — ***ὑπὲρ μέρους χώρας*** = πρὸς ὑπεράσπισιν μέρους τινὸς τῆς χώρας των. — ***ἀλλ' ἀναστ . . .*** = ***ἀλλ' ὑπὲρ ἀναστάσεως καὶ . . .***, ἐνταῦθα ἡ ***ὑπὲρ*** = πρὸς ἀπόκρουσιν, πρὸς ἀποφυγήν. — ***ἀνάστασις*** = καταστροφή. — ***ἀνδραποδισμὸς*** = ὑποδούλωσις. — ***ἅ τ' Ἀμφιπ. . .*** = ***ἅ τ' ἐποίησε τοὺς παραδόντας τῶν Ἀμφιπολιτῶν (*** = ***ἐκείνους τῶν***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αμφιπολιτῶν, οἳ παρέδοσαν) τὴν πόλιν αὐτῷ καὶ (ἐποίησε) τοὺς ὑποδεξαμένους τῶν Πυδναίων (= ἐκείνους τῶν Πυδναίων, οἳ ὑπεδέξαντο).—ποιῶ τί τινα=κάμνω τι εἴς τινα. —**ὅλως**=ἐν γένει.—**ἄπιστον** (κτγρμ.) **ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς (ἐστι)**= ἡ τυραννὶς εἶναί τι, εἰς ὃ δὲν δίδουσι πίστιν τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα.—**ἄλλως τε καὶ** = καὶ μάλιστα. — **ὅμορος, ον**=ὁ ἔχων τὰ αὐτὰ ὅρια μετά τινος, γειτονικός.—**ἔχωσι,** ὑποκμ.;

Τοῦθ', ὃ . . . τῶν Φ. πραγμ., δηλ. **τὸ εἶναι π . . . καὶ π. παρεῖναι . . . .—κύριον . . . ἀπορρήτων,** ὁ Φίλ. ἔπραττεν ὅσα αὐτὸς μόνος ἔκρινε κατάλληλα χωρὶς νὰ προλέγῃ διὰ τῶν ψηφισμάτων μηδὲ νὰ συσκέπτηται ἐν τῷ φανερῷ — ὡς συνέβαινεν ἐν 'Αθήναις διὰ τὴν φύσιν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος — . — **στρατηγὸν καὶ δεσπότην,** ἐν ᾧ ἐν 'Αθήναις οἱ στρατηγοὶ δὲν ἦσαν ἀπόλυτοι κύριοι· τούτοις δὲν ἐπετρέπετο νὰ πράττωσί τι παρὰ τὰ ψηφισθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου. — **ταμίαν,** ὁ Φίλ. διέθετε τοὺς θησαυροὺς τοῦ κράτους, ὡς ἔκρινε καλόν, ἄνευ τῶν ὀχληρῶν διατυπώσεων, εἰς ἃς ὑπέκειντο αἱ δημοκρατικαὶ πολιτεῖαι. — **πανταχοῦ... παρεῖναι,** ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς 'Αθηναίους, οἵτινες διεξῆγον τὸν κατὰ τοῦ Φιλίπ. πόλεμον πάντοτε διὰ μισθοφορικῶν στρατευμάτων καὶ ἀνέθετον ἐνίοτε τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ εἰς ἄρχοντα οὐχὶ **οἰκεῖον,** ἀλλὰ **ξένον.—ἅ τ' 'Αμφιπολ. ἐποίησε...,** ὁ Φίλ. εἰσελθὼν εἰς τὴν 'Αμφίπολιν καὶ τὴν Πύδναν διέταξε νὰ φονευθῶσιν οἱ παραδώσαντες αὐτῷ τὰς δύο ταύτας πόλεις· οὗτοι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συμπεράσματος, εἰς ὃ καταλήγει ὁ ῥήτωρ **(ὅλως ἄπιστον** κτλ.**),** ἦσαν ἀρχηγοὶ τῶν ἐν τῇ 'Αμφιπόλει καὶ Πύδνῃ δημοκρατικῶν.

§ 6-7.

'Εγνωκότας . . . ἐνθυμουμένους, μετχ. αἰτλγκ. — **γιγνώσκω** =ἐννοῶ. — **ἃ προσήκει,** δηλ. **ἐνθυμεῖσθαι. — ἐνθυμοῦμαί τι** = σκέπτομαί τι, ἔχω τι πρὸ ὀφθαλμῶν. — **ἐθελῆσαι καὶ παρ. καὶ . . . προσέχειν**=**καὶ ἐθελῆσαι καὶ παρ. καὶ... προσέχειν**· καὶ τὰ τρία ἀπρμφ. εἶναι ὑποκμ. τοῦ **δεῖν,** ὅπερ ἐξαρτ. ἐκ τοῦ **φημί. — ἐθέλω** (ἄνευ ἀντκμ.) = ἔχω τὴν ἀγαθὴν θέλησιν (τὴν προθυμίαν).—**παροξύνομαι** = ἐξάπτομαι, ἐξεγείρομαι. — **προσέχω (τὸν νοῦν) τινί** = ἔχω ἐστραμμένην τὴν προσοχήν μου εἴς τι. —

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν=τώρα περισσότερον ἢ ἄλλοτε· τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: ***εἴπερ ποτὲ ἠθελήσατε καὶ παρωξύνθητε καὶ προσέσχετε, καὶ νῦν δεῖ ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ προσέχειν.*** — ***εἰσφέροντας . . . ἐξιόντας . . . ἐλλείποντας,*** μετχ. τροπικαί.— ***εἰσφέρω χρήματα***= ***εἰσφέρω εἰσφορὰν***= πληρώνω τὸν φόρον (τὸν ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμικὰς παρασκευάς). —***αὐτοὺς***=***ὑμᾶς αὐτούς.*** — ***ἐξέρχομαι*** =ἐκστρατεύω.—***καὶ μηδὲν . . . ,*** ὁ ***καὶ*** = καὶ ἐν γένει. — ***ἐλλείπω τι*** = ὑστερῶ εἴς τι. — ***σκῆψις,*** κυρίως = βάσις, ἐφ᾽ ἧς στηρίζεταί τις· ὅθεν = πρόφασις, δικαιολογία. — ***οὐδὲ λόγος οὐδὲ σκ. ἔθ᾽ (= ἔτι) ὑμῖν . . . ὑπολείπεται*** = δὲν ἔχετε πλέον κανένα λόγον καὶ καμμίαν πρόφασιν. — ***τοῦ μὴ . . .*** = ***τοῦ μὴ ἐθέλειν ποιεῖν τὰ δέοντα.*** — ***νυνί*** = τώρα δά. — ***θρυλῶ τι***=συνεχῶς ὁμιλῶ περί τινος, συχνάκις ἐπαναλαμβάνω τι. — ***τέως*** = μέχρι τοῦδε.— ***Ὀλυνθίους ἐκπ. δεῖν Φ.,*** ἐπεξήγησις τοῦ ***ὃ (ἐθρύλουν)*** = ὅτι δηλ. πρέπει νὰ . . . — ***ἐκπολεμῆσαι,*** ὡς ὑποκμ. νοητέα ἡ αἰτιατκ. ***ἡμᾶς***· τὸ ἀπρμφ. εἶναι ὑπκμ. τοῦ ***δεῖν.*** — ***ἐκπολεμῶ (-έω) τινά τινι*** = περιπλέκω τινὰ εἰς πόλεμον πρός τινα. — ***αὐτόματος, ον*** = ἀφ᾽ ἑαυτοῦ κινούμενος = ἀφ᾽ ἑαυτοῦ. — ***γίγνεταί τι αὐτόματον*** = γίγνεταί τι ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, μόνον του.—***καὶ ταῦτα*** = καὶ μάλιστα. — ***ὡς ἂν ὑμῖν μ. συμφέροι*** = κατὰ τρόπον λίαν συμφέροντα εἰς ὑμᾶς. — ***ἀναιροῦμαι τὸν πόλεμον*** = ἀναλαμβάνω, ἐπιχειρῶ τὸν πόλεμον.— ***σφαλ. σύμμαχοι,*** δηλ. ***ἦσαν ἄν.*** — ***σφαλερὸς*** = ἄστατος, ἀβέβαιος. — ***μέχρι του (= τινὸς)*** = (μόνον) ἐπί τινα χρόνον.— ***ταῦτ᾽ ἂν ἐγνωκότες ἦσαν*** = θὰ εἶχον ταύτην τὴν γνώμην (ὅτι δηλ. ὤφειλον νὰ πολεμῶσι πρὸς Φίλ.). — ***ἐκ τῶν . . . ,*** ἡ ***ἐκ*** σημαίνει αἰτίαν = ἕνεκα. — ***τὰ πρὸς αὐτοὺς ἐγκλήματα*** = δυσαρέσκειαι, παράπονα ἀναφερόμενα εἰς ἑαυτοὺς (=ἴδιά των).— ***βεβαίαν . . .*** = ***εἰκός (ἐστι) ἔχειν αὐτοὺς βεβαίαν τὴν ἔχθραν ὑπὲρ . . .*** — ***βέβαιος*** = διαρκής.— ***εἰκὸς*** (δηλ. ***ἐστι***) = ἑπόμενον εἶναι.— ***τὴν ἔχθραν*** = τὴν (κατὰ τοῦ Φιλ.) ἔχθραν των.— ***αὐτούς,*** ὑποκμ. τοῦ ***ἔχειν,*** ὅπερ ὑποκμ. τοῦ ***εἰκός (ἐστι).*** — ***ὑπὲρ ὧν*** = ἕνεκα τούτων, τὰ ὁποῖα. —***φοβοῦνται,*** δηλ. μὴ πάθωσιν.

Ταῦτ(α), τὰ προειρημένα (δηλ. ;). —***τἄλλ᾽ . . . πάντα,*** δηλ. τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις ὑπόληψιν καὶ δόξαν, τοὺς ἀπειλοῦντας κινδύνους κ. τ. τ. Ὁ Δημοσθ. πάντοτε νοεῖ καὶ ἀφίνει νὰ ἐννοῶσι περισ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σότερα τῶν ὅσων λέγει· οὕτω κατωτέρω «**μηδὲν ἐλλείποντας», «τἆλλα»** (§ 9). — **χρ. εἰσφέροντας,** ἐν καιρῷ πολέμου ἐτάσσετο διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου φόρος ἔκτακτος πρὸς πολεμικὰς παρασκευὰς ἀναλόγως τῆς περιουσίας τῶν τελούντων αὐτὸν (ἡ **εἰσφορὰ** λεγομένη)· τὴν εἰσφορὰν ὑπεχρεοῦντο νὰ προσφέρωσι πάντες οἱ πολῖται, ἐξαιρουμένων τῶν ὅλως ἀπόρων· πολλοὶ ὅμως τῶν Ἀθην. κατώρθωνον ν' ἀποφεύγωσιν αὐτὴν προσποιούμενοι ὅτι ἦσαν πένητες — **χρ. εἰσφέροντας — καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας,** πολλάκις ὁ Δημοσθ. συνημμένως αὐτὰ ἐκφέρει, διότι ἀμφότερα ἦσαν ἀναγκαιότατα πρὸς τὴν ἐπιτυχῆ τοῦ πολέμου ἔκβασιν (πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 13, § 24, § 27, § 31).—**αὐτοὺς,** καὶ οὐχὶ ἄλλους, δηλ. ξένους. — **αὐτόματον,** ἄνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθηναίων. — **εἰ μὲν γὰρ** κ. τ. λ, ταῦτα ἐκθέτουσι τὸν ὠφελιμώτατον τρόπον, καθ' ὃν **αὐτόματον γέγονεν, ὃ πάντες ἐθρύλουν τέως.—τὸν πόλεμον,** δηλ. τὸν κατὰ τοῦ Φιλ. πόλεμον, ὃν ἤδη πολεμοῦσιν. — **μισοῦσι,** δηλ. τὸν Φίλ.—**αὐτούς,** δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους. — **ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται,** οἱ Ὀλύνθιοι φοβοῦνται μήπως ὁ Φίλ. ὡς ἄσπονδος ἐχθρὸς πάσης ἐλευθέρας πολιτείας καταστρέψῃ τὴν πατρίδα των (πρβλ. § 5 «**ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος**»).— **πεπόνθασι,** ἴσως ὑπονοεῖ ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ τὴν στρατιωτικὴν ἐπίδειξιν, ἣν ἔκαμεν ὁ Φίλ. κατὰ τῆς Ὀλύνθου ἐν ἔτει 351· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ 43.

§ 8 – 9.

Δὴ=λοιπόν.—**παραπεπτωκὼς καιρὸς** = εὐκαιρία, ἥτις (ἀνελπίστως) ἔχει παρουσιασθῆ. — **ἀφεῖναι,** ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ· νοητέα ἡ αἰτιατκ.: **ὑμᾶς·** τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, ὡς καὶ τὸ **παθεῖν,** εἶναι ὑποκμ. τοῦ **δεῖ.** — **ἀφίημι καιρὸν** = ἀφίνω νὰ μοῦ διαφύγῃ εὐκαιρία. — **ἤδη** = μέχρι τοῦδε. — **εἰ γάρ, ὅθ' . . . ἡμεῖς** = διότι ἐὰν ἡμεῖς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὅτε . . . —**ἥκομεν Εὐβ. βεβοηθηκότες** = ἔχομεν ἐπανέλθει (εἰς Ἀθήνας) ἐκ τῆς ἐκστρατείας, ἣν ἔχομεν ἐπιχειρήσει πρὸς βοήθειαν τῶν Εὐβοέων. — **πάρειμι ἐπὶ τὸ βῆμα**=ἔχω παρουσιασθῆ εἰς τὸ βῆμα. — **Ἀμφιπολιτῶν,** γενκ. διαιρτκ. τοῦ: **Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς·** κατ' ἔννοιαν = ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀμφιπόλεως. — **πλεῖν** = **ἐκπλεῖν.** — **τὴν πόλιν=τὴν ἑαυτῶν πόλιν.—παρέχομαι προθυμίαν**=δεικνύω

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προθυμίαν. — **ἥνπερ . . .**, ποῖον τὸ ῥ. τῆς ἀναφρκ. προτάσεως; — **εἴχετ(ε) ἂν... καὶ... ἂν ἦτ(ε) ἀπηλλαγμένοι**=θὰ κατελαμβάνετε . . . καὶ θὰ ἦσθε ἀπηλλαγμένοι· ἀπόδοσις τοῦ ὑποθτκ. λόγου· τὸ ἡγούμενον: **εἰ παρειχόμεθ(α)**. — **τὰ πράγματα** = αἱ φροντίδες, οἱ περισπασμοί. — **ἡνίκα**=ὅτε.—**τἄλλα**, δηλ. **χωρία** (=ὀχυραὶ θέσεις).—**τἄλλα, ἵνα μὴ . . .**, τὸ πλῆρες: **τἄλλα, σιωπῶ δὲ τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἵνα μή...**—**καθ' ἕκαστα** (δηλ. **τὰ χωρία**) **λέγω**=ἀναφέρω (**τὰ χωρία**) ἓν πρὸς ἕν. — **διατρίβω** (δηλ. **τὸν χρόνον**)=χρονοτριβῶ.—**πολιορκούμενα**, κτγρμ. μετοχὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **ἀπηγγέλλετο**· ἐτέθη κατὰ τὸ γένος τοῦ πλησιεστέρου ὑποκμ.: **τἄλλα**. —**εἰ... τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ... ἐβοηθήσαμεν αὐτοί**=ἐὰν ἡμεῖς αὐτοὶ (αὐτοπροσώπως) ἠρχόμεθα εἰς βοήθειαν ἑνὸς ἐκ τούτων (**τῶν χωρίων**) καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου (δηλ. τῆς Πύδνης). — **ῥᾴδιος** (δηλ. **πολεμεῖσθαι**) = εὔκολος πρὸς καταπολέμησιν. — **ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλ.** = θὰ εἴχομεν νὰ κάμωμεν μὲ ἕνα Φίλιππον. — **προϊέμενοι... οἰόμενοι**, μετχ. αἰτλγκ. — **τὸ παρὸν ἀεὶ προΐεμαι** = ἀμελῶ (καταφρονῶ) τὴν ἑκάστοτε παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν. — **τὰ μέλλοντ(α) αὐτόματα σχήσει καλῶς** = τὰ μέλλοντα νὰ λάβωσι μόνα των κακὴν ἔκβασιν. — **τηλικοῦτος, ἡλίκος** = τόσον μέγας, ὅσος. — **πω** (πάντοτε μετ' ἀρνήσεως) = μέχρι τοῦδε. — **ἥκει**=ἔχει παρουσιασθῆ. — **οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων**, ἐπεξήγησις τοῦ **καιρός τις** = δηλ. αὐτὴ (ἡ εὐκαιρία) ἡ ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων παρεχομένη.—**οὐδενὸς ἐλάττων**=**οὐκ ἐλάττων (ἄλλου) τινός**. — **ἐλάττων ἐστὶ** = εἶναι κατώτερος, ὑστερεῖ κατὰ σπουδαιότητα.—**τῶν προτέρων ἐκείνων**, δηλ. **καιρῶν**.

Τοιοῦτον... παραπ. καιρόν, ἐννοεῖται ἡ εὐκαιρία, ἣν οἱ Ὀλύνθιοι παρέχουσι νῦν τοῖς Ἀθηναίοις ζητοῦντες τὴν βοήθειαν αὐτῶν κατὰ τοῦ Φιλίπ. — **ὅπερ . . . πεπόνθατε**, τοῦτο ἐκτίθεται εὐθὺς κατωτέρω: **εἰ γάρ... καὶ πάλιν...**—**Εὐβ. βεβοηθηκότες**, ἐννοεῖται ἡ εἰς Εὔβοιαν ἐκστρατεία τῶν Ἀθην. ὑπὸ τὸν Τιμόθεον (ἐν ἔτει 357), ἧς ἡ αἰτία ἡ ἑξῆς: ἐκ τῶν δύο ἐν Εὐβοίᾳ πολιτικῶν κομμάτων τὸ μὲν ἓν ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τῶν Θηβαίων, τὸ δὲ ἄλλο τὴν τῶν Ἀθην.· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Θηβαῖοι οὐδὲν ἐμπόδιον ἀπαντήσαντες ὑπερίσχυσαν· ὕστερον ὅμως ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν τοὺς Θηβαίους καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς ν' ἀπέλθωσι τῆς νήσου. Ταύτης τῆς ἐκστρατείας μετέσχε καὶ ὁ Δημοσθ. ὡς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τριήραρχος ἐθελοντής· δι' αὐτὸ καὶ τὸ ῥ. εἰς α' πρόσωπον ***(ἥκομεν)***. — ***παρῆσαν... ἐπὶ τὸ β.***, βλ. ἐν σελ. 45 «***ἥκει***». — ***Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς,*** οὗτοι ἐστάλησαν εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 ὑπὸ τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἐπιθυμούντων νὰ παραδώσωσι τὴν πόλιν τοῖς Ἀθην., διότι ὁ Φίλ. ἡτοιμάζετο νὰ πολιορκήσῃ αὐτήν.—***ἐπὶ τουτὶ τὸ β.***, δηλ. τὸ ἐν Πνυκί, ἐφ' οὗ ἵστατο ὁ ῥήτωρ. — ***τὴν πόλιν,*** δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν.—***τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ'...***, οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκρουσαν τὰς προτάσεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς εὑρισκόμενοι τότε ἀρκούντως ἐνησχολημένοι εἰς τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς λαβόντες παρὰ τοῦ Φιλ. τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι αὐτὸς θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν ὑπὲρ αὐτῶν.—***εἴχετ' ἄν . . .***, διότι ὁ Φίλ. δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ προσβάλῃ τὴν Ἀμφίπολιν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ἀθην., ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐπεζήτησεν οὗτος διὰ δόλου νὰ μὴ σταλῇ βοήθεια, διαβεβαιῶν τοὺς Ἀθην. ὅτι ὑπὲρ αὐτῶν θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν. — ***πάντων τῶν . . . πραγμάτων,*** ἃ παρέσχε τοῖς Ἀθην. ὁ μακρὸς καὶ ἀτυχὴς πόλεμος, ὃν ἀνέλαβον οὗτοι κατὰ τοῦ Φιλίπ. (ἀπὸ τοῦ 357) πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως.—***Πύδνα, Ποτ. . .***, ἡ Πύδνα κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίπ. τῷ 357, ἡ Ποτείδαια τῷ 356, ἡ Μεθώνη τῷ 353, αἱ Παγασαὶ τῷ 352· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37/38. — ***τἄλλα,*** δηλ. Φεραί, Μαγνησία, Θρᾳκικαί τινες πόλεις (§ 13).—***προθύμως . . . αὐτοί,*** εἰς τὰς πολιορκουμένας πόλεις ἐστάλησαν βοήθειαι, ἀλλ' αὗται ὡς ἐλθοῦσαι ἀργὰ — μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν πόλεων — καὶ ὡς ἀποτελούμεναι ἐκ μισθοφορικοῦ στρατοῦ οὐδὲν κατώρθωσαν. — ***νυνὶ δή,*** διὰ τούτων ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἐν § 8 προειρημένα: «***οὐ δεῖ ἀφεῖναι***», ἀφ' ὧν ἀπεμακρύνθη διὰ τὴν εἰσαγωγὴν παραδειγμάτων. — ***αὐτόματος,*** διότι οἱ Ὀλύνθιοι αὐθόρμητοι ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθην.—***τῶν προτέρων ἐκείνων (καιρῶν),*** δηλ. ποίων;

§ 10—11.

Ἔμοιγε δοκεῖ=ἐγὼ τοὐλάχιστον νομίζω. — ***ἄν,*** οὗτος ἀνήκει τῷ ***ἔχειν,*** πρὸ τοῦ ὁποίου ἐπαναλαμβάνεται.—***τις . . . καταστάς,*** ἡ μετχ. ὑποθτκ. = ***εἴ τις κατασταίη.*** — ***καθίσταμαι δίκαιος λογιστής τινος*** = ὀρθῶς ὑπολογίζω τι. — ***τὰ παρὰ τῶν θεῶν τινι ὑπηργμένα*** (τοῦ ῥ. ***ὑπάρχειν***) = αἱ εὐεργεσίαι, τὰς ὁποίας οἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θεοὶ οἴκοθεν (πρῶτοι) ἔχουσι κάμει εἴς τινα.—**καίπερ οὐκ ἐχ. ὡς δεῖ** (δηλ. **ἔχειν) πολλῶν** = ἂν καὶ πολλὰ (πράγματά μας) δὲν εὑρίσκονται εἰς ἣν κατάστασιν πρέπει νὰ εὑρίσκωνται.—**ἔχω χάριν τινὶ** = χρεωστῶ, γνωρίζω χάριν εἴς τινα. — **ἄν . . . ἂν ἔχειν,** τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ **δοκεῖ**=ὅτι ἤθελε χρεωστεῖ. — **τὸ . . . ἀπολωλεκέναι (ἡμᾶς),** ἀντικμ. τοῦ **ἂν θείη** = τὸ νὰ ἔχωμεν χάσει. — **τῆς ἡμετέρας ἀμελείας,** γενκ. κατηγρμτκ. τοῦ **ἄν τις θείη**=δύναταί τις νὰ (τὸ) θεωρήσῃ ὡς προελθὸν ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἀμελείας= δύναταί τις νὰ (τὸ) ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἰδικήν μας ἀμέλειαν. — **τὸ μήτε πεπονθέναι (ἡμᾶς), πεφηνέναι τε** = τὸ νὰ μὴ ἔχωμεν πάθει . . ., καὶ τὸ νὰ ἔχῃ προσέτι παρουσιασθῆ. — **πάλαι** = πρὸ πολλοῦ. — **ἀντίρροπός τινος** = ἰσόσταθμος, ἴσου βάρους πρός τι. — **συμμαχία ἀντίρροπός τινος** = συμμαχία δυναμένη ν' ἀντισταθμίσῃ τι. — **χρῆσθαι,** δηλ. **αὐτῇ (τῇ συμμαχίᾳ).** — **χρῶμαί τινι**=κάμνω (καλὴν) χρῆσίν τινος = ἐπωφελοῦμαί τι.—**τῆς παρ' ἐκ. εὐνοίας εὐεργέτημ (α)** = ὡς εὐεργεσίαν ὀφειλομένην εἰς τὴν (πρὸς ἡμᾶς) εὔνοιαν ἐκείνων. — **παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ** . . . = **τοῦτο παρόμοιόν ἐστιν ἐκείνῳ, ὅπερ (ἐστὶ) καί . . .** · κατ' ἔννοιαν = εἰς ταύτας (τὰς ὑπὸ τῶν θεῶν παρεχομένας εὐεργεσίας) συμβαίνει τὸ αὐτό, τὸ ὁποῖον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν χρημάτων.—**γάρ,** διασαφητικός.— **σώζω** = διαφυλάττω, διατηρῶ. — **ἀναλώσας λάθῃ** = ἀνεπαισθήτως ἐξοδεύσῃ. —**συνανήλωσε** (γνωμικὸς ἀόριστος) **καὶ τὸ μεμνῆσθαι τὴν χάριν** =μαζὶ μὲ τὰ χρήματα (τὰ ὁποῖα ἔλαβε) ἀποβάλλει καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ὀφειλομένης εὐεργεσίας. — **καὶ περὶ τῶν πραγμάτων (τῶν πολιτικῶν) οὕτως** = οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις. — **οὐδ' εἰ συνέβη . . . μνημον.** = **καὶ εἰ συνέβη . . . οὐ μνημονεύουσι.** — **χρηστὸν** = ἀγαθόν, καλόν. — **οὐ μνημονεύω** = λησμονῶ.—**πρὸς τό . . .** = κατὰ τό . . . = συμφώνως πρὸς τό . . .—**τὸ ἐκβὰν**=ἡ ἔκβασις.—**τὰ προϋπάρξαντα**=τὰ πρότερον γενόμενα. —**κρίνεται,** ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Τῶν παρὰ τῶν θ. ἡμῖν ὑπηρ., νοοῦνται αἱ εὐνοϊκαὶ περιστάσεις, ἃς οἱ θεοὶ εὔνοι ὄντες τοῖς Ἀθην. πάντοτε παρεῖχεν αὐτοῖς· πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 1, § 2, § 22. — **κατὰ τὸν πόλεμον,** ἐννοεῖται ὁ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμος, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου οἱ Ἀθηναῖοι ἔχασαν τὰς πόλεις, ἃς ὁ ῥήτωρ ἀνωτέρω (ἐν § 9) ἐμνη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μόνευσε· πρβλ. καὶ Β′ Ὀλυνθ. § 25. — **πάλαι,** δηλ. κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου.—**τοῦτο,** δηλ. **τὸ ἀπολωλεκέναι.—τούτων,** δηλ. **τῶν ἀπολωλότων.—συμμαχίαν... ἀντίρροπον,** ἐννοεῖ τὴν συμμαχίαν τῆς Ὀλύνθου, ἥτις ἀξίζει ὅσον αἱ ἀπολεσθεῖσαι πόλεις· περὶ τῆς δυνάμεως δέ, ἣν εἶχεν ἡ Ὄλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40· πρβλ. καὶ Β′ Ὀλυνθ. § 1. — **παρ' ἐκείνων,** δηλ. τῶν θεῶν. — **ἂν ... λάθῃ,** δηλ. **ὅσ' ἄν τις λάβῃ.**

§ 12.

Διὸ = διὰ τοῦτο. — **καὶ** (ἐπιτατκ.) **σφόδρα** = πολὺ σοβαρῶς. — **τῶν λοιπῶν** (οὐδ.) **ἡμᾶς... φροντίσαι** = νὰ σκεφθῶμεν δι' ὅ,τι μᾶς ὑπολείπεται ἐκ τῆς τύχης.—**ἐπανορθωσάμενοι,** μετχ. τροπκ. — **ἐπανορθοῦμαί τι,** κυρίως = ἐπαναφέρω τι πεπτωκὸς εἰς τὴν θέσιν του· εἶτα—ὡς ἐνταῦθα— = ὀρθῶς χρησιμοποιῶ τι.— **ἀδοξία** = κακὴ φήμη, ὄνειδος.—**ἐπί τινι** = διά τι. — **ἀποτρίβομαί τι** = ῥίπτω τι μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, ἐξαλείφω. — **προΐεμαί τινα** = ἀφίνω τινὰ εἰς τὴν τύχην του. — **εἶτ(α)** = καὶ ἐὰν ἔπειτα. — **καταστρέφομαί τινα** = καθυποτάττω τινά. — **φράζω** = λέγω.—**τί... ἔτι** = τί τέλος πάντων.

Διό, ἐπειδὴ δηλ. οἱ θεοὶ μᾶς παρέχουσι τόσῳ λαμπρὰν εὐκαιρίαν (ποίαν ;). — **τῶν λοιπῶν,** διὰ τούτων ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα θὰ ἔχωσιν οἱ Ἀθην. ἐκ τῆς μετὰ τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας.—**ταῦτ(α),** δηλ. **τὰ λοιπά.—ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις,** ποία ἡ μέχρι τοῦδε διαγωγὴ τῶν Ἀθην., δι' ἣν οὗτοι ὑπέπεσον εἰς αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν; πρβλ. § 8, § 9.—**καὶ τούτους...,** δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους, ὧν οἱ πρέσβεις παρευρίσκοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. — **καὶ (τούτους),** ὡς δηλ. ἀφήσαμεν καὶ τοὺς Ἀμφιπολίτας, Πυδναίους καὶ λοιποὺς (πρβλ. § 8, § 9). — **ὅποι βούλεται,** δηλ. **ἐπ' Ἀττικὴν** (ὡς φαίνεται ἐκ τῶν § 15 καὶ § 25).

§ 13.

Τὸν τρόπον, δι' ὃν = τίνι τρόπῳ, πῶς. — **ὤν,** μετχ. ἐνδτκ. — **τὸ κατ' ἀρχὰς** = κατ' ἀρχάς. — **τὸ πρῶτον** = κατὰ πρῶτον. — **λαβών,** μετχ. χρονκ. — **λαμβάνω** = καταλαμβάνω, κυριεύω. — **Πύδναν... Ποτείδ... Μεθώνην,** ταῦτα — ὡς καὶ τὸ **Ἀμφίπολιν** — εἶναι ἀντικμ. τοῦ **λαβών.** — **πάλιν** = κατόπιν. — **αὖθις** = μετὰ ταῦτα.—**ἐπιβαίνω Θετταλίας** = πατῶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰσελαύνω εἰς τὴν Θεσσ. — ***πάνθ'*** (οὐδ.) = ἐν συντόμῳ ὅλα τὰ ἐκεῖ. — ***ὃν ἐβούλ . . . = εὐτρεπίσας*** (μτχ. χρονκ.) ***ὅν τρόπον ἐβούλετο.—εὐτρεπίζω τι***=τακτοποιῶ τι.—***ὃν τρόπον ἐβούλετο*** =ὅπως ἤθελε.—***οἴχομαι*** = ἔχω ἀπέλθει· ὁ παρατκ. ***ᾠχόμην*** ἔχει ἐνταῦθα σημασίαν ἀορίστου.—***οἱ μὲν... οἱ δὲ***=ἄλλοι μέν... ἄλλοι δέ.—***ἐκβάλλω τινὰ***=ἐκδιώκω, ἐκθρονίζω τινά.—***καθίστημί τινα*** = ἐγκαθιστῶ τινα. — ***τῶν βασιλέων***, γενκ. διαιρτκ. τοῦ: ***τοὺς μέν... τοὺς δέ.—ῥαΐσας***, μετχ. χρονκ.—***ῥαΐζω (ῥᾴων)*** = ἀναλαμβάνω ἐκ νόσου, καλυτερεύω.—***ἀποκλίνω ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν*** = τρέπομαι πρὸς τὴν ὀκνηρίαν, παραδίδομαι εἰς ἀνάπαυσιν. — ***ἐπιχειρῶ τινι*** = προσβάλλω τινά.— ***τὰς δ' ἐπ' Ἰλλ. καί... = τὰς δὲ στρατείας αὐτοῦ ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καὶ πρὸς Ἀρ . . . παραλείπω.—ἐπί τινα***=***πρός τινα***=κατά τινος.—***καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι*** (δηλ. ***στρατείας αὐτὸν ποιήσασθαι***)=καὶ ὅπου ἀλλοῦ δύναταί τις νὰ εἴπῃ (ὅτι αὐτὸς ἐξεστράτευσε).

Ἀμφίπολιν, ταύτην ἐκυρίευσεν ὁ Φίλιπ. τῷ 357 π. Χ.· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37. — ***Πύδναν, Ποτ., Μεθ.***, πότε ἐκυριεύθησαν αἱ πόλεις αὗται; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 52. — ***Θετταλίας ἐπέβη,*** ἐν ἔτει 352 προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38. — ***Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν,*** ἐκ τούτων τὰς μὲν Παγασὰς καὶ τὴν Μαγνησίαν κατέλαβεν ὁ Φίλιπ. ἔχων τὴν ἀπόφασιν μηδέποτε ν' ἀποδώσῃ (πρβλ. § 22 καὶ Β' Ὀλυνθ. § 11), εἰς δὲ τὰς Φεράς, τὴν πόλιν τῶν τυράννων, ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν.—***πάνθ',*** δηλ. τὰ ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ.—***ᾤχετο εἰς Θρᾴκην,*** ἐν ἔτει 352.—***ἐκεῖ,*** δηλ. ἐν Θρᾴκῃ. — ***τοὺς μέν . . . τοὺς δέ . . . τῶν βασιλέων,*** ἐλθὼν ὁ Φίλιπ. εἰς Θρᾴκην εὗρε τοὺς υἱοὺς τοῦ Κότυος—τοῦ βασιλέως τῆς Θρᾴκης—, ἤτοι τὸν Κερσοβλέπτην, τὸν Ἀμάδοκον καὶ τὸν Βηρισάδην, ἐρίζοντας περὶ τῆς βασιλείας· ἐκ τούτων τὸν μὲν Κερσοβλέπτην ἐξεδίωξε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ Ἀμάδοκον καὶ Βηρισάδην ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον.— ***Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν,*** νοεῖται ἡ στρατιωτικὴ ἐπίδειξις, ἣν ἔκαμεν ὁ Φίλιπ. κατὰ τῆς Ὀλύνθου ἐν ἔτει 351· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 43.—***τὰς ἐπ' Ἰλλ. καὶ Παίονας...στρατείας,*** γενομένας ἐν ἔτει 355.—***πρὸς Ἀρρύβαν,*** κατὰ τούτου ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλιπ. πιθανῶς ἐν ἔτει 352 π. Χ. — ***τάς... παραλείπω,*** ὡς προκαλούσας ὀλίγον τὸ ἐνδιαφέρον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

§ 14—15.

Τί=πρὸς τίνα σκοπόν.—***ἂν τις εἴποι***=ἴσως εἴπῃ τις.—***ἵνα...,*** τελικὴ πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς νοουμένης προτάσεως: ***λέγω ταῦτα.*** — ***αἰσθάνομαι***=ἐννοῶ.—***καὶ τό . . . , καὶ τήν . . . ,*** ἐπεξήγησις τοῦ ***ἀμφότερα*** = ἀφ' ἑνὸς μὲν τό... ἀφ' ἑτέρου δὲ τήν.... — ***τὸ προΐεσθαι...*** = ***ὡς ἀλυσιτελές (ἐστι) τὸ προΐεσθαι ἀεὶ καθ' ἕκαστόν τι τῶν πραγμάτων.*** — ***ὡς*** = πόσον. — ***ἀλυσιτελὴς***=ἀνωφελής, ἐπιζήμιος.—***τὸ προΐεσθαι ἀεὶ καθ' ἕκ. τι τῶν πραγμ.*** = τὸ ν' ἀφίνωμεν πάντοτε νὰ φεύγουν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας αἱ παρουσιαζόμεναι εὐκαιρίαι πρὸς δρᾶσιν, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην. — ***φιλοπραγμοσύνη*** = ἀκατάπαυστος ἐνασχόλησις εἰς πολλά.—***χρῶμαι καὶ συζῶ τῇ φιλοπραγμοσύνῃ***= ζῶ καὶ κινοῦμαι ἐν τῇ φιλοπρ. = ἡ φιλοπρ. εἶναι ἀχώριστος σύντροφος ἐμοῦ, εἶναι μέρος τῆς ὑπάρξεώς μου. — ***ὑφ' ἧς*** = ἕνεκα τῆς ὁποίας. — ***οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσας . . . . σχήσει*** = ***οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσει . . . καὶ ἡσυχίαν σχήσει.*** —***οὐκ ἔστιν, ὅπως***=δὲν εἶναι δυνατὸν νά... — ***ἀγαπῶ τινι***=ἀρκοῦμαι εἴς τι. —***ὁ μέν, ὡς ἀεί...*** =***ὁ μὲν ἐγνωκὼς ἔσται, ὡς δεῖ πράττειν ἀεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων, ἡμεῖς δ' (ἐγνωκότες ἐσόμεθα) ὡς...***—***ἐγνωκὼς ἔσται,*** τετελεσμ. μέλλων. — ***γιγνώσκω ὡς***= σχηματίζω (μορφώνω) γνώμην ὅτι. — ***πράττειν*** = νὰ προσπαθῇ νὰ κατορθώνῃ. — ***τὰ ὑπάρχοντα=τὰ ἤδη πεπραγμένα.***—***ἀντιληπτέον (ἐστὶν) = δεῖ ἡμᾶς ἀντιλαβέσθαι.*** — ***ἀντιλαμβάνομαί τινος***=; (πρβλ. § 2). — ***ἐρρωμένως*** = ἐνεργῶς. — ***τὰ πράγματα***=αἱ ὑποθέσεις (τῆς πόλεως).—***σκοποῦμαι*** = σκέπτομαι.— ***εἰς τί ποτ' ἐλπίς (ἐστι) ταῦτα τελευτῆσαι,*** κατ' ἔννοιαν = ποίαν τέλος πάντων ἔκβασιν ταύτης τῆς καταστάσεως πρέπει νὰ περιμένῃ τις. — ***εὐήθης*** = ἀνόητος. — ***ὅστις*** = ***ὥστε.*** — ***τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἥξοντα=τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρ' ἥξοντα.*** — ***τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ*** = κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὅν. — ***ῥᾳδίως*** = ἀπερισκέπτως. — ***ἐπὶ μεγάλοις τόκοις*** = μὲ μεγάλους τόκους. — ***μικρὸν χρόνον*** = ἐπ' ὀλίγον. — ***εὐπορήσαντες*** = ***ἐπὰν εὐπορήσωσι.*** — ***εὐπορῶ*** = ζῶ ἐν εὐτυχίᾳ.— ***τὰ ἀρχαῖα***=τὰ πατρικὰ κτήματα. — ***ἀπέστησαν,*** γνωμικὸς ἀόρι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στος. — **ἀφίσταμαί τινος** = ἀπομακρύνομαί τινος, χάνω τι. — **ἐπὶ πολλῷ (τόκῳ) ἐρραθυμηκότες** = ὅτι μὲ μεγάλην μας θυσίαν (ζημίαν) ὑπήρξαμεν νωθροὶ (= ἀπελαύσαμεν τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν). — **ζητοῦντες,** δηλ. **ποιεῖν·** ἡ μετχ. αἰτλγκ. — **ποιῶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν** = κάμνω (μόνον) πᾶν ὅ,τι μ' εὐχαριστεῖ. — **πολλὰ καὶ χαλεπ ...** = **(δέδοικα μὴ) ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν ... — πολλὰ καὶ χαλεπὰ** = πολλὰ δυσάρεστα. — **ὧν (τούτων, ἃ),** ἡ γενικ. ἐκ τοῦ **πολλά. — τὰ ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ** = τὰ ὑπάρχοντα (τὰ κτήματα) ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

Καθ' ἕκαστον ... τι τῶν πραγμάτων, ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὰς περιστάσεις τὰς παρουσιασθείσας τοῖς Ἀθην. πρὸς ἐπιτυχῆ καταπολέμησιν τοῦ Φιλίπ., ὡς ὅτε οὗτος ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν καὶ τὰς ἄλλας πόλεις, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο ἀνωτέρω ἐν § 9. — **τὸν ἐκεῖθεν,** δηλ. πόθεν; — **δεῦρο,** δηλ. εἰς τὴν Ἀττικήν. — **εἰ τοῦτο γενήσεται,** δηλ. **εἰ δεῦρο ἥξει ὁ πόλεμος. — ἐπὶ μεγάλοις τόκοις,** ὁ μέγιστος τόκος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συνήθως ἦτο 36 ἐπὶ ἑκατόν. — **εὐπορήσαντες,** ἕνεκα τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα ἐδανείσθησαν. — **τῶν ἀρχαίων,** νοοῦνται τὰ πατρικὰ κτήματα, ἤτοι οἶκοι, ἀγροί, ἔπιπλα, σκεύη, ἃ ἐδίδοντο τοῖς δανεισταῖς ὡς ὑποθήκη. — **ἐπὶ πολλῷ ... ἐρραθυμηκότες,** ἡ ἔννοια: ἐὰν ὁ πόλεμος διὰ τὴν ἀμέλειάν μας ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀττικήν, τότε ὅλοι θὰ κατανοήσωμεν ὅτι πολὺ ἀκριβὰ ἠγοράσαμεν τὴν ἀφροντησίαν μας αὐτήν, ὄχι μόνον ἀπολέσαντες τὰς ἐν Θρᾴκῃ καὶ Μακεδονίᾳ πόλεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ ὑπαρχόντων μας κινδυνεύοντες. — **πολλὰ καὶ χαλεπά,** ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὴν εἰσφοράν, τὴν αὐτοπρόσωπον στρατείαν κ. τ. τ. — **ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ,** δηλ. ἐν τῇ Ἀττικῇ.

§ 16.

Ἐπιτιμῶ = κατακρίνω. — **παντὸς** (γενκ. κατγρμτκ.) **εἶναι** = ὅτι εἶναι ἴδιον παντὸς = ὅτι πᾶς τις δύναται (νὰ πράττῃ τοῦτο, δηλ. τὸ **ἐπιτιμᾶν**). — **τὸ δ' ὑπέρ ...** = **τὸ δὲ ἀποφαίνεσθαι ὅ,τι δεῖ πράττειν ὑπὲρ τῶν παρόντων. — ἀποφαίνομαι (γνώμην) ὅ,τι ...** = ἐκφράζω τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ τί .... = ὑποδεικνύω τί .... — **πράττειν,** ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. τό: **τινά. — ὑπὲρ τῶν**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παρόντων = ἐν ταῖς παρούσαις περιστάσεσιν. — ***τοῦτ'*** = τοῦτο ἀκριβῶς. — ***εἶναι,*** καὶ τὸ ἀπαρμφτ. τοῦτο — καθὼς καὶ τὸ προηγούμενον ***([παντὸς] εἶναι)*** — ἐκ τοῦ ***φῆσαι ἄν.*** — ***συμβούλου,*** γενκ. κατγρμτκ. = ; — ***ὅτι πολλάκις...,*** ἐπεξήγησις τοῦ ***τοῦθ'.*** — ***ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτ....*** = ***ὅτι πολλάκις ὑμεῖς, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ, οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ....*** — ***ἐν ὀργῇ ποιοῦμαί τινα*** = ὀργίζομαι κατά τινος. — ***οἱ ὕστατοι περὶ τῶν πραγμ. εἰπόντες*** = ἐκεῖνοι, οἵτινες τελευταῖον ὡμίλησαν περὶ τῆς ὑποθέσεως. — ***οὐ κατὰ γνώμην ἐκβαίνει τι*** = δὲν ἀποβαίνει τι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν (τινός) = ὑπόθεσίς τις λαμβάνει κακὴν ἔκβασιν. — ***οὐ μὴν οἶμαι δεῖν*** = ἀλλ' ὅμως φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει. — ***σκοποῦντα,*** δηλ. ***ἐμέ.*** — ***σκοπῶ τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν*** = ἀποβλέπω εἰς τὴν ἀτομικήν μου ἀσφάλειαν. — ***ὑποστέλλομαι περί τινος*** = ἐκ φόβου ἀποσιωπῶ τι. — ***περὶ ὧν*** = ***περὶ τούτων, ἅ.***

Τοῦτ' (εἶναι), δηλ. ***τό... ἀποφαίνεσθαι.*** — ***τοὺς αἰτίους,*** δηλ. τῆς κακῆς ἐκβάσεως τῆς ὑποθέσεως. — ***οὐ μὴν οἶμαι...,*** ἡ ἔννοια: ἂν καὶ γνωρίζω ὅτι σεῖς ὀργίζεσθε κτλ., ἐν τούτοις φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει χάριν τῆς ἀτομικῆς μου ἀσφαλείας νὰ φοβηθῶ καὶ νὰ μὴ εἴπω ὅ,τι θεωρῶ συμφέρον τῇ πατρίδι.

§ 17 — 18.

Διχῇ = κατὰ δύο τρόπους, διὰ διπλῆς ἐνεργείας. — ***βοηθητέον ἐστὶν ὑμῖν τοῖς πράγμ.*** = ***δεῖ ὑμᾶς βοηθεῖν τοῖς πράγμασιν.*** — ***βοηθῶ τοῖς πράγμασιν*** = ἐπανορθῶ τὴν (κακῶς ἔχουσαν) κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — ***τῷ τε.... σώζειν καὶ... στρ. ἐκπέμπειν, καὶ τῷ... κακῶς ποιεῖν,*** ἐπεξήγησις τοῦ ***διχῇ*** = ἀφ' ἑνὸς μὲν μὲ τὸ νὰ σώζητε καὶ ν' ἀποστέλλητε στρατιώτας, ἵνα κατορθώσωσι τοῦτο, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὸ νὰ βλάπτητε = ἀφ' ἑνὸς μὲν σώζοντες (= προσπαθοῦντες νὰ σώζητε).... διὰ τῆς (ἐντεῦθεν) ἀποστολῆς στρατιωτῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ βλάπτοντες.... — ***τοῖς Ὀλυνθίοις,*** δτκ. χαριστικ. — ***θάτερον*** = ***τὸ ἕτερον*** = τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο. — ***ὀκνῶ*** = φοβοῦμαι. — ***ἡμῖν*** (δοτκ. ἠθική)... ***γένηται*** = μᾶς ἀποβῇ. — ***εἴτε παραστήσεται}... εἴτε προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει,*** ἡγούμενα ὑποθτκ. λόγων τοῦ α' ὑποθτκ. λόγου ἡ ἀπόδοσις: ***ῥᾳδίως... ἀμυνεῖται,*** τοῦ β': ***περιέσται...***· τὰ δύο κῶλα ἂς ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν νέαν, ὡσεὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἤτο: ***εἰ γὰρ ὑμεῖς τὴν ἐκείνου (χώραν) κακῶς ποιήσετε, ὑπομείνας τοῦτ' Ὄλυνθον παραστήσεται καὶ (εἶτα) ῥᾳδίως ἀμυνεῖται· εἰ δὲ βοηθήσετε ὑμεῖς εἰς Ὀλ. μόνον . . . προσεδρεύσει τοῖς πράγμ. καὶ περιέσται . . .—ὑπομένω τι*** = ἀνέχομαί τι, ἀφίνω νὰ γίνῃ τι. — ***παρίσταμαι Ὄλυνθον***=καθυποτάττω τὴν Ὄλυνθον. — ***ῥᾳδίως***, συναπτέον τῷ ***ἀμυνεῖται*** (δηλ. ***ὑμᾶς***).—***ἐλθὼν***=ἐπανελθών.—***ἀμύνομαί τινα*** = ἀποκρούω τινὰ ἀπ' ἐμαυτοῦ.—***βοηθῶ εἰς Ὄλυνθον=ἐκπέμπω βοήθειαν εἰς Ὄλυνθον***. — ***ἀκινδύνως ἔχει τὰ οἴκοι*** = οὐδένα κίνδυνον διατρέχει ἡ πατρίς. — ***προσκαθέζομαι*** = κάθημαι ἐνώπιον πόλεως καὶ πολιορκῶ αὐτήν.—***προσεδρεύω=προσκαθέζομαι***. — ***προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πρ.*** = θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πολιορκίαν (τῶν ἐν τῇ Χαλκιδικῇ πόλεων) καὶ θὰ ἐπιμείνῃ εἰς αὐτήν. — ***περίειμί τινος*** = ὑπερισχύω τινός. — ***τῷ χρόνῳ*** = μὲ τὸν καιρόν.—***διχῇ***, κτγρμ. ἐπέχον θέσιν ἐπιθέτου = ***διττήν***.

Τὰς πόλεις, ἐννοοῦνται αἱ ἐν τῇ Χαλκιδικῇ πόλεις, οἱ σύμμαχοι τῶν Ὀλυνθίων (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40), ἃς τότε ἐπολιόρκει ὁ Φίλιπ.· ἡ Ὄλυνθος δὲν ἐπολιορκεῖτο ἀκόμη. — ***τοῦτο***, δηλ. ***τὸ σώζειν τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθ.*** — ***ἐκπέμπειν***, πόθεν; — ***τὴν ἐκείνου χώραν***, δηλ.; — ***ἑτέροις***, δηλ. διὰ στρατιωτῶν διαφόρων ἀπὸ τοὺς πρώτους, τοὺς ἐκπεμφθησομένους πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐν Χαλκιδικῇ πόλεων.—***(ὑπομείνας) τοῦτο***, δηλ. ***τὸ κακῶς ποιεῖν***. — ***ῥᾳδίως . . . ἀμυνεῖται***, διότι μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ὀλύνθου θὰ ἠδύνατο νὰ συγκεντρώσῃ πάσας τὰς δυνάμεις του.

§ 19—20.

Ταῦτα γιγνώσκω = ἔχω ταύτην τὴν γνώμην. — ***περὶ πόρου χρημάτων***, προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς = ὡς πρὸς τὸν πόρον τῶν χρημάτων· ***πόρος*** δὲ ***χρημάτων*** = τρόπος τοῦ πορίζεσθαι (εὑρίσκειν) χρήματα = χρηματικὰ μέσα=χρήματα. — ***χρήματα στρατιωτικὰ*** = χρήματα προωρισμένα διὰ τοὺς στρατιώτας. — ***τῶν ἄλλων ἀνθρώπων*** = ***τῶν ἄλλων Ἑλλήνων***. — ***ὡς βούλεσθε***, διασαφεῖ τό: ***οὕτως***=δηλ. ὅπως σᾶς ἀρέσκει (καὶ οὐχὶ ὅπως πρέπει). — ***λαμβάνετε***, κατ' ἔννοιαν = λαμβάνετε καὶ χρησιμοποιεῖτε (δαπανᾶτε). — ***οἱ στρατευόμενοι*** = οἱ ἐκστρατεύοντες. — ***ἀποδίδωμί τί τινι*** = ἀποδίδω, ὡς ὀφείλω, τι εἴς τινα. — ***προσδεῖ τινί***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τινος = χρειάζεταί τις ἀκόμη καὶ ἄλλο τι. — ***μᾶλλον δ(ὲ)*** = ἢ διὰ νὰ εἴπω ὀρθότερον.—***ἅπαντος ἐνδεῖ*** (δηλ. ***ὑμῖν***) ***τοῦ πόρου*** =ἔχετε ἔλλειψιν ὁλοκλήρου τοῦ στρατιωτικοῦ πόρου = σᾶς λείπει ὅλον τὸ διὰ τοὺς στρατιώτας ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσόν. — ***ἄν τις εἴποι*** = ;—***γράφω*** = ἐγγράφως προτείνω. — ***μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε*** (δηλ. ***γράφω ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά***), κατ' ἔννοιαν = θεὸς νὰ φυλάξῃ ὄχι! — ***ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι***, κατ' ἔννοιαν = φρονῶ μόνον ὅτι... — ***κατασκευάζω στρατιώτας*** = ἑτοιμάζω, καταρτίζω στρατιώτας.—***μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λ. καὶ τοῦ π. τὰ δέοντα*** = νὰ εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ τάξις (τὸ αὐτὸ σύστημα) ἐν τῇ λήψει τῶν χρημάτων καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος· κατ' ἔννοιαν=νὰ τακτοποιηθῶσιν οὕτω τὰ πράγματα, ὥστε οἱ λαμβάνοντες χρήματα νὰ ἐκτελῶσι (χάριν ἀνταλλάγματος τῶν λαμβανομένων παρὰ τῆς πολιτείας) καὶ τὸ καθῆκόν των (δηλ. στρατιωτικὴν ἢ ἄλλην τινὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν). — ***ἄνευ πραγμάτων***, διασαφεῖ τὸ ***οὕτω πως*** = χωρὶς δηλ. νὰ ἐκτελῆτε τὸ καθῆκόν σας. — ***ὑμεῖς δὲ***, δηλ. ***ἡγεῖσθε δεῖν***, ἐξ οὗ ἐξαρτ. τὸ ***λαμβάνειν***.—***εἰς τὰς ἑορτὰς*** = διὰ τὰς ἑορτάς, διὰ νὰ ἑορτάζητε.—***δὴ***=λοιπὸν (ἀφ' οὗ τὰ πρὸς πόλεμον χρήματα νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνητε διὰ τὰς ἑορτάς).—***ἔστι λοιπὸν*** = ὑπολείπεται.—***εἰσφέρειν***, ὑποκμ. τοῦ: ***ἔστι λοιπόν***.—***ἔστι*** (μετ' ἀπαρμφ.) = εἶναι δυνατὸν (νά...). — ***λέγουσι δέ ... καὶ ... ἄλλοι ...*** = ἄλλοι προτείνουσι καί... — ***ὧν***, γενκ. διαιρετκ. τῆς ἐννοουμένης πρὸ τοῦ ***ὅστις*** ἀντωνυμίας ***ἐκεῖνον***. —***ὑμῖν***, συναπτέα ἢ δοτκ. τῷ ***δοκεῖ***.—***ἀντιλαμβάνομαί τινος***=; (§ 2).

Χρήματα... στρατ., ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὰ ***θεωρικά***, περὶ ὧν βλ. Γ' Ὀλυνθ. § 11. — ***ταῦτα***, δηλ. τὰ προωρισμένα ὡς στρατιωτικά. —***ὡς βούλεσθε***, δηλ. εἰς ἑορτὰς καὶ ἀγῶνας ἐν τῷ θεάτρῳ.—***μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε***, ὁ Δημοσθ. ἀποφεύγει νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά, διότι φοβεῖται μήπως κατηγορηθεὶς ὡς προτείνων παράνομα (καθ' ὅσον ὑπῆρχε νόμος κελεύων τὰ στρατιωτικὰ νὰ διανέμωνται εἰς τὸν δῆμον ὡς θεωρικὰ) καταδικασθῇ εἰς χρηματικὸν πρόστιμον ἢ — ἐν περιπτώσει μὴ ἐγκαίρου ἀποτίσεως τούτου — εἰς ***ἀτιμίαν*** (= στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων) καὶ δήμευσιν τῆς περιουσίας του· πρβλ. καὶ Γ' Ὀλυνθ. § 12. — ***στρατιώτας κατασκευασθῆναι***, ἑπομένως οἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀθηναῖοι δὲν εἶχον στρατιώτας, οἱ δὲ ὑπάρχοντες ἦσαν ἄχρηστοι, ὡς ξένοι καὶ κακῶς μισθοδοτούμενοι. — ***τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα,*** δηλ. ***τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ᾽ ὅ,τι καθ᾽ ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι καὶ ὅτου καιρὸς εἴη*** (πρβλ. Γ' Ὀλυνθ. § 35). — ***ἄνευ πραγμάτων = οὐ ποιοῦντες τὰ δέοντα*** (δηλ. ;). — ***εἰσφέρειν,*** περὶ τῆς ***εἰσφορᾶς,*** ἣν οἱ Ἀθηναῖοι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἀπεστρέφοντο, βλ. ἐν σελ. 50. — ***ἂν πολλῶν δέῃ πολλὰ*** κτλ., διὰ τὴν ἄδηλον τοῦ πολέμου ἔκβασιν. — ***λέγουσι . . . ἄλλοι,*** ὑπονοοῦνται οἱ ῥήτορες οἱ πρὸ τοῦ Δημοσθ. ὁμιλήσαντες. — ***ὧν,*** δηλ. τῶν προτεινομένων ὑπ᾽ ἄλλων καὶ ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους.

§ 21 — 22.

Τὰ πράγμ. ἐν ᾧ καθ . . . = ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ πράγματα τὰ Φιλίππου = εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκονται τώρα τὰ πράγματα τοῦ Φιλίπ. (= εὑρίσκεται ὁ Φίλιπ.). — ***οὔτε γὰρ . . . . = τὰ γὰρ παρόντα (= τὰ παρόντα) αὐτῷ οὔτε (οὕτως) εὐτρεπῶς ἔχει, ὡς δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, οὐδ᾽ (οὕτως ἔχει) ὡς ἂν κάλλιστα (ἔχοι).*** — ***τὰ παρόντα αὐτῷ*** = τὰ πράγματα ἑαυτοῦ (δηλ. τοῦ Φιλίπ.) ἐπὶ τοῦ παρόντος. — ***εὐτρεπῶς ἔχει τι*** = εἶναι παρεσκευασμένον (τακτοποιημένον) τι. — ***μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς*** = ἐξετάζων ἐπιπολαίως. — ***οὐδ᾽ (οὕτως ἔχει) ὡς ἂν κάλλιστα (ἔχοι),*** κατ᾽ ἔννοιαν = οὐδ᾽ ἐν καλλίστῃ καταστάσει εἶναι. — ***ἐκφέρω πόλεμον*** = κηρύττω πόλεμον. — ***πολεμεῖν δεήσειν αὐτὸν*** = ὅτι θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ διεξάγῃ (πραγματικῶς) αὐτὸν (τὸν πόλεμον). — ***ὡς ἐπιὼν*** = ὡσὰν ἐξ ἐφόδου· τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: ***οὕτως ὡς ἐπιών τις ἀναιρεῖται.*** — ***ἀναιροῦμαί τι*** = ἀναρπάζω τι, γίνομαι κύριός τινος. — ***κᾆτα = καὶ εἶτα.*** — ***διέψευσται*** = ἠπατήθη. — ***παρὰ γνώμην*** = παρὰ προσδοκίαν. — ***γεγονός,*** μετχ. αἰτλγκ. — ***τὰ τῶν Θετταλῶν = οἱ Θετταλοί.*** — ***ταῦτα*** (δηλ. ***τὰ τῶν Θετταλῶν),*** κατ᾽ ἔννοιαν = οὗτος ὁ λαός. — ***φύσει καὶ ἀεί,*** ἀμφότερα τὰ ἐπιρρ. προσδιορίζουσι τὸ ***ἦν,*** τὸ α΄ τροπικῶς, τὸ β΄ χρονικῶς. — ***πᾶσιν ἀνθρ.,*** ἡ δοτκ. αὕτη — ὡς καὶ ἡ κατωτέρω ***τούτῳ*** — ἀνήκει τῷ ***ἄπιστα.*** — ***κομιδῇ*** = λίαν· ***κομιδῇ δ(έ),*** δηλ. ***ἄπιστα*** = ἀπιστότατα δέ. — ***ἀπαιτῶ τί τινα*** = ἀπαιτῶ τι παρά τινος. — ***ψηφίζομαι*** (μετ᾽ ἀπρμφ.) = ἀποφασίζω (νά . . .). — ***ἀκούω τινὸς,***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὡς... = ἀκούω παρά τινος ὅτι... — **τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς** = τὰς προσόδους τῶν λιμένων καὶ τῶν ἀγορῶν. — **καρποῦσθαι,** καθαρῶς τελκ. ἀπρμφ. = ἵνα καρπῶται. — **τὰ κοινὰ τὰ τῶν Θετταλῶν** = ἡ πολιτεία τῶν Θεσσαλῶν. — **δέοι,** ἐξακολουθεῖ ὁ διὰ τοῦ **ὡς** ἀρξάμενος πλάγιος λόγος **(ὡς... δώσοιεν).**—**διοικεῖν**, τὸ ὑποκμ. ὡς γενικὸν καὶ ἀόριστον **(τινὰ)** παραλείπεται.— **οὐ,** δηλ. **δέοι.** — **λαμβάνειν,** ἐκ τοῦ **ἀπὸ τούτων** νοητέα ἡ αἰτιατ. **ταῦτα.** —**εἰς κομιδῇ στενὸν καθίσταταί τί τινι** = εὑρίσκεταί τις εἰς πολὺ στενόχωρον θέσιν μέ τι. — **τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις**=**ἡ τροφὴ τῶν ξένων** = ἡ συντήρησις τῶν μισθοφόρων.

Τὸν πόλεμον τοῦτον, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ;—**ἅπαντα... τὰ πράγματα,** δηλ. τῶν Ὀλυνθίων. — **τότε, ὅτε** δηλ. **ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον.**—**τοῦτο,** δηλ.; — **τούτῳ,** δηλ. τῷ Φιλίππῳ.—**Παγασὰς ἀπαιτεῖν... καὶ Μαγνησίαν,** περὶ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Φιλίπ. ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τῆς καταλήψεως ὑπ' αὐτοῦ τῶν Παγασῶν καὶ τῆς Μαγνησίας βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38· πρβλ. ὡσαύτως § 13 καὶ Β' Ὀλυνθ. § 11. — **κεκωλύκασι,** οὐχὶ διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ διὰ λόγων πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 11 «...**περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι...**». — **τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς...**,, τὰς ἐκ τῶν λιμένων των καὶ ἀγορῶν προσόδους οἱ Θεσσαλοὶ εἶχον παραχωρήσει τῷ Φιλίπ. μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἔξωσιν τῶν τυράννων τῶν Φερῶν.—**ἀπὸ τούτων,** δηλ. τῶν ἐκ τῶν λιμένων καὶ ἀγορῶν προσόδων.

§ 23.

Ἀλλὰ μήν... γε = ἀλλ' ἀληθῶς, ἀλλ' ὅμως, πρὸς τούτοις. — **τὸν Π. καὶ τὸν Ἰλ....** = **χρὴ ἡγεῖσθαί (τινα) τὸν Π. καὶ τὸν Ἰλλ. καὶ ἁπλῶς τ. ἄπ. ἥδιον ἂν εἶναι αὐτονόμους καὶ ἐλ. ἢ δούλους.** — **ὁ Παίων καὶ ὁ Ἰλλυριὸς** = **οἱ Παίονες καὶ οἱ Ἰλλυριοί.** — **ἁπλῶς** = ἐν γένει.—**ἥδιον ἂν εἶναι...** = ὅτι... εὐχαριστότερον θὰ ἦσαν.... = ὅτι.... θὰ προετίμων νὰ εἶναι...— **καὶ γάρ... καὶ** = διότι ἀφ' ἑνὸς μέν... ἀφ' ἑτέρου δέ... — **ἀήθης εἰμί τινος** = δὲν εἶμαι συνηθισμένος εἴς τι. — **κατακούω τινὸς**= ὑπακούω εἴς τινα, εἶμαι ὑπήκοός τινος. — **ὑβριστής,** δηλ. **ἐστι.**— **ὑβριστής εἰμι** = φέρομαι ὑβριστικῶς (ὑπερηφάνως).—**οὐδὲν ἄπιστον ἴσως,** δηλ. **ἐστι τοῦτο** (τὸ **ὑβριστὴν εἶναι τὸν ἄνθρωπον).** —**οὐδὲν** = οὐδόλως.—**ἄπιστος** = ἀπίστευτος. — **τὸ εὖ πράττειν**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παρὰ τὴν ἀξίαν = ἡ παρ' ἀξίαν εὐτυχία. — ***κακῶς φρονῶ*** = σκέπτομαι ὄχι λογικῶς, φέρομαι ὑβριστικῶς (ὑπερηφάνως). — ***διόπερ***=δι' ὃν λόγον, ἕνεκα τοῦ ὁποίου.

Τούτους ἅπαντας, νοοῦνται οἱ Θρᾷκες, Ἠπειρῶται καὶ ἄλλοι, οὓς ὁ Φίλιππος εἶχεν ὑποτάξει.—***ἄνθρωπος,*** δηλ. ὁ Φίλιππος.

§ 24.

Ἀκαιρία=ἔλλειψις εὐκαιρίας, κακὴ περίστασις.—***καιρὸν ὑμέτερον***=(ὡς) εὐκαιρίαν διὰ σᾶς.—***νομίσαντες***=***ἐπὰν νομίσητε.***— ***ἑτοίμως*** = προθύμως. — ***συνάρασθαι τὰ πράγματα*** = ***σὺν τῇ τύχῃ ἄρασθαι τὰ πράγμ.*** — ***αἴρομαι τὰ πράγματα σύν τινι,*** κυρίως = σηκώνω τὰ πράγματα τῇ βοηθείᾳ τινός· εἶτα — ὡς ἐνταῦθα — =ἐπιλαμβάνομαι τῶν πραγμάτων τῇ βοηθείᾳ τινός.—***καὶ πρεσβ . . . , καὶ στρατ . . . καὶ παροξύνοντας,*** μετχ. τροπικαί.— ***πρεσβεύομαι***=ἀποστέλλω πρέσβεις.—***ἐφ' ἃ δεῖ*** (δηλ. ***πρεσβεύεσθαι***)=δι' ὅσα εἶναι ἀνάγκη.—***αὐτοὺς***=; (πρβλ. § 9 «***ἐβοηθήσαμεν αὐτοί***»).—***λογιζομένους, εἰ Φίλ. . . . πῶς ἂν...ἐλθεῖν;***, ἀνωμαλία συντάξεως· κανονικῶς θὰ εἶχεν οὕτως: ***λογιζομένους ὡς, εἰ Φ. λάβοι ... καὶ πόλ. γένοιτο . . . . , ἑτοίμως ἂν ἔλθοι ἐφ' ὑμᾶς.*** — ***πρὸς τῇ χώρᾳ*** (δηλ. ***τῇ ἡμετέρᾳ***) = πλησίον τῆς χώρας μας. — ***πῶς . . . ἑτοίμως*** = μετὰ πόσης προθυμίας. — ***ἄν,*** συναπτέον τῷ ***ἐλθεῖν***.— ***εἶτ (α) . . . ;*** = καὶ τότε . . . ; = καὶ . . . ; —***εἰ μηδ' . . .***=***εἰ (καίπερ) καιρὸν ἔχοντες μηδὲ ταῦτα (οὐ) τολμήσετε ποιῆσαι, εἰ δύναιτ(ο) ἐκεῖνος.***

Τὴν ἀκαιρίαν, τὴν ἐκτεθεῖσαν ἐν § 21-23 (δηλ. ;). — ***ἐφ' ἃ δεῖ,*** ἵνα δηλ. οἱ πρέσβεις ἐκ τοῦ πλησίον παρακολουθῶσι τὰ πράγματα καὶ ἐξουδετερῶσι τὰς μηχανορραφίας τοῦ Φιλίπ. (§ 2). — ***τοὺς ἄλλους ἅπαντας,*** ὄχι μόνον Θεσσαλούς, Παίονας, Ἰλλυριούς, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς Ἕλληνας. — ***τοιοῦτον καιρόν,*** οἷον ἡμεῖς ἔχομεν κατ' ἐκείνου. — ***πρὸς τῇ χώρᾳ*** (δηλ. τῇ Ἀττικῇ), ὅπως νῦν γίνεται πόλεμος πρὸς τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ., ἥτις συνώρευε τοῖς Ὀλυνθίοις. — ***πάθοιτ(ε) ἄν,*** δηλ. παρὰ τοῦ Φιλίπ.

§ 25-26.

Ἔτι τοίνυν = πρὸς τούτοις. — ***μηδέ . . . λανθανέτω*** = ***καὶ τοῦθ' ὑμᾶς μὴ λανθανέτω.*** — ***λανθάνει τί τινα*** = διαφεύγει τι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν προσοχήν τινος.—***ὅτι...***, διασαφεῖ τό: ***τοῦθ'***.—***αἵρεσίς ἐστί τινι***=εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινὸς ἡ ἐκλογή.—***πότερ(α)=πότερον*** = ποῖον ἐκ τῶν δύο = ἄν. — ***ἀντέχω*** = ἀνθίσταμαι. — ***τὰ τῶν Ὀλυνθίων***=***οἱ Ὀλύνθιοι***.—***ἡ ὑπάρχουσα καὶ ἡ οἰκεία αὕτη***=αὕτη ἡ χώρα, ἣν ἔχετε καὶ ἥτις κληρονομικῶς ἀνήκει εἰς σᾶς. — ***ἀδεῶς*** =ἀφόβως. — ***Θηβαῖοι***, δηλ. ***κωλύσουσι;*** τὸ αὐτὸ ῥ. νοητέον καὶ εἰς τό: ***ἀλλὰ Φωκεῖς;*** — ***μὴ λίαν...=φοβοῦμαι μὴ λίαν πικρὸν ᾖ εἰπεῖν (τοῦτο)***. — ***καὶ συνεισβαλοῦσι*** = ***οὐ μόνον οὐ κωλύσουσι, ἀλλὰ καὶ συνεισβαλοῦσι*** (δηλ. ***Φιλίππῳ εἰς τὴν Ἀττικήν)***. — ***οἱ... οὐχ οἷοί τ' ὄντες*** = ***οἳ οὐχ οἷοί τ' εἰσί***. — ***οἷός τ' εἰμὶ*** (μετ' ἀπρμφ.) = δύναμαι (νά...). —***ἢ ἄλλος τις***, δηλ. ***κωλύσει αὐτόν;***—***ὦ τᾶν***=φίλε μου. — ***οὐχὶ βουλήσεται***, δηλ. ***Φίλιππος δεῦρο βαδίζειν***. — ***τῶν ἀτοπωτάτων ἐστί*** = εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ πλέον παράδοξα. — ***εἰ... μὴ πράξει***, ὑποκμ. τοῦ: ***ἂν εἴη***.—***ἄνοιαν ὀφλισκάνων***, ἡ μετχ. ἐνδτκ., ὡς δηλοῖ τὸ ***ὅμως*** = ***εἰ καὶ ὀφλισκάνει ἄνοιαν, ὅμως...*** — ***ὀφλισκάνω***, κυρίως = καταδικάζομαι εἰς χρηματικὸν πρόστιμον· εἶτα ***ὀφλισκάνω ἄνοιαν*** =ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν τῆς ἀνοησίας· ἐνταῦθα=κινδυνεύω νὰ θεωρηθῶ (ὡς) ἀνόητος.—***ἐκλαλῶ***=διασαλπίζω, διακηρύττω.

Ἐκεῖ, δηλ. ἐν Μακεδονίᾳ. — ***ἐὰν ἀντέχῃ***, ὅπερ διὰ τῆς βοηθείας τῶν Ἀθηναίων δύναται νὰ συμβῇ. — ***τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν***, ἐννοεῖ τὴν Ἀττικήν. — ***ἀδεῶς***, διότι θὰ λείπῃ ὁ φόβος τῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβολῆς τοῦ Φιλ. — ***ἐκεῖνα***, δηλ. ***τὰ τῶν Ὀλυνθίων***.—***Θηβαῖοι***, τὸ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων μῖσος ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ πολλοῦ· τότε δὲ ἦτο εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ὡς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἢ Φωκικοῦ πολέμου (355-346), καθ' ὃν Θηβαῖοι, Λοκροὶ καὶ Θεσσαλοὶ ἐπολέμουν πρὸς τοὺς Φωκεῖς ὑποστηριζομένους ὑπὸ τῶν Ἀθην. καὶ Λακεδ. — ***ἐὰν μὴ βοηθήσηθ' ὑμεῖς***, ὡς ἔπραξαν τοῦτο οἱ Ἀθην. τῷ 352 καταλαβόντες τὰς Θερμοπύλας καὶ οὕτω κωλύσαντες τὸν Φίλιπ. νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Φωκίδα.—***ἃ νῦν . . . ἐκλαλεῖ***, δηλ. ποῖα;

§ 27.

Ἀλλὰ μὴν... γε = ; (§ 23). — ***ἡλίκα ἐστὶ τὰ διάφορα*** = ***ἡλίκη ἐστὶν ἡ διαφορά***. — ***ἡλίκος***=πόσον μέγας.—***οὐδὲ λόγου***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προσδεῖ = οὐδὲ λόγου ὑπάρχει προσέτι ἀνάγκη = (τοῦτο) δὲν χρειάζεται οὔτε κἂν νὰ λεχθῇ. — ***εἰ γὰρ ὑμᾶς . . .*** = ***εἰ γὰρ δεήσειεν ὑμᾶς αὐτούς . . . ἔξω (τῆς πόλεως) γενέσθαι καὶ λαμβάνειν (τοσαῦτα) τῶν ἐκ τῆς χώρας, ὅσα ἀνάγκη (ἐστὶ λαμβάνειν ὑμᾶς) χρωμένους στρατοπέδῳ.*** — ***εἰ δεήσειεν*** = ἐὰν ἤθελε παραστῇ ἀνάγκη. — ***ἔξω τῆς πόλεως γίγνομαι*** = στρατοπεδεύω ἔξω τῆς πόλεως. — ***λαμβάνω τῶν ἐκ τῆς χώρας*** = ***λαμβάνω τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκ τῆς χώρας*** = λαμβάνω ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ προϊόντων . . . — ***χρῶμαι στρατοπέδῳ*** = στρατοπεδεύω. — ***πολεμίου λέγω,*** παράθεσις τιθεμένη πρὸς διασάφησιν τοῦ: ***μηδενός·*** τὸ δὲ ***λέγω***=θέλω νὰ εἴπω, ἐννοῶ. — ***ἄν . . . ζημιωθῆναι,*** ἀπόδοσις τῆς ὑποθτκ. προτάσεως: ***εἰ δεήσειεν.*** — ***οἱ γεωργοῦντες*** = οἱ γεωργοὶ καὶ κτηματίαι. — ***ὑμῶν,*** γενκ. διαιρτκ. — ***ὁ πρὸ τοῦ πόλεμος*** = ὁ πρότερον πόλεμος. — ***ζημιώσεσθαι*** = ***ζημιωθήσεσθαι*** (δηλ. ***ὑμᾶς***). — ***πρόσεσθ' (=πρόσεστι)*** = ***πρὸς τῇ ζημίᾳ ἐστὶ (= ἔσται).*** — ***ἔθ'*** = ***ἔτι.*** — ***ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη*** = ἡ διὰ τὰς πράξεις (= ἡ διὰ τὴν διαγωγὴν ἡμῶν) καταισχύνη. — ***οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας=(οὖσα) οὐκ ἐλάττων ἄλλης τινὸς ζημίας.*** — ***τοῖς σώφροσιν*** = κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φρονίμων. — ***γε,*** βεβαιωτικός.

Ἔξω, δηλ. τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐντὸς τῆς Ἀττικῆς. — ***τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον,*** ἐννοεῖ τὸν ἀπὸ τοῦ 357 περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμον, εἰς ὃν ἐδαπανήθησαν — ὡς ὁ Δημοσθ. λέγει ἐν Γ' Ὀλυνθ. § 28 — ὑπὲρ τὰ 1500 τάλαντα. — ***ἥξει,*** δηλ. εἰς Ἀττικήν. — ***ἡ ὕβρις,*** νοεῖται ὁ χλευασμός, ἡ καταφρόνησις καὶ ἐν γένει ὁ ὑβριστικὸς τρόπος τῶν πολεμίων πρὸς τοὺς Ἀθην. — ***τῶν πραγμάτων,*** δηλ. ***τῶν κακῶν,*** τ. ἔ. τῆς ἀδρανείας καὶ νωθρότητος τῶν Ἀθην. — ***ζημίας,*** ἐνταῦθα — ὡς καὶ ἐν τοῖς ***ζημιωθῆναι, ζημιώσεσθαι*** — πρόκειται περὶ ζημίας ὑλικῆς, δηλ. φθορᾶς (ἀπωλείας) τῆς περιουσίας.

§ 28.

Συνιδόντας= ἐπὰν συνίδητε. — ***συνορῶ τι*** = λαμβάνω τι ὑπ' ὄψει. — ***ἅπαντας,*** συναπτέον τῷ ***βοηθεῖν.*** — ***ὧν . . . ἔχουσι*** = ***ἃ ἔχουσι.*** — ***καλῶς ποιοῦντες*** = εὐτυχῶς· ἢ = καὶ δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ τοὺς ψέξω. — ***οἱ ἐν ἡλικίᾳ*** = οἱ ἔχοντες στρατεύσιμον ἡλι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κίαν = οἱ στρατεύσιμοι. — **ἀκεραίου** = **ὥστε ἀκέραιον εἶναι.** — **ἀκέραιος** = ἀβλαβής. — **οἱ λέγοντες** = οἱ ῥήτορες. — **τὰ πεπολιτευμένα αὐτοῖς** = αἱ πολιτικαὶ αὐτῶν πράξεις, ἡ πολιτική των. — **εὔθυνα (ἡ),** συνήθως κατὰ πληθυντκ. **εὔθυναι** = λογοδοσία, ἀπολογία, ὑπεράσπισις. — **ὡς,** αἰτλγκ.—**ὁποῖ᾽ ἄττ(α)**=ὁποῖά τινα = ὁποιαδήποτε. — **περιίσταμαί τινα** = περικυκλώνω τινά. — **τὰ πεπραγμένα αὐτοῖς** = **τὰ πεπολιτευμένα αὐτοῖς.** — **ὁποῖ᾽ ἄττ᾽ ἂν ἡμᾶς περιστῇ . . . τοιοῦτοι . . . ἔσεσθε,** κατ᾽ ἔννοιαν = κατὰ τὴν ἔκβασιν, ἣν θὰ ἔχωσι δι᾽ ὑμᾶς τὰ πράγματα, κατὰ ταύτην θὰ κρίνητε καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν. — **χρηστὰ εἴη** (δηλ. **τὰ πράγματα)** = εἴθε ν᾽ ἀποβῶσι τὰ πράγματα αἰσίως. — **παντὸς εἵνεκα**=πρὸς τὸ καλὸν ὅλων.

Πάντα . . . ταῦτα, ὅσα δηλ. ἀπ᾽ ἀρχῆς εἶπεν ὁ ῥήτωρ.—**βοηθεῖν,** τίσι; — **ἐκεῖσε,** δηλ. εἰς Μακεδονίαν καὶ Χαλκιδικήν. — **τοὺς ἐν ἡλικίᾳ,** ἡ στρατεύσιμος ἡλικία ἦτο ἀπὸ τοῦ 18 - 60 ἔτους· κατενέμοντο δὲ αἱ 42 αὗται ἡλικίαι τῶν στρατευσίμων εἰς δύο τάξεις· 1) εἰς τοὺς ἐφήβους (τοὺς ἀπὸ 18 - 20 ἔτους) καὶ τοὺς ὑπὲρ 50 ἔτη γεγονότας, καὶ 2) εἰς τοὺς ὑπὲρ 20 καὶ μέχρι 50 ἐτῶν ἡλικίαν ἄγοντας· οἱ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, οἱ πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι, ἐκαλοῦντο μόνον πρὸς ἄμυναν τῆς χώρας, οἱ δ᾽ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐξήρχοντο τὰς ὑπερορίας στρατείας.—**εὔθυναι,** ἐν Ἀθήναις πάντες οἱ ἄρχοντες ἐξερχόμενοι τῆς ἀρχῆς ὤφειλον να δώσωσι λόγον τῶν πεπραγμένων αὐτῶν πρὸς τὰς εὐθυνούσας ἀρχάς, ἤτοι πρὸς τοὺς **λογιστάς·** οὗτοι, 10 τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐξήλεγχον πάντα τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπευθύνου ἄρχοντος καὶ εἰσῆγον τὰς εὐθύνας αὐτῶν εἰς ἡλιαστικὸν δικαστήριον ἐκ 501 δικαστῶν κληρουμένον· εἰς τοιαύτην λογοδοσίαν δὲν ὑπεχρεοῦντο οἱ ῥήτορες· οὗτοι ἦσαν ἀνεύθυνοι δι᾽ ὅσα ἀπὸ τοῦ βήματος ἔλεγον (ἐφ᾽ ὅσον ταῦτα δὲν ὑπέβαλλον ἐγγράφως)· ἑπομένως ἐνταῦθα πρόκειται περὶ εὐθύνης ἠθικῆς. — **τοιοῦτοι κριταί . . . ,** δηλ. ἐπιεικεῖς μὲν κριταί, ἂν ἡ ἔκβασις τῶν πραγμάτων εἶναι καλή, αὐστηροὶ δέ, ἂν εἶναι κακή.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

II.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ Α΄ Ὀλυνθιακῷ ὑπέδειξε τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργήσωσιν ἐρρωμένως καὶ αὐτοπροσώπως, νὰ παρασκευασθῶσι δὲ δύο στρατιαί, ὧν ἡ μὲν μία νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀπειλουμένην Ὄλυνθον, ἡ δὲ ἄλλη νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης δὲν εἰσηκούσθη· οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν τοῖς Ὀλυνθίοις στρατιωτικὴν βοήθειαν ἀποτελουμένην μόνον ἐκ δισχιλίων μισθοφόρων καὶ τριάκοντα τριήρων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χάρητος. Ἡ βοήθεια αὕτη οὐδὲν κατώρθωσεν· ὁ Χάρης μὴ ἔχων νὰ μισθοδοτῇ τὸν στρατὸν δὲν ἐπολέμει πρὸς τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ἐλῄστευεν ἐμπορικὰ πλοῖα. Διὰ τοῦτο οἱ Ὀλύνθιοι στέλλουσι νέαν πρεσβείαν εἰς Ἀθήνας ζητοῦντες νέαν βοήθειαν.

Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον μὲν συνείδησιν τοῦ κρισίμου τῆς περιστάσεως, ἀλλ' ὁ φόβος πρὸς τὸν Φίλιππον κατεῖχε τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ ἐχαλάρωνε τὴν ἀγαθὴν θέλησιν. Διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης ἀναλαμβάνει ἐκ δευτέρου νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Β΄ Ὀλυνθιακὸν — μετὰ παρέλευσιν ἐλαχίστου χρόνου, ἀφ' ἧς ἀπήγγειλε τὸν Α΄, ἤτοι κατὰ τὸ θέρος τοῦ 349—, ἐν ᾧ προσπαθεῖ οὗτος νὰ θαρρύνῃ τοὺς Ἀθηναίους φοβουμένους τὴν δύναμιν τοῦ Φιλίππου καὶ ὑποδεικνύει αὐτοῖς τί ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

§ 1—2.

Ἐπὶ πολλῶν, δηλ. ***πραγμάτων*** = ***ἐν πολλοῖς πράγμασι*** = εἰς πολλὰς (ἤδη) περιστάσεις.—***ἄν τις ἰδεῖν . . . δοκεῖ μοι***=κατὰ τὴν γνώμην μου δύναταί τις νὰ ἴδῃ. — ***τῇ πόλει (= ταύτῃ τῇ πόλει),*** ἡ δοτκ. συναπτέα τῷ: ***εὔνοιαν.—οὐχ ἥκιστα=μάλιστα*** =κατ' ἐξοχήν. — ***τὸ . . . γεγενῆσθαι . . . κεκτημένους. . . καὶ ἔχοντας = τὸ κεκτῆσθαι καὶ ἔχειν*** = τὸ νὰ ἔχωσιν. — ***τοὺς πολεμήσοντας,*** ὑποκμ. τοῦ: ***τὸ γεγενῆσθαι... κεκτημένους· οἱ πολεμήσοντες*** δὲ ***Φιλίππῳ***=οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διεξάγωσι πόλεμον κατὰ τοῦ Φιλίπ.—***ὅμορος, ον***=; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 5). — ***δύναμίς τις*** = σημαντικὴ δύναμις. — ***τὸ μέγιστον ἁπάντων*** (= τὸ σπουδαιότατον ἀπὸ ὅλα), προεξαγγελτικὴ παράθεσις.—***ὑπὲρ τοῦ πολ.,*** ἡ ***ὑπὲρ = περί. — αἱ πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγαὶ*** = πᾶσα μετ' ἐκείνου συμφιλίωσις. — ***ἄπιστος, ον*** = ἀνάξιος πίστεως. — ***ἀνάστασις = ;*** (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 5). — ***δαιμόνιος***=ὑπεράνθρωπος. — ***παντάπασι,*** συναπτέον τῷ ***ἔοικε.—σκοπῶ τι*** = προσέχω, κυτάζω τι. — ***ἤδη*** = τώρα πλέον. — ***αὐτοὺς*** = ***ἡμᾶς αὐτούς·*** κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τό: ***θείᾳ εὐεργεσίᾳ.—ὅπως μὴ... δόξομεν,*** πλαγία ἐρωτηματικ. πρότασις = πῶς νὰ μὴ φανῶμεν.—***χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι... τῶν ὑπαρχόντων*** (δηλ. ***ἡμῖν ἐκ θεῶν),*** κατ' ἔννοιαν = ὅτι ὀλιγώτερον φροντίζομεν περὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀπὸ τοὺς θεούς. — ***ὡς,*** σύνδ. αἰτιολγκ. — ***ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων,*** αἱ γενκ. ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ νοουμένου: ***ἕν τι·*** κατ' ἔννοιαν = εἶναι ἐντροπή, ἵνα εἴπω δὲ ὀρθότερον μεγίστη ἐντροπή. — ***πόλεων καὶ τόπων,*** αἱ γενκ. αὗται, καθὼς καὶ αἱ ἑπόμεναι: ***τῶν συμμάχων καὶ καιρῶν*** ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ ***προϊεμένους·*** τὸ ***προΐεμαι*** δὲ ἐνταῦθα συνετάχθη πρὸς γενκ. καὶ οὐχὶ —ὡς συνήθως—πρὸς αἰτιατκ., διότι=***ὀλιγωρῶ, ἀμελῶ.—τόποι*** =ὀχυραὶ θέσεις. — ***φαίνεσθαι προϊεμένους = φανερῶς προΐεσθαι***=φανερὰ ν' ἀφίνωμεν νὰ φεύγουν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας. —***καιροὶ***=εὐνοϊκαὶ περιστάσεις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐν τοῖς παροῦσι πράγμ., δηλ. τοῖς ἀφορῶσι τὴν Ὄλυνθον.— ***τοὺς πολεμήσαντας Φιλίπ.***, τίνες ἐννοοῦνται;— ***χώραν ὅμορον,*** περὶ τῆς θέσεως τῆς Ὀλύνθου βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39· οἱ Ἀθην., ἔχοντες συμμάχους γείτονας τοῦ Φιλίπ., τί θὰ ὠφελοῦντο;—***δύναμίν τινα,*** περὶ τῆς δυνάμεως, ἣν εἶχεν ἡ Ὄλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40.— ***ἀπίστους . . . ἀνάστασιν,*** οἱ Ὀλύνθιοι πόθεν εἶχον σχηματίσει τοιαύτην γνώμην περὶ τῆς μετὰ τοῦ Φιλίπ. συμφιλιώσεως; (πρβλ. Α΄ Ὀλυνθ. § 4 καὶ ἑξ.). — ***πόλεων καὶ τόπων,*** ὡς τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτειδαίας καὶ ἄλλων (ἃς ὁ ῥήτωρ ἀπηρίθμησεν ἐν τῷ Α΄ Ὀλυνθ. § 12)· ἐκτὸς τούτων πρέπει νὰ νοηθῶσι καὶ οἱ ἀποστάντες κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον σύμμαχοι (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 33). — ***τῶν . . . συμμάχων,*** δηλ. τῶν Ὀλυνθίων, μεθ᾽ ὧν οἱ Ἀθην. εἶχον ἤδη συνάψει συμμαχίαν. — ***καιρῶν,*** ἡ ἔκρηξις τοῦ Ὀλυνθιακοῦ πολέμου ἦτο κατάλληλος περίστασις τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Φιλίππου.

§ 3—4.

Τὸ . . . διεξιέναι = τὸ νὰ διηγῶμαι ἐκτενῶς καὶ λεπτομερῶς· τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ κατωτέρω: ***(τὸ) προτρέπειν***, εἶναι ὑποκμ. τοῦ ***ἔχειν*** τοῦ ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ ***ἡγοῦμαι.***— ***τὰ δέοντα ποιῶ***=ἐκτελῶ τὸ καθῆκόν μου.— ***οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι***= νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν = δὲν νομίζω ὀρθόν. — ***ὅτι,*** αἰτλγκ. — ***ὑπὲρ τούτων*** = περὶ τούτων (δηλ. τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ***ῥώμην*** τοῦ Φιλίπ.). — ***ἔχω τινὶ φιλοτιμίαν*** = παρέχω εἴς τινα δόξαν. — ***ἡμῖν δ᾽ οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι,*** τὸ ἀπρμφτ. ἐκ τοῦ: ***μοι δοκεῖ*** = ὑφ᾽ ὑμῶν δὲ (ὅτι) δὲν ἔχουσι πραχθῆ καλῶς· ἐπομένως=εἰς ὑμᾶς δὲ δὲν φέρουσι τιμήν.— ***ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν αὐτοῦ*** =παρὰ τὴν ἀξίαν του. — ***θαυμαστὸς παρὰ πᾶσι νομίζομαι*** = εἰς τὰ ὄμματα πάντων φαίνομαι ἀξιοθαύμαστος.—***χεῖρον ἢ προσῆκεν*** = χειρότερον τοῦ προσήκοντος (= ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε). — ***κέχρημαι τοῖς πράγμασι*** = ἔχω ἐπωφεληθῆ τὰς καταλλήλους περιστάσεις.—***ὠφλήκατε,*** πρκμ. τοῦ ῥ. ***ὀφλισκάνω,*** ὅπερ κυρίως = καταδικάζομαι εἰς χρηματικὸν πρόστιμον· εἶτα ***ὀφλισκάνω αἰσχύνην***=ἐπισύρω κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου καταισχύνην.— ***τοσούτῳ πλείον(α) αἰσχύνην ὠφλήκατε,*** κατ᾽ ἔννοιαν = τόσον περισσότερον ἀξιοκαταφρόνητοι φαίνεσθε εἰς ὅλους. — ***καὶ γὰρ*** = ***γάρ.*** —

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰ μετ' ἀληθείας τις . . . σκοποῖτο = ἐάν τις ἤθελεν ἐξετάζει τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν.—***παρ' αὐτοῦ***=ἀφ' ἑαυτοῦ, διὰ τῆς ἀξίας του. — ***ὧν,*** γενκ. τῆς αἰτίας εἰς τὸ : ***ὀφείλει χάριν*** καί: ***δίκην λαβεῖν*** = δι' ὅσα.—***οἱ ὑπέρ τινος πολιτευόμενοι***= οἱ διαχειριζόμενοι τὰ τῆς πολιτείας (= οἱ πολιτευόμενοι) πρὸς τὸ συμφέρον τινός. — ***δίκην λαβεῖν,*** δηλ. ***παρὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ Φιλίπ. πεπολιτευμένων· δίκην*** δὲ ***λαμβάνω παρά τινος*** = τιμωρῶ τινα· τὸ παθητικὸν τούτου: ***δίκην δίδωμί τινι*** = τιμωροῦμαι ὑπό τινος. —***τοῦ λέγειν,*** δηλ. ταῦτα. — ***χωρὶς τούτων*** = χωρὶς νὰ εἴπω ταῦτα (τὰ ὁποῖα δηλ. δὲν εἶναι ἡ κατάλληλος περίστασις νὰ εἴπω).—***ἔνι=ἔνεστι***=εἶναι δυνατόν· ὡς ὑποκμ. νοητέον τό: ***λέγειν.***—***βέλτιόν ἐστι=καλόν ἐστι*** = ὠφέλιμον (συμφέρον) εἶναι.—***καὶ μεγάλα*** κτλ.=***καὶ (ἃ) μεγάλα ὀνείδη κατ' ἐκείνου φαίνοιτ(ο) ἂν (ὑμῖν) βουλομένοις (=εἰ βούλοισθε) ὀρθῶς δοκιμάζειν*** = καὶ ὅσα δύνανται νὰ φαίνωνται ὡς μεγάλαι κατηγορίαι κατ' ἐκείνου, ἐὰν θέλητε νὰ κρίνητε ὀρθῶς· κατ' ἔννοιαν= καὶ ὅσα κατὰ τὴν ὀρθὴν κρίσιν (τῶν πραγμάτων) φέρουσιν εἰς ἐκεῖνον τὴν μεγίστην καταισχύνην.

Ἐκείνῳ, δηλ.; — ***ἐνθένδ (ε),*** δηλ. ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκκλησίας, ἐν ᾗ ὑπῆρχον ῥήτορες μισθωτοὶ ὑποστηρίζοντες τὰ συμφέροντα τοῦ Φιλίπ. καὶ ἀδρανεῖς ἀκροαταί. — ***τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις,*** τίνες ἐννοοῦνται; — ***βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι,*** διότι οἱ Ἀθην. ἀποβαλόντες τὸν φόβον θ' ἀναλάβωσι θάρρος.

§ 5.

Τὸ . . . καλεῖν (τὸν Φίλιππον).. , τὸ ἀπρμφ. εἶναι ὑποκμ. τοῦ ***εἶναι*** τοῦ ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ: ***ἂν φήσειεν*** = τὸ ν' ἀποκαλῇ τις τὸν Φίλιπ. . . . (τοῦτο) δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι.—***ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα (***δηλ. ***αὐτῷ — τῷ Φιλίπ.—) δεικνύναι*** = χωρὶς ν' ἀποδεικνύῃ τοῦτο διὰ τῶν πράξεων αὐτοῦ (τοῦ Φιλίπ.). — ***λοιδορία κενὴ*** = ὀνειδισμός, κακολογία ἀβάσιμος (μὴ στηριζομένη δηλ. ἐπὶ πραγμάτων).—***τὸ δὲ πάνθ'...*** = ***τὸ δὲ διεξιέναι (τινὰ) πάνθ', ὅσα (Φίλ.) ἔπραξε πώποτε, καὶ (τὸ) ἐλέγχειν αὐτὸν (τοιοῦτον ὄντα) ἐφ' ἅπασι τούτοις, συμβαίνει καὶ δεῖσθαι λόγου βραχέος*** κτλ. — ***πώποτε*** = ποτέ.—***ἐφ' ἅπασι τούτοις,*** δηλ. ***ὅσα πώποτ' ἔπραξε. — ἐλέγχω τινὰ ἐπί τινι*** = στηριζό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νος εἴς τι ἐξελέγχω τινά. — **συμβαίνει δεῖσθαι,** κατ' ἔννοιαν = εὐτυχῶς (τοῦτο) ἔχει χρείαν. — **δυοῖν ἕνεκα** = διὰ δύο αἰτίας. — **εἰρῆσθαι,** ὑποκμ. τούτου τό: **τὸ... ἐλέγχειν. — τοῦ... φαίνεσθαι (ἕνεκα) καὶ τοῦ... ἰδεῖν (ἕνεκα),** ἐπεξήγησις τοῦ **δυοῖν ἕνεκα = ἵνα ἐκεῖνος... φαίνηται (ὑμῖν) καὶ ἵνα οἱ ὑπερεκπ... ἴδωσιν** (=ἀναγνωρίσωσιν). — **ὑπάρχει = ἐστίν. — φαῦλος** = μηδαμινός, ἀνάξιος λόγου. — **οἱ ὑπερεκπεπληγμένοι τὸν Φίλ.** = οἱ μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως προσβλέποντες τὸν Φίλιπ. — **ἄμαχος** = ἀκαταμάχητος, ἀκαταγώνιστος. — **πάντα διεξέρχομαι** = ἐξαντλῶ πᾶν μέσον. — **πρότερον,** ἀποδοτέον τῷ **παρακρουόμενος** καὶ τῷ: **μέγας ηὐξήθη. — παρακρούομαι** = ἐξαπατῶ. — **μέγας ηὐξήθη = ηὐξήθη ὥστε ἐγένετο μέγας. — πρὸς αὐτὴν τὴν τελ. ἥκει τὰ πράγμ. αὐτῷ** = ἡ αὔξησίς του ἔχει φθάσει (ἤδη) ἀκριβῶς εἰς τὸ τέλος της.

§ 6–7.

Ἐγὼ... καὶ αὐτὸς = καὶ ἐγὼ αὐτός. — **σφόδρα,** ἀποδοτέον τῷ: **φοβερὸν** καὶ τῷ **θαυμαστόν. — τὰ δίκαια πράττοντα... ηὐξημένον,** ἡ α΄ μετχ. προσδιορίζει τροπικῶς τὴν β΄, ἥτις εἶναι κατηγρμτκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **ἑώρων** = ὅτι (αὐτὸς — ὁ Φίλιπ —) ἔχει αὐξηθῇ διὰ δικαίων πράξεων. — **εὑρίσκω τὴν μέν... = εὑρίσκω (τὸν Φίλιπ.) προσαγαγόμενον τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν... τῷ... φάσκειν... καί..., τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν τῷ... ἐξελεῖν καί..., Θετταλοὺς δὲ τῷ... ὑποσχέσθαι καί... — εὐήθεια** = ἀπονηρία, ἁπλότης. — **τὸ κατ' ἀρχὰς** = κατ' ἀρχάς. — **ὅτ' Ὀλυνθίους** = τότε, ὅτε πρέσβεις Ὀλυνθίων.... — **ἀπελαύνω** = ἐκδιώκω. — **βουλομένους,** μετχ. ἐπιθτκ. — **διαλέγομαί τινι** = συζητῶ μετά τινος, ὁμιλῶ (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) πρός τινα. — **τῷ... φάσκειν παραδώσειν καὶ (τῷ)... κατασκευάσαι** = μὲ τὸ ὅτι ἐβεβαίωνεν ὅτι θὰ παραδώσῃ... καὶ μὲ τὸ ὅτι ἐπενόησεν (= πανούργως ἐμηχανεύθη). — **τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρ. ἐκεῖνο** = τὸ περίφημον ἐκεῖνο μυστικόν, τὸ ὁποῖον διεδίδετό ποτε. — **τούτῳ,** δοτκ. ὀργανικὴ ἐπαναλαμβάνουσα τὰ προηγούμενα ἀπρμφ.: **τῷ... φάσκειν... καὶ (τῷ)... κατασκευάσαι. — προσαγαγόμενον,** μετχ. κατηγρμτκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **εὑρίσκω· προσάγομαι** δὲ **τινα** = δελεάζω τινά. — **τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν,** δηλ. **προσαγαγόμενον. — τῷ... ἐξελεῖν** = μὲ τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅτι ἐκυρίευσε... — ***ὑμᾶς,*** ἐπεξήγησις τοῦ: ***τοὺς πρότερον συμμάχους.*** — ***Θετταλοὺς δέ,*** δηλ. ***προσαγαγόμενον.*** — ***νῦν τὰ τελευταῖα*** = τώρα τελευταῖον. — ***τῷ . . . ὑποσχέσθαι καὶ (τῷ)... ἀναδέξασθαι*** = μὲ τὸ ὅτι ὑπεσχέθη... καὶ ἀνέλαβε... — ***πόλεμον πολεμῶ*** = διεξάγω πόλεμον. — ***ὅλως*** = ἐν συντόμῳ. — ***πεφενάκικε,*** πρκμ. τοῦ ῥ. ***φενακίζω*** = ἀπατῶ. — ***τῶν αὐτῷ χρησαμένων,*** ἡ γενκ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ***οὐδείς· χρῶμαι*** δέ ***τινι*** = ἔρχομαι εἰς σχέσεις πρός τινα. — ***τὴν ἑκάστων ἄνοιαν*** κτλ. = ***ἀεὶ τὴν ἄνοιαν ἑκάστων τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων.*** — ***ἀεὶ*** = ἑκάστοτε. — ***ἄνοια*** = ἀνοησία. — ***ἑκάστων . . . τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν*** = ἑνὸς ἑκάστου ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἐγνώριζον αὐτὸν (δηλ. τοὺς ἀπατηλοὺς τρόπους αὐτοῦ). — ***καὶ*** = καὶ οὕτω. — ***προσλαμβάνω (τὴν ἄνοιαν)*** = παίρνω μὲ τὸ μέρος μου, προσθέτω εἰς τὰς δυνάμεις μου (τοὺς ἀνοήτους).

Καὶ αὐτός, ὄχι δηλ. μόνον οἱ ὑπερεκπεπληγμένοι τὸν Φίλιπ.— ***δτ' Ὀλυνθίους ἀπήλαυνον . . .,*** τῷ 357 π. Χ., ὅτε ὁ Φίλιπ. ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, οἱ Ὀλύνθιοι φοβούμενοι τὴν αὐξάνουσαν δύναμιν τοῦ Φιλίπ. ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ προέτειναν τοῖς Ἀθην. συμμαχίαν ἐναντίον τοῦ Φιλίπ.· ἀλλ' ὁ Φίλιπ. θέλων νὰ ματαιώσῃ τὴν συμμαχίαν αὐτὴν ἀπέστειλεν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον πρέσβεις καὶ δι' αὐτῶν ὑπεσχέθη τοῖς Ἀθηναίοις τὴν παράδοσιν τῆς Ἀμφιπόλεως· τοῦτο ἀκούσαντες οἱ Ἀθην. δὲν ἤθελον νὰ συζητήσωσι μετὰ τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεων περὶ συμμαχίας κατὰ Φιλίπ., ἀλλ' ἀπέπεμψαν αὐτούς. — ***ἐνθένδε,*** δηλ.; πρβλ. § 4. — ***τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρητον . . .,*** οἱ Ἀθην. διακαῶς ποθοῦντες τὴν ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως ἔπεμψαν τῷ 358 πρέσβεις πρὸς τὸν Φίλιπ. καὶ συνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νὰ δώσωσι τῷ Φιλίπ. τὴν Πύδναν, ἣν οὗτοι κατεῖχον ἀκόμη, ὁ δὲ Φίλιπ. καταλαμβάνων τὴν Ἀμφίπολιν νὰ δώσῃ αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις· ἵνα δὲ μὴ γνωσθῇ ἡ συμφωνία αὕτη τοῖς Πυδναίοις, δὲν ἀνεκοίνωσαν οἱ πρέσβεις τῷ δήμῳ ταύτην, ἀλλὰ μυστικῶς ἐνήργουν μετὰ τῆς βουλῆς· ὡς ἐκ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαμνον μὲν πολὺν λόγον περὶ τοῦ ἀνακοινωθέντος τῇ βουλῇ μυστικοῦ, ἠγνόουν δ' ὅμως τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Πᾶν ὅ,τι ὁ Φίλιπ. συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἐτήρησεν· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν ὄχι μόνον δὲν παρέδωκεν αὐτήν, ἀλλ' ἀπ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐναντίας εἰσβαλὼν εἰς τὴν Πύδναν κατέλαβε καὶ ταύτην. — **τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς,** ὁ Φίλιπ. διὰ τῶν περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως δοθεισῶν τῷ 358 ὑποσχέσεων τοῖς Ἀθην. εἶχε συνάψει συμμαχίαν μετ' αὐτῶν. — **ἀδικῆσαι,** διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων τῆς Ποτειδαίας, τῆς κτήσεως αὐτῶν. — **παραδοῦναι δ' ἐκείνοις** (δηλ. **τὴν Ποτείδαιαν),** ἐν ἔτει 356· βραδύτερον δ' ὅμως τῷ 349 ἐπῆλθεν ὁ Φίλιπ. καὶ κατ' αὐτῶν τῶν Ὀλυνθίων· περὶ τοῦ πράγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. — **Θετταλοὺς δὲ . . . ,** ὁ Φίλιπ. προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου ἦλθεν εἰς Θεσσαλίαν τῷ 356 καὶ αὖθις τῷ 352 (βλ. εἰσ. ἐν σελ. 38)· εἰρηνεύσας δὲ αὐτὴν καὶ καθαιρέσας τὴν ἐν Φεραῖς τυραννίδα (τῷ 352) κατέλαβε πλὴν τῶν Παγασῶν καὶ τὴν Μαγνησίαν, ἣν ὑπεσχέθη ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς Θεσσαλούς· ἀλλ' ὄχι μόνον ταύτην δὲν ἀπέδωκε, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν Θεσσαλίαν διῴκει, καθ' ὃν τρόπον οὗτος ἤθελε, καὶ τοὺς λιμένας αὐτῆς ἐκαρποῦτο (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 13, § 22). — **τὸν Φωκικὸν πόλεμον . . . ,** ὅτε ὁ πόλεμος οὗτος μετετέθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Φωκέων Ὀνομάρχου εἰς Θεσσαλίαν (τῷ 353), τὰ μέγιστα ἐβλάπτετο ἡ χώρα αὕτη ὑπ' αὐτοῦ· δι' αὐτὸ οἱ Θεσσαλοὶ πολὺ εὐχαρίστως ἤκουσαν τὴν πρότασιν τοῦ Φιλίπ., ὅτι οὗτος θὰ διεξαγάγῃ τὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν· ἀλλ' ὁ Φίλιπ. ἀναμιχθεὶς εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν καὶ νικήσας τοὺς Φωκεῖς (τῷ 352) προσήρτησε τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ. — **οὕτως,** πῶς;

§ 8.

Ἤρθη μέγας = **ἤρθη καὶ ἐγένετο μέγας.** — **ἡνίχ' ἕκαστοι** κτλ. = **ἡνίκα ἕκαστοι ᾤοντο πράξειν αὐτὸν συμφέρον τι ἑαυτοῖς.** — **ἡνίκα** = ἐφ' ὅσον. — **καθαιροῦμαι** = καταπίπτω, κατακρημνίζομαι (ἀπὸ τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἔχω ὑψωθῆ). — **πάνθ' εἵνεχ' . . .** = **ἐξελήλεγκται ποιῶν** (κτγρμτκ. μετχ.) **πάντα εἵνεκα ἑαυτοῦ.** — **εἵνεχ' ἑαυτοῦ** = πρὸς τὸ συμφέρον του (μόνον). — **καιροῦ μὲν δὴ** κτλ. = **τὰ μὲν δὴ πράγματα πάρεστι Φιλίππῳ πρὸς τοῦτο καιροῦ** = λοιπὸν τὰ μὲν πράγματα ἔχουσι φθάσει εἰς τοῦτο τὸ κρίσιμον σημεῖον διὰ τὸν Φίλιπ. — **ἢ** = εἰ δὲ μή. — **παρελθών τις . . . δειξάτω** = **παρελθέτω τις καὶ δειξάτω.** —

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παρέρχομαι = ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα (ἵνα ὁμιλήσω). — ***ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν***=εἰς ἐμὲ ἢ καλύτερον εἰς σᾶς. — ***ὡς οὐκ ἀληθῆ . . . .*** = ***ὡς ταῦτα, ἃ ἐγὼ λέγω, οὐκ ἀληθῆ ἐστι.*** — ***οἱ τὰ πρῶτ(α) ἐξηπατημένοι***=ἐκεῖνοι, οἵτινες τὸ πρῶτον ἔχουσιν ἐξαπατηθῆ. — ***τὰ λοιπὰ*** = ἐν τῷ μέλλοντι. — ***πιστεύσουσι,*** δηλ. ***αὐτῷ*** (τῷ Φιλίπ.). — ***οἱ δεδουλωμένοι Θετταλοὶ*** = οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες ἔχουσιν ὑποδουλωθῆ (ὑπὸ τοῦ Φιλίπ.). — ***οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντ(ο)***=δὲν ἤθελον ἀνακτήσει τὴν ἐλευθερίαν των (ἐὰν δηλ. ἤθελον τύχει εὐκαιρίας). — ***ἄσμενοι,*** κατηγρμ. δηλωτικὸν τρόπου =***ἀσμένως.***

Διὰ τούτων . . . διὰ τῶν αὐτῶν τούτων, δηλ. ***τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν*** (§ 7) —***καθαιρεθῆναι πάλιν,*** καθ' ὅσον οἱ ἐξ ἀγνοίας τῶν ἀπατηλῶν τρόπων τοῦ Φιλίπ. συντελέσαντες εἰς τὴν αὔξησιν αὐτοῦ, ὅταν μάθωσιν ὁποῖος πράγματι εἶναι ὁ Φίλιπ., φυσικὸν εἶναι νὰ στραφῶσι κατ' αὐτοῦ. — ***παρελθών τις,*** πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1 ***«ἥκει».*** — ***ταῦτ(α),*** δηλ. τὰ ἐν § 6 καὶ § 7 δηλωθέντα (ὅτι δηλ. ὁ Φίλιπ. φενακίζων ηὐξήθη).

§ 9—10.

Καὶ μὴν=καὶ ὅμως, ἐν τούτοις.—***ταῦτα μὲν . . .***=***ἡγεῖται μὲν ταῦτα οὕτως ἔχειν.*** — ***βίᾳ*** = διὰ τῆς βίας, δι' ἐξαναγκαστικῶν μέσων. — ***κατέχω τὰ (συμμαχικὰ) πράγματα*** = διατηρῶ τὴν (συμμαχικὴν) δύναμίν μου. — ***τῷ . . . προειληφέναι*** = διότι ἔχει προκαταλάβει.—***καὶ λιμένας*** = ***καὶ τοὺς λιμένας.*** — ***ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα*** (δηλ. ***τὰ συμμαχικὰ) συνίσταται*** = ἀμοιβαία ἀγάπη συνενώνει τοὺς συμμάχους. — ***πᾶσι τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου ταὐτὰ συμφέρει*** = πάντες οἱ μετέχοντες τοῦ πολέμου ἔχουσι τὰ αὐτὰ συμφέροντα.—***καὶ συμπονεῖν . . . ,*** ἀπόδοσις τῆς χρονκ. προτάσεως: ***ὅταν μὲν γὰρ . . .*** = (τότε) οἱ ἄνθρωποι (εὐχαρίστως) θέλουσι καὶ νὰ . . . — ***συμπονῶ***=ὑφίσταμαι μαζὶ τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας (τοῦ πολέμου). — ***φέρω τὰς συμφορὰς*** = ὑποφέρω τὰς ἀτυχίας (τοῦ πολέμου). — ***μένω*** = μένω πιστὸς (ἐν τῇ συμμαχίᾳ).—***ἐκ πλεονεξ.***, ἢ ***ἐκ***=***διά.*** – ***ἰσχύω***=λαμβάνω ἰσχύν, γίνομαι ἰσχυρός. — ***ἡ πρώτη πρόφασις*** = ἡ τυχοῦσα ἀφορμή. — ***μικρὸν πταῖσμα***=ἀσήμαντος ἀτυχία.— ***ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσε,*** γνωμικοὶ ἀόριστοι, ὡς καὶ ὁ κατωτέρω: ***ἤνθησε*** = ***ἀναχαιτίζει***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ διαλύει. — ἀναχαιτίζω = ἀνατρέπω. — ***ἔστιν*** = εἶναι δυνατόν. — ***ἀδικοῦντα καὶ ἐπ. καὶ ψευδ.*** (δηλ. ***τινά)... κτήσασθαι*** = ν' ἀποκτήσῃ τις ἀδικῶν καὶ ἐπιορκῶν καὶ ψευδόμενος = ν' ἀποκτήσῃ τις δι' ἀδικίας καὶ ἐπιορκίας καὶ ψεύδους...— ***βεβαία δύναμις*** = διαρκὴς δύναμις. – ***τὰ τοιαῦτα*** = ἡ διὰ τοιούτων μέσων (δηλ. δι' ἀδικίας, ἐπιορκίας καὶ ψεύδους) ἀποκτηθεῖσα δύναμις. — ***εἰς ἅπαξ*** = διὰ μίαν φοράν, (ἐπὶ) μίαν στιγμήν. — ***καὶ βραχὺν χρόνον,*** προσδιορίζει ἀκριβέστερον τό : ***εἰς μὲν ἅπαξ.—ἀντέχω*** = διαρκῶ.— ***καὶ σφόδρα γ' ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσι*** = καὶ μάλιστα πολὺ ἀκμάζουσι ***(τὰ τοιαῦτα*** = ἡ διὰ τοιούτων μέσων ἀποκτηθεῖσα δύναμις) στηριζόμενα εἰς τὰς ἐλπίδας, ἃς παρέχουσιν. — ***ἂν τύχῃ,*** δηλ. ***ἀνθοῦντα (τὰ τοιαῦτα). — τῷ χρόνῳ*** = μὲ τὸν καιρόν. — ***φωρῶμαι*** = ἐξελέγχομαι, ἀνακαλύπτομαι.— ***περὶ αὑτὰ καταρρεῖ*** = καταπίπτουσι ***(τὰ τοιαῦτα)*** φυλλορροοῦντα πέριξ ἑαυτῶν.— ***οἰκίας,*** ἡ γενκ. αὕτη, καθὼς καὶ αἱ ἑπόμεναι ***(πλοίου καὶ τῶν ἄλλων...)*** ἐξαρτ. ἐκ τοῦ : ***τὰ κάτωθεν*** = τὰ κάτω μέρη, τὰ θεμέλια. – ***αἱ ὑποθέσεις*** = αἱ βάσεις.— ***οὐκ ἔνι*** = ***οὐκ ἔνεστι*** (προσωπκ.) = δὲν ὑπάρχει. — ***τὰ πεπραγμένα Φιλίππῳ*** = αἱ πράξεις τοῦ Φιλίππου.

Ταῦτα, ποῖα ; — ***τὰ χωρία,*** νοοῦνται κυρίως αἱ ἐν Θρᾴκῃ καὶ Μακεδονίᾳ ὀχυραὶ θέσεις τῶν Ἀθηναίων, ἃς ἔχει καταλάβει ὁ Φίλιπ. — ***λιμένας,*** ἰδίᾳ τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ. — ***τὰ τοιαῦτα,*** δηλ. τὰς ἀγορὰς (πρβλ. Α΄ Ὀλυνθ. § 22).— ***τῷ...προειληφέναι,*** ὁ Φίλιπ. κατέλαβε ***τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα*** προτοῦ οἱ κατέχοντες αὐτὰ ἐννοήσωσι τοὺς κακοὺς αὐτοῦ σκοποὺς καὶ ἑτοιμασθῶσι πρὸς ἀντίστασιν.— ***ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας,*** δηλ. ***ἀδικῶν καὶ ἐπιορκῶν καὶ ψευδόμενος*** (§ 10). — ***ἡ πρώτη πρόφασις,*** δηλ. τῶν ἠδικημένων καὶ δεδουλωμένων. — ***μικρὸν πταῖσμα,*** δηλ. τοῦ ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας ἰσχύσαντος.— ***ἂν τύχῃ,*** ἀναγκαία ἡ ὑπόθεσις, καθ' ὅσον δὲν συμβαίνει πάντοτε νὰ ἀκμάζῃ δύναμις προελθοῦσα ἐξ ἀδικίας, ἐπιορκίας καὶ ψεύδους. — ***φωρᾶται,*** δηλ. πόσον σαθρὰ εἶναι ***τὰ τοιαῦτα.— καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων,*** δηλ. ;— ***τῶν πράξεων,*** δηλ. τῶν πολιτικῶν (ὡς συμμαχίας, εἰρήνης κ.τ.τ.).— ***ἀληθεῖς,*** ἤτοι ἄνευ ψεύδους καὶ ἐπιορκίας.— ***τοῦτο,*** ποῖον ;

§ 11 — 13.

Ὅπως τις λ. κάλλιστα καὶ τάχιστα (δηλ. ***βοηθεῖν), οὕτως ἀρέσκει μοι*** (δηλ. ***βοηθεῖν)*** = ὁποιονδήποτε κάλλιστον καὶ τάχι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στον τρόπον τῆς βοηθείας προτείνει τις, οὗτος ἀρέσκει εἰς ἐμὲ (=τοῦτον ἐπιδοκιμάζω). — **πέμπειν,** ἐκ τοῦ **φημὶ δεῖν.—ἢ . . . διδάξει. .παροξυνεῖ,** ἀναφρκ. τελικὴ πρότασις=**ἵνα αὕτη... διδάξῃ . . . παροξύνῃ.** — **διδάσκω τινά τι** = ἀναγγέλλω εἴς τινά τι. — **παροξύνω τινὰ** = ἐξεγείρω τινά. — **καὶ γὰρ νῦν . . .** = **ἐψηφισμένοι γὰρ νῦν εἰσι καὶ Παγ. ἀπαιτεῖν καί. . .** — **ψηφίζομαι** (μετ' ἀπρμφ.) = ; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 22). — **λόγους ποιοῦμαι περί τινος** = ἔρχομαι εἰς διαπραγματεύσεις (= διαπραγματεύομαι) περί τινος.—**σκοποῦμαί τι** = φροντίζω περί τινος, ἔχω ὑπ' ὄψει τι. — **ὅπως μὴ . . . ἐροῦσι,** πλαγία ἐρωτμτκ. πρότασις ἐπεξηγοῦσα τό: **τοῦτο** = πῶς δηλ. νὰ μὴ εἴπωσι... — **οἱ παρ' ἡμῶν (πεμφθησόμενοι) πρέσβεις**=οἱ πρέσβεις ἡμῶν.—**ἀλλὰ καὶ ἔργον... ἐπὶ τοῖς πράγμ.,** ἂς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν ὡσεὶ ἦτο: **ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσι. Ἕξουσι δὲ δεικνύειν καὶ ἔργον τι, ἐὰν ἡμεῖς ἐξεληλυθότες ὦμεν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὦμεν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν.** —**ἀλλὰ (ὅπως) . . . ἕξουσι**=ἀλλὰ πῶς νὰ δύνανται. —**ἐξέρχομαι**=ἐξέρχομαι εἰς ἐκστρατείαν, ἐκστρατεύω.—**ἀξίως τῆς πόλεως**=συμφώνως μὲ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως. —**εἰμὶ ἐπὶ τοῖς πράγμασιν**=καταγίνομαι εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. — **ὡς,** αἰτλγκ. — **ἄπεστι τὰ πράγματα** = ἐλλείπουσι τὰ ἔργα (αἱ πράξεις). — **κενὸς** = ἀνωφελής. — **μάλιστα** = πρὸ πάντων, ἰδίᾳ. — **ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας π. (λόγος)** = ὁ λόγος ὁ προερχόμενος ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας πόλεως.— **ὅσῳ . . . ἑτοιμότατ(α) . . . τοσούτῳ μᾶλλον** = **ὅσῳ...ἑτοιμότερον . . . τοσούτῳ μᾶλλον** = ὅσῳ . . εὐκολώτερον . . τόσῳ περισσότερον. — **αὐτῷ,** δηλ. **τῷ λόγῳ.** — **μετάστασις** = ἀλλαγή. — **δεικτέον (ἐστὶ) = δεῖ δεικνύναι (ὑμᾶς).**—**ἑτοίμως** = προθύμως.—**εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν** = ἐὰν βεβαίως θέλητε νὰ δίδῃ τις προσοχὴν (= σημασίαν) εἰς τοὺς λόγους σας.—**ἐθέλω** = ἀποφασίζω. — **ὡς προσήκει** = προσηκόντως. — **καὶ δὴ** = καὶ εὐθύς. — **περαίνω** = ἐκτελῶ.— **τὰ συμμαχικὰ (πράγματα) ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχει Φιλίππῳ** = οἱ σύμμαχοι τοῦ Φιλίπ. συνδέονται μετ' αὐτοῦ διὰ δεσμοῦ ἀσθενοῦς καὶ οὐχὶ ἀσφαλοῦς. — **τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχει** = τὸ ἴδιον κράτος αὐτοῦ (τοῦ Φιλίπ.) καὶ ἡ δύναμις εὑρίσκεται ἐν κακῇ καταστάσει.

Ὅπως τις λ. κάλλ. καὶ . . . , πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 17, ἔνθα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτὸς ὁ Δημοσθ. ὑπέδειξε τρόπον τινὰ βοηθείας. — ***πρὸς δὲ Θετταλούς . . .***, οἱ Θεσσαλοὶ συνεδέοντο μετὰ τῶν Ἀθηναίων διὰ παλαιᾶς συμμαχίας· οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν Θεσσαλῶν τότε ἦσαν δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Φιλίπ., διότι οὗτος ὄχι μόνον τὸν Φωκικὸν πόλεμον δὲν διεξήγαγεν ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς ὑπεσχέθη (§ 7), ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις τῆς Θεσσαλίας εἶχεν ἀρχίσει νὰ τειχίζῃ· δι᾽ αὐτὸ ὁ Δημοσθ. ἐνόμισεν ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ εὐκόλως ἠδύναντο νὰ ἐξεγερθῶσι κατὰ τοῦ Φιλίπ. — ***τοὺς μέν,*** ἐννοοῦνται ἐκεῖνοι οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες εἶναι ἤδη ἀποφασισμένοι ν᾽ ἀντιστῶσι κατὰ τοῦ Φιλίπ. — ***ταῦτα,*** δηλ. τὴν ἀποφασισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑποστήριξιν τῶν Ὀλυνθίων. — ***τοὺς δέ,*** ἐννοοῦνται ἐκεῖνοι οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες εἶναι μὲν δυσηρεστημένοι μὲ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ δὲν τολμῶσι νὰ ἐπέλθωσι κατὰ τοῦ Φιλίπ. — ***Παγασάς . . . περὶ Μαγνησίας,*** πρβλ. περὶ τοῦ πράγμ. Α΄ Ὀλυνθ. § 22.—***ἀξίως τῆς πόλεως,*** δηλ. μετὰ δυνάμεως οἰκείας, οὐχὶ ξένης. — ***ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ(α)...***, οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς γνωστόν, ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἕλληνας ἠρέσκοντο εἰς τοὺς λόγους. — ***τὴν μετάστασιν καί... τὴν μεταβολήν,*** δηλ. τῆς πολιτικῆς ὑμῶν. —***εἰσφέροντας,*** περὶ τῆς ***εἰσφορᾶς*** βλ. ἐν σελ. 50. — ***εἰσφέροντας — ἐξιόντας,*** πρβλ. Α΄ Ὀλυνθ. § 6.—***τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυν.,*** δηλ. τὸ Μακεδονικὸν κράτος καὶ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις.—***ἐξελεγχθήσεται,*** διὰ τοῦ πολέμου.

§ 14—15 αὐτῷ.

Ὅλως = ἐν γένει. — ***ἐν προσθήκῃ*** = ὡς προσθήκη, προστιθεμένη εἰς ἄλλην δύναμιν. — ***μερὶς οὐ μικρὰ*** = σημαντικὴ βοήθεια.—***οἷον*** = καθὼς π. χ. — ***ὑπάρχω τινὶ*** = ὠφελῶ τινα, ἀποβαίνω ὠφέλιμος εἴς τινα. — ***ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους,*** κατ᾽ ἔννοιαν = ὅτε ὑπὸ τὸν Τιμόθεον ἐπολεμεῖτε κατὰ τῶν Ὀλυνθίων.—***πάλιν αὖ*** = ἔπειτα πάλιν. — ***πρὸς Ποτείδαιαν*** = κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν ἐναντίον τῆς Ποτειδαίας. — ***ἐφάνη τι*** (δηλ. ***ὄν***) ***τοῦτο συναμφότερον*** = αὕτη ἡ δύναμις ἡνωμένη (μετὰ τῆς τῶν Ὀλυνθίων) ἐφάνη σημαντική. — ***νυνὶ*** = προσφάτως.— ***στασιάζω*** = σπαράσσομαι ὑπὸ ἐμφυλίων ἐρίδων. — ***ταράττομαι*** = περιέρχομαι εἰς (ἐσωτερικὰς) ταραχάς.— ***ἐπὶ τὴν . . .***=κατὰ τῆς . . .— ***ἡ τυραννικὴ οἰκία*** = ἡ οἰκογένεια τῶν τυράννων.—***κἂν μικρὰν***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δύναμιν (δηλ. ***προσθῇ***)=καὶ μικρὰν ἀκόμη δύναμιν. — ***πάντ(α)*** =κατὰ πάντα, πάντως. — ***κακὰ*** = ἐλαττώματα, ἀτέλειαι. — ***καὶ οὗτος***=καὶ αὐτὸς ἀκόμη. — ***ἅπασι τούτοις***, δοτκ. ὀργανκ.· διασαφεῖται διὰ τοῦ: ***τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις***. — ***οἷς*** = ἕνεκα τῶν ὁποίων. — ***ἔτ' ἐπισφαλεστέραν***, δηλ. ***τὴν Μακεδονικὴν δύναμιν καὶ ἀρχήν***. — ***ἐπισφαλὴς*** = ὁ μὴ ἀσφαλής, ἀβέβαιος, ἀσθενής. — ***ἢ ὑπῆρχε φύσει***, β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = παρ' ὅ,τι (αὔτη) ἦτο ἐκ φύσεως. — ***κατασκευάζω*** = καθιστῶ. — ***αὐτῷ***, δοτκ. ἀντιχαριστικὴ=πρὸς βλάβην του.

Ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθ., ὁ Τιμόθεος, ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα, ἐπολέμησε τῷ 364 κατὰ τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἀφήρεσεν ἀπ' αὐτῶν τὰς πόλεις Ποτείδαιαν καὶ Τορώνην· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. — ***πρὸς Ποτείδαιαν Ὀλυνθ.***, τῷ 356 ὁ Φίλιππος τῇ συμπράξει τῶν Ὀλυνθίων ἐκυρίευσε τὴν Ποτείδαιαν· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40· πρβλ. καὶ § 7. — ***νυνί***, τῷ 352· ἑπομένως πόσα ἔτη πρὸ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ παρόντος λόγου;— ***Θετταλοῖς στ....***, πρβλ. § 7. — ***ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν***, ἐννοοῦνται οἱ τύραννοι τῶν Φερῶν Λυκόφρων καὶ Πειθόλαος (§ 7). — ***αὐτή***, δηλ. ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχή.— ***οὗτος***, δηλ. ὁ Φίλιππος.

§ 15 μὴ γὰρ—16.

Χαίρω τοῖς αὐτοῖς = εὐχαριστοῦμαι (= εὑρίσκω εὐχαρίστησιν) εἰς τὰ ἴδια (πράγματα). — ***οἱ ἀρχόμενοι (ὑπὸ τοῦ Φιλίπ.)*** =οἱ ὑπήκοοι (τοῦ Φιλίπ.). —***ἐζήλωκά τι*** = μετὰ ζήλου ποθῶ τι. — ***προῄρημαι*** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω ἀποφασίσει (εἶμαι ἀποφασισμένος) νά. .—***πράττων καὶ κινδυνεύων***, μετχ. τροπκ.—***πράττω*** = κοπιάζω. — ***ἂν συμβῇ τι (παθεῖν)*** = ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συμβῇ (νὰ πάθῃ). — ***παθεῖν***, ἐκ τοῦ ***προῄρηται***. — ***τὴν τοῦ διαπρ . . .*** = ***ᾑρημένος τὴν δόξαν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς π. ἄλλος Μ. βασιλεὺς (διεπράξατο), ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς***. — ***ᾑρημένος***, μετχ. αἰτλγκ. = ἐπειδὴ ἔχει προτιμήσει. — ***τοῖς δὲ*** = ***ἐκείνοις δὲ*** (δηλ. ***τοῖς ἀρχομένοις***).—***ἡ φιλοτιμία ἡ ἀπὸ τούτων*** = ἡ ἐκ τούτων τῶν κατορθωμάτων (τοῦ Φιλίπ.) προερχομένη δόξα. — ***μέτεστί τινί τινος*** = μετέχει τίς τινος. — ***κόπτομαί τινι*** = καταπονοῦμαι, βασανίζομαι μέ τι. — ***αἱ***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στρατεῖαι αὗται αἱ ἄνω κάτω = αἱ γνωσταὶ αὗται ἐκστρατεῖαι αἱ (γινόμεναι) ἄλλοτε μὲν ἐπάνω, ἄλλοτε δὲ κάτω. — ***ταλαιπωρῶ*** = ταλαιπωροῦμαι. — ***οὔτ᾽ . . . ἐώμενοι . . . οὔθ᾽ . . . ἔχοντες,*** αἱ μετχ. αἰτλγκ. = διότι οὔτε ἀφίνονται... οὔτε δύνανται. — ***τὰ ἔργα*** =τὰ ἐπαγγέλματα.—***τὰ ἴδια*** =αἱ οἰκιακαὶ ὑποθέσεις.— ***διατρίβω ἐπί τινι*** = ἀσχολοῦμαι εἴς τι. — ***οὔθ᾽ ὅσ᾽ ἂν . . . = οὔτε ἔχοντες διαθέσθαι ταῦτα, ὅσ᾽ ἂν*** . . . —***ποιῶ τι*** = παράγω τι.— ***διατίθεμαί τι***=πωλῶ τι. —***κεκλειμένων*** (τοῦ ῥ. ***κλείομαι) τῶν ἐμπορίων,*** αἰτλγκ. ἀπόλυτος μετχ.—***τὸ ἐμπόριον*** = ὁ ἐμπορικὸς λιμήν· ἐν ᾧ ***ἡ ἐμπορία*** = τὸ ἐμπόριον.

Τοὺς ἀρχομένους, τίνες ἐννοοῦνται; —***τοῦτ(ο),*** δηλ. τὸ ν᾽ ἀποκτήσῃ δόξαν, τὸ νὰ δοξασθῇ. — ***ταῖς στρατείαις ταύτ. ταῖς . . . ,*** περὶ τούτων βλ. ἐν Α΄ Ὀλυνθ. § 12-13. — ***ἐπὶ τοῖς ἔργοις,*** ἐννοοῦνται ἰδίᾳ αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι. — ***οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται,*** δηλ. μετὰ κόπου καὶ μόχθου διὰ τὴν ἐκ τῶν στρατειῶν ἔλλειψιν χρόνου. — ***διαθέσθαι,*** δηλ. εἰς τὰς ἐκτὸς τῆς Μακεδονίας μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις. — ***κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων,*** οἱ Ἀθην. κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ἀπέκλειον τοὺς Μακεδονικοὺς λιμένας καὶ οὕτω παρεκώλυον τὴν ἐμπορίαν. — ***ἐν τῇ χώρᾳ,*** δηλ. τῇ Μακεδονίᾳ.

§ 17 — 18.

Οἱ πολλοὶ Μακεδόνων = οἱ πλεῖστοι τῶν Μακεδ. = ὁ Μακεδονικὸς λαός. — ***πῶς ἔχουσι Φιλ.*** = πῶς διάκεινται πρὸς τὸν Φίλ.=ποίας διαθέσεις ἔχουσι πρὸς τὸν Φίλ. — ***ἔκ τινος σκοποῦμαι*** =συμπεραίνω ἔκ τινος. — ***οἱ περί τινα ὄντες*** =οἱ περιστοιχίζοντές τινα.— ***δὲ δὴ***=ἀλλ᾽ ὅμως. — ***δόξαν ἔχω, ὡς . . .*** = φημίζομαι ὅτι . . . — ***συγκεκροτημένος τὰ τοῦ πολέμου*** = γεγυμνασμένος εἰς τὰ πολεμικά.—***ὡς δ᾽ ἐγὼ...=ὡς δ᾽ ἐγὼ ἤκουόν τινος τῶν γεγενημένων*** (γενκ. διαιρτκ.) ***ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.—ὡς***= καθώς. — ***ἀκούω τινὸς*** = ἀκούω παρά τινος. — ***οἱ γεγενημένοι ἐν . . .*** = ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον διατρίψει ἐν . . . — ***ἀνδρός,*** παράθεσις εἰς τὸ ***τινος*** = ὅστις εἶναι ἀνήρ. — ***οὐδαμῶς οἷος (= τοιοῦτος, οἷος [= ὥστε]) ψεύδεσθαι*** =ἀνίκανος νὰ ψεύδηται. — ***οὐδένων εἰσὶ βελτίους***=δὲν εἶναι καλύτεροι ἄλλων (τίνες;).— ***οἷος ἔμπειρος= τοιοῦτος οἷός ἐστιν ὁ ἔμπειρος*** = ἔμπειρος. — ***ἀγὼν***=μάχη. —

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τούτους, κατὰ πληθυντ., διότι τὸ ***τις,*** εἰς ὃ ἀναφέρεται, εἶναι περιληπτικόν — ***φιλοτιμίᾳ τινὰ ἀπωθῶ*** = ἀπωθῶ τινα ἐκ φιλοδοξίας. — ***αὐτὸν*** (δηλ. τὸν Φίλιπ.), ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. ***ἀπωθεῖν.— ἔφη,*** ὑποκμ ***οὗτος,*** δηλ. ὁ διατρίψας ἐν Μακεδονίᾳ, παρ' οὗ ἤκουε ταῦτα ὁ ῥήτωρ.—***βουλόμενον,*** μετχ. αἰτλγκ. — ***πάνθ' αὑτοῦ*** ... = ***δοκεῖν πάντα τὰ ἔργα εἶναι αὑτοῦ (ἔργα).*** — ***πρὸς τοῖς ἄλλοις***=ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐλαττωμάτων. — ***αὖ***=προσέτι, ἀκόμη. — ***ἀνυπέρβλ. εἶναι,*** τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ***ἔφη,*** ἐξ οὗ ἐξαρτ. καὶ τὰ ἀπρμφ.: ***παρεῶσθαι . . . (ἐν οὐδενὸς) εἶναι.*** — ***ἡ φιλοτιμία ἀνυπέρβλητός ἐστι*** = ἡ φιλοδοξία του δὲν ἔχει ὅρια. —***εἰ δέ τις*** . . . ., δηλ. ***ἐν αὐτοῖς ἐστι.*** —***δίκαιος ἄλλως*** = ἐν γένει δίκαιος ἄνθρωπος. — ***ἡ καθ' ἡμέραν ἀκρασία*** = ἡ καθημερινὴ ἀκολασία. — ***κορδακισμοὶ***= ἄσεμνοι χοροί. — ***οὐ δυνάμενος,*** μετχ. ἐπιθτκ.— ***παρέωσμαι*** (πρκμ. τοῦ ***παρωθοῦμαι*** μὲ σημασ. ἐνεστ.)=παραγκωνίζομαι.—***ἐν μέρει οὐδενός εἰμι*** = θεωροῦμαι ἀνάξιος λόγου, δὲν λογαριάζομαι διὰ τίποτε.

Ἐκ τούτων, δηλ. τῶν εἰρημένων ἀνωτέρω. — ***ξένοι,*** ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μακεδόνων ὑπηρέτουν καὶ ἀλλοδαποί, Θρᾷκες, Παίονες, Ἀγριᾶνες κ. ἄλ. — ***πεζέταιροι,*** οὗτοι ἦσαν ἐκλεκτοὶ πεζοὶ Μακεδόνες, ἀποτελοῦντες τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ Φιλίπ. — ***ἐν αὐτοῖς,*** τίσι;—***τὸν τοιοῦτον,*** δηλ. ***τὸν σώφρονα ἢ δίκαιον ἄλλως.***

§ 19.

Λοιποὺς . . . εἶναι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ***ἔφη*** (§ 18). — ***λοιποί εἰσὶ***=ὑπολείπονται. — ***λῃσταὶ*** = ἅρπαγες. — ***οἵους*** . . .***ὀρχεῖσθαι*** =***ὥστε... ὀρχεῖσθαι.*** — ***ὀρχοῦμαι τοιαῦτα (=τοιαύτας ὀρχήσεις)***=χορεύω τοιούτους χορούς.—***ὀκνῶ*** = διστάζω, δὲν τολμῶ. —***καὶ γὰρ οὓς***... = διότι (ὄχι μόνον τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει, ἀλλὰ) καὶ ὅσους... — ***πολύ,*** συναπτέον τῷ ***ἀσελγεστέρους.*** — ***ἀσελγὴς***=αἰσχρός, ἀκόλαστος.— ***θαυματοποιὸς***=ἀγύρτης.—***Καλλ. ἐκ*** . . . ., ἐπεξήγησις τοῦ : ***οὕς***. —***ἐκεῖνος***=ἐκεῖνος ὁ περιβόητος. — ***δημόσιος (δοῦλος)*** = ὁ τῆς πόλεως δοῦλος.—***μῖμος γελοίων***=μιμούμενος γελοῖα (ἄξια γέλωτος), γελωτοποιός.—***ὧν . . .*** = ***ἃ . . . ποιοῦσι.*** — ***ποιῶ εἴς τινα***= κάμνω ποιήματα ἀναφερόμενα εἴς τινα. — ***συνόντες*** = ἑταῖροι. — ***ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι*** = ἵνα ἐγερθῇ γέλως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Λῃστάς, ἐννοεῖ ἀνθρώπους δι' οὐδὲν ἄλλο ἐπιδιώκοντας τὸν στρατιωτικὸν βίον ἢ δι' ἁρπαγὰς καὶ λεηλασίας· ἀντιτίθενται δὲ οὗτοι πρὸς τοὺς ***ἐμπείρους πολέμου καὶ ἀγώνων,*** ὡς οἱ ***κόλακες*** πρὸς τοὺς ***σώφρονας καὶ δικαίους.—ὀκνῶ,*** διότι οἱ τοιοῦτοι χοροὶ ἦσαν ἄσεμνοι. — ***ὅτι ταῦτ(α)...,*** δηλ. ὅσα διηγήθη ὁ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ διατρίψας· ὁ δὲ ῥήτωρ συνήθως ὅσα λέγει, ὅτι ἀκούει παρ' ἄλλων, ἐπικυροῖ καὶ αὐτὸς δι' ἄλλων ἀποδείξεων (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 22).—***ἐνθένδε,*** δηλ. ἐξ Ἀθηνῶν. — ***τῶν θαυματοποιῶν,*** οὗτοι πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος περιφερόμενοι καὶ ἀργυρολογοῦντες δι' ἐντέχνων ὀρχήσεων καὶ ἄλλων θαυμάτων καὶ γοητευμάτων ἔζων εὐτελῶς καὶ ἀκολάστως. — ***τὸν δημόσιον,*** οἱ δοῦλοι, οὓς εἶχεν ἡ πόλις, ἐκαλοῦντο ***δημόσιοι·*** εἰς αὐτοὺς ἦσαν ἀνατεθειμέναι ὡρισμέναι τινὲς δημόσιαι ὑπηρεσίαι· οὗτοι λ. χ. καθῆκον εἶχον νὰ τηρῶσι τὴν εὐκοσμίαν καὶ τάξιν ἔν τε τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ ἐν τοῖς δημοσίοις τόποις καὶ τοῖς δημοσίοις ἔργοις· ὡσαύτως οὗτοι ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς γραφεῖς, ὡς δήμιοι, βασανισταὶ κλπ. — ***καὶ τοιούτους,*** ὁποῖος ἦτο ὁ Καλλίας (δηλ.;). — ***μίμους γελοίων,*** οὗτοι ἀπεμιμοῦντο γελοίας σκηνάς, ἃς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρελάμβανον ἐκ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, ἵνα προκαλῶσι τὸν γέλωτα τῶν παρισταμένων· πλῆθος δὲ γελωτοποιῶν ὑπῆρχε τότε ἐν Ἀθήναις· ἐκ τούτων 60 ἀποτελοῦντες εἶδος συλλόγου συνήρχοντο εἰς ναόν τινα Ἡρακλέους καὶ ἔσκωπτον ἀλλήλους· εἰς τούτους ὁ Φίλιπ., τὰ μάλιστα φιλόγελος ὤν, ἔπεμψε τάλαντον, ἵνα στέλλωσιν αὐτῷ τὰ γελοῖα γραπτά.—***ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν..,*** τὰ ᾄσματα, δι' ὧν οἱ ποιηταὶ ἔσκωπτον ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς συμποσίοις τοὺς ἑταίρους τοῦ Φιλίπ. καὶ αὐτῶν, ἵνα κινήσωσι τὸν γέλωτα, ἦσαν ποικίλα· ἄλλοτε μὲν οἱ ποιηταὶ τὰ δῆθεν πλεονεκτήματά τινος τῶν ἑταίρων ὑπερεπῄνουν εἰρωνευόμενοι, ἄλλοτε δὲ τὰς ἐλλείψεις ἄλλου εἴτε σωματικὰς εἴτε ἠθικὰς ἐπὶ τὸ κωμικώτερον καὶ γελοιωδέστερον διέστρεφον ὑπεραυξάνοντες, καὶ ἄλλοτε ἄλλως.—***εἰς τοὺς συνόντας,*** δηλ. ***Φιλίππῳ καὶ αὐτοῖς.***

§ 20—21.

Καίτοι=καὶ ὅμως. — ***ταῦτα,*** ὑποκμ. τοῦ ***ἐστι*** καὶ ἀντικμ. τοῦ ***ἡγεῖται.—μικρά,*** κατγρμ., ὡς καὶ τὸ: ***δείγματα.—δεῖγμα***=ἀπόδειξις. — ***γνώμη*** = νοῦς, διάνοια.—***καὶ κακοδ.,*** ὁ ***καὶ*** = δηλαδή.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—***κακοδαιμονία*** = τὸ κατέχεσθαι ὑπὸ κακοῦ δαίμονος, φρενοβλάβεια. — ***τοῖς εὖ φρ.***, δοτκ. τῆς κρίσεως. — ***νῦν μὲν*** = ἐπὶ τοῦ παρόντος μέν. — ***ἐπισκοτῶ τινι*** = ἐπιρρίπτω σκότος εἴς τι, ἐπισκιάζω, καλύπτω τι.—***τὸ κατορθοῦν***, ὀνομτκ. ἀπρμφ.· ὡς ὑποκμ. νοητέα ἡ αἰτιατκ. ***αὐτόν*** (δηλ. τὸν Φίλ.) = αἱ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ.— ***εὐπραξία*** (ἐκ τοῦ ***εὖ πράττω*** = ***εὐτυχῶ***) = εὐτυχία. — ***δειναί***, δηλ. ***εἰσί***. — ***δεινός εἰμι*** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω μεγάλην δύναμιν (ἵνα...). — ***ὀνείδη***, ἐνταῦθα = ἠθικαὶ ἀτέλειαι, ἐλαττώματα. — ***εἰ πταίσει***, ὑποκμ. ὁ Φίλιπ. — ***πταίω***=πάσχω ἀτύχημα. — ***αὐτοῦ***, γενκ. κτητικὴ τοῦ ***ταῦτα (τὰ ὀνείδη)*** = ταῦτα τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ. — ***ἐξετάζομαι***, παθτκ. = ἀποκαλύπτομαι, φανερώνομαι. — ***δοκεῖ ἔμοιγε . . . δείξειν***, τὸ ***δείξειν*** ἐνταῦθα ληπτέον ἀμεταβάτως· ὡς ὑποκμ. δὲ αὐτοῦ νοητέον τό: ***τοῦτο*** (δηλ. ;)=νομίζω ἐγὼ τοὐλάχιστον ὅτι τοῦτο θὰ φανῇ. —***οὐκ εἰς μακρὰν***=ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, εὐθύς.—***θέλωσι*** – ***βούλησθε***, τὸ μὲν ***θέλειν***=ἀποφασίζειν, τὸ δὲ ***βούλεσθαι*** = ἐπιθυμεῖν, ἔχειν τὴν διάθεσιν (ὄρεξιν). — ***ἕως ἂν... ᾖ*** = ἐν ὅσῳ εἶναι. — ***ἐρρωμένος*** (μτχ. παθτκ. πρκμ. τοῦ ***ῥ. ῥώννυμι***)=δυνατός, ὑγιής.—***οὐδὲν ἐπαισθάνομαι***=δὲν αἰσθάνομαι τίποτε. — ***ἀρρώστημα*** = ἀσθένεια. — ***πάντα κινεῖται*** = πᾶν ὑπολανθάνον (ἐν τῷ σώματι) κακὸν ἀνακινεῖται (= τίθεται εἰς κίνησιν, ἀναφαίνεται)· τὸ ***πάντα*** διασαφεῖται διὰ τοῦ: ***ῥῆγμα . . . στρέμμα . . . ἄλλο τι.—κἂν . . . ᾖ*** = εἴτε (τοῦτο) εἶναι. —***ῥῆγμα*** (ἐκ τοῦ ***ῥήγνυμι***)=διάρρηξις (φλεβὸς ἢ ἀρτηρίας).—***στρέμμα*** (ἐκ τοῦ ***στρέφω***) = ἐξάρθρωσις, στραγγούλισμα.—***τῶν ὑπαρχόντων***, δηλ. ἐν τῷ σώματι. — ***σαθρὸς*** = βεβλαμμένος, χαλασμένος, νοσηρός. — ***τῶν πόλεων καὶ τῶν τυρ.***, αἱ γενκ. ἐκ τοῦ: ***τὰ κακά***. — ***οἱ πολλοὶ*** = τὸ πλῆθος, ὁ λαός. —***ὅμορος πόλεμος*** = πόλεμος πρὸς γείτονας. — ***συμπλέκεται (πόλεμος)*** = ἐκρήγνυται (πόλεμος). — ***ἐποίησε***, ὑποκμ.: ***ὁ ὅμορος πόλεμος***· ὁ δὲ ἀόρ. γνωμικός.—***ἔκδηλος***=φανερός, καταφανής.

Ταῦτα, δηλ. τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα περὶ Φιλίππου. — ***τούτοις***, δηλ.; — ***τὰ τοιαῦτα ὀνείδη***, δηλ. τὴν ἀκολασίαν τοῦ βίου, τὴν μέθην, τοὺς ἀσέμνους χοροὺς κ.τ.τ. — ***καὶ ὑμεῖς βούλησθε***, δηλ. ***τὰ δέοντα ποιεῖν***.—***οὐδὲν ἐπαισθάνεται***, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δηλ. καὶ μὴ ἀναφανέντων εἰσέτι ***σαθρῶν***. — ***τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων***, ἐκ τῆς ἀντιθέσεως καταφαίνεται ὅτι ὑπὸ τὰς ***πόλεις***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐννοοῦνται ἐνταῦθα αἱ ἐλεύθεραι πολιτεῖαι, αἱ δημοκρατίαι.—***ἔξω***, δηλ. τῆς ἰδίας των χώρας. — ***ἕως ἂν ἔξω πολεμῶσι***, δι' αὐτῶν ὑπαινίσσεται ὁ ρήτωρ τὰς ἔξω τῆς Μακεδονίας στρατείας τοῦ Φιλίπ., ἐν ᾧ διὰ τῶν κατωτέρω λέξεων: ***ἐπειδὰν ὅμορος π. συμπλακῇ*** ὑπαινίσσεται τὸν πόλεμον τοῦ Φιλίπ. πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους τοὺς ὁμόρους αὐτοῦ.

§ 22 — 23.

Εὐτυχῶ = εὐνοοῦμαι ὑπὸ τῆς τύχης. — ***ὁρῶν***, μετχ. αἰτλγκ. — ***ταύτῃ*** = διὰ τοῦτο (δηλ.;). — ***φοβ. προσπ. νομίζει = νομίζει (τὸν Φίλιπ.) φοβερὸν προσπολεμῆσαι (τινὰ αὐτῷ).—φοβερὸς*** (μετ' ἀπρμφ.) = φοβερὸς εἰς τὸ νὰ .... — ***προπολεμῶ (τινι)*** = πολεμῶ κατά τινος. — ***φοβερὸς προσπολεμῆσαι***, κατ' ἔννοιαν = φοβερὸς ἀντίπαλος.—***χρῶμαι λογισμῷ σώφρονος ἀνθρώπου*** = σκέπτομαι σὰν φρόνιμος ἄνθρωπος.—***μεγάλη ῥοπή (ἐστι)=μεγάλην ῥοπὴν ἔχει (ἡ τύχη)***.—***ῥοπή***, κυρίως=κλίσις πρὸς τὰ κάτω· εἶτα — ὡς ἐνταῦθα — = ἐπιρροή, ἐπίδρασις. — ***μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη... ἐστὶ*** = ἵνα δὲ εἴπω ὀρθότερον, ἡ τύχη εἶναι τὸ πᾶν.— ***παρὰ πάντ'... τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα*** = εἰς ὅλα τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων (κυρ. = ἐν ᾧ χρόνῳ γίνονται τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων). — ***οὐ μὴν ἀλλ'***=ἀλλ' ὅμως, ἐν τούτοις· τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: ***οὐ μέντοι τὴν Φιλίππου τύχην αἱρετέαν εἶναι νομίζω, ἀλλ' ἔγωγε*** κτλ.— ***δίδωμι αἵρεσίν τινι***=δίδω τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς εἴς τινα=ἐπιτρέπω εἴς τινα νὰ ἐκλέξῃ. — ***ἐθελόντων ἃ*** κτλ. = ***ἐθελόντων ὑμῶν αὐτῶν*** (= ἀρκεῖ σεῖς αὐτοὶ νὰ θέλητε) ***ποιεῖν ἃ προσήκει.—ποιῶ ἃ προσήκει (ποιεῖν)***= πράττω τὸ καθῆκόν μου.—***καὶ κατὰ μικρὸν***=ἔστω καὶ ὀλίγον.— ***ἢ τὴν ἐκείνου*** (δηλ. ***τύχην)***, β' ὅρος τῆς συγκρίσεως, διότι τὸ ***ἑλοίμην*** ὡς ῥῆμα σημαῖνον προτίμησιν ἔχει συγκριτικὴν ἔννοιαν.— ***πολὺ γὰρ πλείους*** κτλ. = ***ὁρῶ γὰρ ἀφορμὰς ἐνούσας πολὺ πλείους ὑμῖν ἢ' κείνῳ εἰς τὸ ἔχειν (ὑμᾶς) τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν. — ἀφορμαὶ*** = λόγοι, αἰτίαι. — ***ἔνεστί τινί τι*** = ἔχει τίς τι.—***οὐκ ἔνι = οὐκ ἔνεστι***= δὲν εἶναι δυνατόν. — ***αὐτὸν ἀργοῦντα*** (δηλ. ***τινὰ)*** = ἐάν τις ὁ ἴδιος κάθηται ἀργός.—***ἐπιτάττειν***, ὑποκμ. τοῦ ***ἔνι.—ὑπὲρ αὐτοῦ... = ποιεῖν τι ὑπὲρ αὐτοῦ (= ἀνθ' ἑαυτοῦ).—μή τί γε δὴ*** = πολὺ δὲ ὀλιγώτερον βεβαίως·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: **μὴ τί γε δὴ ὑπολάμβανε ἐξεῖναι ἐπιτάττειν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν.—δὴ** = λοιπόν.—**θαυμαστόν ἐστι, εἰ... περιγίγνεται,** τὰ μετὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ ῥ. **(χαίρειν, θαυμάζειν** κτλ.) καὶ τὰς ταυτοσήμους ἀπροσώπους ἐκφράσεις **(αἰσχρόν ἐστι, θαυμαστόν ἐστι** κτλ.) τὸ αἴτιον τοῦ ψυχικοῦ πάθους ἐκφέρεται ὄχι μόνον διὰ τοῦ **ὅτι,** ἀλλὰ ὑπὸ τὸν τύπον ὑποθέσεως καὶ διὰ τοῦ **εἰ,** δι' οὗ πολλάκις ἐκ λεπτότητος ἀττικῆς ἐκφέρεται καὶ πραγματικὸν αἴτιον. — **αὐτὸς**=αὐτοπροσώπως.—**ὥρα** = ἐποχὴ τοῦ ἔτους.—**ἡμῶν... περιγίγνεται** = **περιγίγνεται ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζ. καὶ πυνθανομένων·** αἱ μετχ. ἀναφρκ.—**περιγίγνομαί τινος** = ὑπερτερῶ τινος. — **μέλλω** = βραδύνω, ἀναβάλλω.—**πυνθάνομαι**=ἐρωτῶ νὰ μάθω (νέα).—**εἰ...περιῆμεν,** ἐπεξήγησις τοῦ: **τοὐναντίον.** — **μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς** = ἐν ᾧ δὲν πράττομεν οὐδέν.—**ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει=τούτων, ἃ προσήκει τοῖς πολεμοῦσι (ποιεῖν).** — **περίειμί τινος=περιγίγνομαί τινος.**

Εὐτυχοῦντα, μετὰ τὸ προλεχθὲν «**τὸ κατορθοῦν**» (§ 20) ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Φιλίππου.—**τὴν τῆς πόλεως τύχην,** οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὄχι μόνον ἕκαστος ἄνθρωπος ἔχει ἰδίαν τύχην, ἀλλὰ καὶ ἑκάστη πόλις καὶ ἕκαστον ἔθνος (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1).—**πλείους ἀφορμὰς...ὑμῖν...ἢ 'κείνῳ,** διότι σεῖς μὲν εἴσθε εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι, ἐκεῖνος δὲ ἐπίορκος καὶ ἄδικος καὶ πλεονέκτης.—**αὐτός,** καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι.—**μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων,** ὁ Φίλ. τὰ πλεῖστα κατώρθου κατὰ τὸν χειμῶνα ἢ ὅτε ἔπνεον **οἱ ἐτησίαι**, οἱ ΒΔ. δηλ. ἄνεμοι οἱ πνέοντες τακτικῶς κατὰ τὰ κυνικὰ καύματα—κατὰ τὸ θέρος—ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει (τὰ Τουρκιστὶ λεγόμενα μελτέμια)· διότι τότε οἱ Ἀθην. δὲν ἠδύναντο νὰ πλεύσωσιν εἰς Μακεδονίαν. — **ψηφιζομένων,** οἱ Ἀθην. συνήθιζον συνερχόμενοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ νὰ ψηφίζωσι μὲν πολλά, εἶτα δ' ὅμως οὐδὲν νὰ ἐκτελῶσι. —**πυνθανομένων,** δηλ. **εἴ τι λέγεται καινόν·** οἱ Ἀθηναῖοι συνήθειαν εἶχον περιερχόμενοι ἀνὰ τὴν ἀγορὰν νὰ ζητῶσι νέας εἰδήσεις περὶ τοῦ Φιλίπ. — **τοῦτ(ο),** ποῖον; — **τοῦ πάντα ποιοῦντος,** ποῖος ἐννοεῖται;

§ 24—25.

Ἐκεῖνο, ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: **εἰ Λακεδ. μὲν.... νυνὶ δὲ ἀπολωλεκότες κάθησθε.** — **θαυμάζω, εἰ (= ὅτι)...,** βλ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀνωτέρω ἐν σελ. 86. — **ὑπὲρ τῶν . . .** = χάριν τῶν . . . = πρὸς προστασίαν τῶν . . . . — **τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια** = τὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων. — **ἀντήρατε,** ἀόρ. α΄ τοῦ **ἀνταίρω (τινὶ)** = ἐξεγείρομαι, ἐναντιοῦμαι (κατά τινος). — **πλεονεκτῆσαι,** ὑποκμ. τοῦ **ἐξὸν** (= ἐν ᾧ ἦτο δυνατὸν νά . . .). — **ἰδίᾳ πλεονεκτῶ** = ἔχω ἀτομικὰς ὠφελείας = ὠφελοῦμαι προσωπικῶς.— **οὐκ ἠθελήσατε,** δηλ. **πλεονεκτῆσαι.** — **τὰ ὑμέτερα αὐτῶν** = **τὰ ὑμῶν αὐτῶν** = τὰ ἰδικά σας (χρήματα). — **εἰσφέροντες . . . στρατευόμενοι,** μετχ. τροπκ. — **προκινδυνεύω** = διακινδυνεύω πρῶτος ἐν τῇ μάχῃ.— **ἐξιέναι** = **στρατεύεσθαι.**—**καὶ τοὺς μὲν ἄλλους...**=**καὶ θαυμάζω, εἰ τοὺς μὲν ἄλλους.** — **καθ᾽ ἕν᾽ αὐτῶν** = ἕνα ἕκαστον χωριστὰ ἐξ αὐτῶν. — **ἐν μέρει** = κατὰ σειράν. — **ἀπολωλεκότες,** μετχ. χρονκ. — **κάθησθε** = **κάθησθε οὐδὲν ποιοῦντες** (§ 23). — **ἔτι πρὸς τούτοις,** δηλ. **θαυμάζω.** — **τί ποιούντων ὑμῶν ὁ χρ. διελήλυθεν οὗτος**=μὲ ποίας πράξεις σας ἔχει περάσει οὗτος ὁ χρόνος· ἢ = τί ἔχετε πράξει σεῖς καθ᾽ ὅλον τοῦτον τὸν χρόνον. —**τοῦθ᾽,** ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: **ὅτι... διελήλυθεν.**—**μελλόντων αὐτῶν**=**μελλόντων ὑμῶν αὐτῶν** (δηλ. **πράξειν τὰ δέοντα**) = ἐν ᾧ σεῖς αὐτοί... — **αἰτιῶνται ἀλλήλους** = κατηγορεῖ ὁ εἷς τὸν ἄλλον. — **κρίνω** = δικάζω. — **σχεδὸν** = (ἐν συντόμῳ) σχεδόν. — **ταῦθ᾽ ἅπερ νυνὶ ποιούντων** = **ποιούντων ταῦτά, ἅπερ νυνὶ (ποιεῖτε).**

Ποτέ, δηλ. κατὰ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον (ἐν ἔτει 378), ὅτε οἱ Λακεδ. παρὰ τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην, τὴν ἐξασφαλίζουσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, κατέλαβον τὴν Καδμείαν· τότε οἱ Ἀθην. συμμαχήσαντες τοῖς Θηβαίοις ἐκηρύχθησαν κατὰ τῶν Λακεδ. — **ὑπὲρ τῶν Ἑλλ. δικαίων,** δηλ. ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τῶν Ἑλλήνων. – **ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτ.,** δηλ. τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Μεθώνης, Ποτειδαίας καὶ πολλῶν ἄλλων πόλεων καὶ νήσων, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Φίλιπ. — **πάντας . . . καθ᾽ ἕν᾽ αὐτῶν,** οἱ Ἀθην. ὄχι μόνον πάντας τοὺς Ἕλληνας ἔσωσαν κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, ἀλλὰ καὶ ἕνα ἕκαστον χωριστὰ ἐξ αὐτῶν· ὡς τοὺς Θηβαίους ἀπὸ τῶν Λακεδ., τοὺς Λακεδ. ἀπὸ τῶν Θηβαίων, τοὺς Εὐβοεῖς ἀπὸ τῶν Θηβ.· μαρτύρια δὲ τούτων τῶν ὑπὲρ ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίᾳ ἑκάστης πόλεως ἀγώνων τῶν Ἀθην. ἦσαν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως πολλοὶ χρυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σοὶ στέφανοι, δι' ὧν αἱ σωθεῖσαι πόλεις εἶχον στεφανώσει τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. — **τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπ.**, δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Μεθώνην, Ποτείδαιαν καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις καὶ νήσους. — **ταῦτα θ.**, τὰ προειρημένα (δηλ. ;). — **πόσον . . . χρόνον**, ὁ πόλεμος εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τοῦ 357, ἀφ' ὅτου ὁ Φίλ. κατέλαβε τὴν Ἀμφίπολιν· ἑπομένως οἱ Ἀθηναῖοι πόσα ἔτη ἐπολέμουν; — **ἑτέρους τινάς**, δηλ. τοὺς ξένους καὶ τὸν Χαρίδημον καὶ τὸν Χάρητα. — **αἰτιωμένων ἀλλήλους**, ὡς αἰτίους δηλ. ἀτυχημάτων. — **κρινόντων**, δηλ. τοὺς στρατηγοὺς ὡς ἀνικάνους· ὁ ῥήτωρ ὑπαινίσσεται τὰς δίκας τῶν στρατηγῶν Χάρητος, Καλλισθένους, Αὐτοκλέους κ. ἄλ. — **πάλιν ἐλπιζόντων**, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς αὐτοὺς στρατηγούς, οὓς ἐδίκαζον ὡς ἀνικάνους, μετ' οὐ πολὺ ἐκάλουν πάλιν ἐπὶ τὰ πράγματα καὶ ἐνεπιστεύοντο τὰ τῆς πόλεως, τὰ βέλτιστα παρ' αὐτῶν ἐλπίζοντες.

§ 26.

Εἶθ' = καὶ ἔπειτα = καὶ λοιπόν... — **οὕτως** = τόσον. — **ἀγνωμόνως** (ἐπίρρ. τοῦ **ἀγνώμων** [**γνώμη**]) = ἀνοήτως. — **ἀγνωμόνως ἔχω** = εἶμαι ἀνόητος. — **ὥστε δι' ὧν . . . διὰ τούτων ἐλπ. τῶν αὐτῶν πρ.** = **ὥστε ἐλπίζετε διὰ τῶν αὐτῶν τούτων πράξεων, δι' ὧν . . .** = ὥστε ἐλπίζετε διὰ τῆς ἰδίας πολιτικῆς ἡμῶν διαγωγῆς, διὰ τῆς ὁποίας... — **ἐκ**, ἐνταῦθα ἡ **ἐκ** μετὰ γενκ. σημαίνει μεταβολὴν καταστάσεως, ὃ παρ' ἡμῖν ἐκφράζει ἡ **ἀπὸ** (μετ' ὀνομαστ.): ἀπὸ δοῦλος ἔγεινεν ἐλεύθερος, ἀπὸ πτωχὸς πλούσιος κ. ἄ. — **ἔχον ἐστὶ φύσιν** = **ἔχει φύσιν** = φυσικὸν εἶναι. — **τοῦτό γε, ὁ γε** = βεβαίως. — **πολὺ ῥᾷον** κτλ. = **(τὸ) φυλάττειν (τινὰς) πάντα ἔχοντας πέφυκε** (= **ἐστὶ φύσει**) **πολὺ ῥᾷον ἢ (τὸ) κτήσασθαι (πάντα μὴ ἔχοντας)** = τὸ νὰ φυλάττῃ τις πᾶν πρᾶγμα ὅταν τὸ ἔχῃ εἶναι ἐκ φύσεως πολὺ εὐκολώτερον παρὰ τὸ νὰ ἀποκτήσῃ (πᾶν πρᾶγμα ὅταν δὲν τὸ ἔχῃ). — **νῦν δὲ ὅ,τι** κτλ. = **νῦν δὲ οὐδὲν τῶν πρότερόν** (δηλ. **κτημάτων**) **ἐστι λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πολέμου, ὅ,τι φυλάξομεν.** — **ἐστι λοιπὸν** = ὑπολείπεται. — **ἐστι λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πολέμου** = ἀφῆκεν ὁ πόλεμος. — **ὅ,τι φυλάξομεν** = ἵνα (τοῦτο) φυλάξωμεν. — **αὐτῶν οὖν** κτλ. = **τοῦτο** (δηλ. **τὸ κτήσασθαι**) **ἐστιν ἤδη ἔργον ἡμῶν αὐτῶν.** — **ἤδη** = τώρα πλέον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δι' ὧν ἐκ..., ὁ ῥήτωρ ἐν τῇ προηγουμένῃ § ἐξέθηκε διὰ τίνος πολιτικῆς διαγωγῆς τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα τῆς πόλεως μετεβλήθησαν ἐκ χρηστῶν εἰς φαῦλα.—***τοῦτό γε***, δηλ. ἡ ἐλπὶς τῶν Ἀθην., ὅτι διὰ τῆς αὐτῆς τακτικῆς των θὰ μεταβληθῶσι τὰ πράγματα ἐκ φαύλων εἰς χρηστά. — ***ὑπὸ τοῦ πολέμου***, ἐννοεῖται ὁ πρὸς Φίλιπ. διὰ τὴν Ἀμφίπολιν πόλεμος, ὅστις ποίας κτήσεις τῶν Ἀθηναίων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θρᾴκῃ εἶχεν ἀφαιρέσει; — ***αὐτῶν ἡμῶν***, καὶ οὐχὶ ἄλλων.

§ 27.

Εἰσφέρειν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἡ αἰτιατκ. ***ὑμᾶς***. — ***αὐτοὺς*** = ***ὑμᾶς αὐτούς***. — ***ἐξιέναι*** = ; (§ 24). — ***πρὶν ἂν*** (μεθ' ὑποτακτ.) = προτοῦ (μεθ' ὑποτακτ.). — ***κρατῶ τῶν πραγμάτων*** = γίνομαι κύριος τῶν πραγμάτων. — ***τηνικαῦτα*** = τότε. — ***ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας ... τιμᾶν*** = ἀφ' οὗ δικάσητε ὁρμώμενοι ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων (= ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν πράξεων)... νὰ τιμᾶτε. — ***τὰς προφάσεις***, δηλ. τῶν στρατηγῶν. — ***τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα*** = αἱ ἐκ μέρους σας (= αἱ ἰδικαί σας) ἐλλείψεις (ἢ ὀλιγωρίαι). — ***ἔστι*** = εἶναι δίκαιον. — ***πικρῶς*** = αὐστηρῶς. — ***τοῖς ἄλλοις***, ποιητκ. αἴτιον· διατὶ κατὰ δοτκ.; — ***παρά τινος ὑπάρχει τὰ δέοντα*** = παρά τινος ἐνεργοῦνται τὰ πρέποντα = ἐκτελεῖ τις τὸ καθῆκόν του.

Αὐτούς, καὶ οὐχὶ ἄλλους, δηλ. ξένους. — ***μηδέν' αἰτιᾶσθαι***, ὁ ῥήτωρ ὑπαινίσσεται ἐνταῦθα τὸν στρατηγὸν Χάρητα, ὃν τότε κατηγόρουν ὅτι κακῶς διεξῆγε τὸν πόλεμον. — ***πρὶν ἂν τῶν πρ. κρατήσητε***, προτοῦ δηλ. νικήσητε τὸν Φίλ. καὶ σώσητε τὴν Ὄλυνθον. — ***τηνικαῦτα***, δηλ. μετὰ τὴν νίκην ὑμῶν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Ὀλύνθου. — ***ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων***, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν λόγων τῶν συκοφαντούντων ῥητόρων ἢ ἐκ τῶν ἀδεσπότων φημῶν. — ***τὰς προφάσεις (τῶν στρατηγῶν)***, οἱ στρατηγοὶ πολλάκις ἐγκατέλειπον τὸν κατὰ τοῦ Φιλίπ. πόλεμον προφασιζόμενοι ὅτι δὲν ἐλάμβανον μισθόν. — ***τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα***, δηλ. τὸ μὴ στρατεύεσθαι, τὸ μὴ παρέχειν τοῖς στρατευομένοις μισθόν, ἀλλὰ τὸ κατασπαταλᾶν τὰ στρατιωτικὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς κτλ. (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 19-20 καὶ Γ' Ὀλυνθ. § 30-33).

§ 28—29 φαύλως.

Φεύγειν = ἀποφεύγειν. — ***πάντας ὅσους ἂν . . . στρατηγοὺς*** = ***πάντας τοὺς στρατηγούς, οὓς ἂν ἐκπέμψητε***. — ***πάντας τοὺς***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στρατηγούς, ὑποκμ. τῶν ἀπρμφτ. ***φεύγειν*** καὶ ***εὑρίσκειν***. — ***οὓς ἂν ἐκπέμψητε*** = τοὺς ὁποίους ἑκάστοτε ἀποστέλλετε. — ***ἴδιοι πόλεμοι*** = ἰδιωτικοὶ πόλεμοι (δηλ. πόλεμοι διεξαγόμενοι ὑπὸ τῶν στρατηγῶν παρὰ τὰς διαταγὰς τῆς πόλεως πρὸς ἰδίαν των ὠφέλειαν). — ***εὑρίσκω*** = ἀναζητῶ. — ***τί τῶν ὄντων*** = ἀληθές τι. — ***ὅτι***, αἰτλγκ. — ***ὁ πόλεμός ἐστιν ὑπέρ τινος*** = διεξάγεται ὁ πόλεμος διά τι. — ***Ἀμφίπολις . . .***, ἐπεξήγησις τοῦ: ***τἆθλα . . . ὑμέτερα***. — ***λαμβάνω*** = κυριεύω. — ***κομίζομαι*** = λαμβάνω ὀπίσω, ἀνακτῶμαι. — ***οἱ ἐφεστηκότες*** (δηλ. ***τοῖς στρατεύμασι***) = οἱ στρατηγοί. — ***ἴδιοι***, δηλ. ***εἰσί***. — ***μισθὸς δ' οὐκ ἔστι***, κατ' ἔννοιαν = χωρὶς νὰ δίδηται εἰς αὐτοὺς (τοὺς στρατηγοὺς) μισθός. — ***ἐκεῖ δ έ*** = τοὐναντίον ἐκεῖ. — ***λῆμμα (λαμβάνω — εἴλημμαι)*** = κέρδος (κυρίως ἐξ ἁρπαγῆς καὶ λῃστείας). — ***τῶν ἐφεστ. καὶ τῶν στρατ.***, δηλ. ***ἐστι***. — ***ἐστί τινός τι*** = ἀνήκει τι εἴς τινα. — ***Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα***, ἐπεξήγησις τοῦ: ***τὰ λήμματα***. — ***συλῶ*** = λῃστεύω, διαρπάζω. — ***χωρῶ ἐπὶ τὸ λυσιτελοῦν ἐμοί*** = ἐπιδιώκω τὸ συμφέρον μου. — ***ὑμεῖς δέ, ὅταν μὲν . . .***, κατ' ἔννοιαν = καὶ σεῖς; ὅταν μὲν . . . — ***ἀποβλέπω εἰς τὰ πράγματα φαύλως ἔχοντα*** = βλέπω τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — ***κρίνω τινὰ*** = φέρω τινὰ εἰς τὸ δικαστήριον. — ***ὅταν δόντες λόγον*** (δηλ. ***τοῖς ἐφεστηκόσι***) . . . ***ἀκούσητε*** = ***ὅταν δῶτε λόγον καὶ ἀκούσητε . . .*** — ***δίδωμι λόγον τινὶ*** = δίδω τὴν ἄδειαν εἴς τινα ν' ἀπολογηθῇ. — ***ἀφίημί τινα*** = ἀφίνω τινὰ ἐλεύθερον, ἀθῳώνω. — ***περίεστί τινι*** (μετ' ἀπρμφ.) = ὑπολείπεται εἴς τινα (ὡς κέρδος) τὸ νά . . . = τίποτε ἄλλο δὲν κερδίζει τις παρὰ μόνον νά . . . . — ***ὑμῖν ἀλλήλοις***, ἡ α' δτκ. ἀνήκει τῷ ***περίεστι***, ἡ β' τῷ ***ἐρίζειν καὶ διεστάναι***. — ***ἐρίζειν***, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, καθὼς καὶ τὰ ἀπρμφ. ***διεστάναι, ἔχειν***, εἶναι ὑποκμ. τοῦ ***περίεστι***. — ***διέστηκα*** = διχονοῶ. — ***τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα*** = διότι ἄλλοι μὲν ἔχετε (μορφώσει) ταύτην τὴν γνώμην (π. χ. ὅτι πρέπει νὰ πολεμήσητε κατὰ τοῦ Φιλίπ. καὶ νὰ βοηθήσητε τοὺς Ὀλυνθίους), ἄλλοι δὲ ἐκείνην (π. χ. ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιώξητε τὴν φιλίαν τοῦ Φιλίπ.). — ***τὰ κοινὰ φαύλως ἔχει*** = ἡ ὅλη κατάστασις τῆς πολιτείας εἶναι ἀθλία.

Τοῦτον . . . τὸν πόλεμον, τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως κατὰ Φιλίπ. καὶ τὸν σύγχρονον αὐτῷ συμμαχικὸν κατὰ τῶν ἀποστάντων συμ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μάχων (358 - 355 π. Χ.). — ***ἰδίους εὑρίσκειν πολέμους***, ὁ ῥήτωρ ὑπονοεῖ ἰδίᾳ τὸν στρατηγὸν Χάρητα, ὅστις τῷ 356 παύσας νὰ πολεμῇ κατὰ τῶν ἀποστάντων συμμάχων, καθ' ὧν εἶχε σταλῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἠναγκάσθη νὰ ὁδηγήσῃ τὸν στρατόν του εἰς τὸν σατράπην Ἀρτάβαζον, ὅστις εἶχεν ἀποστῇ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· περιῆλθε δὲ ὁ Χάρης εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι δὲν εἶχε νὰ δώσῃ μισθὸν εἰς τὸν στρατόν του. — ***εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων...***, ὁ Δημοσθ. ἀναγκαζόμενος νὰ εἴπῃ τι καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν, οὓς κατηγόρουν οἱ ῥήτορες ὡς κακῶς διεξάγοντας τὸν πόλεμον, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁμολογεῖ ὅτι κακῶς ἐπολέμουν οἱ στρατηγοί, ἀφ' ἑτέρου δ' ὅμως δικαιολογεῖ αὐτοὺς ἀποδίδων τὸ αἴτιον εἰς τὸν δῆμον. — ***ἐνταῦθα***, δηλ. ἐν τῷ κατὰ Φιλίπ. πολέμῳ τῆς πόλεως (ὃν ἀπέφευγον οἱ στρατηγοὶ ὡς ἀνωφελῆ αὐτοῖς). — ***ἐκεῖ***, δηλ. ἐν τοῖς ἰδίοις πολέμοις (οὓς αὐτοὶ οἱ στρατηγοὶ ἀνεζήτουν). — ***Λάμψακος, Σίγειον***, ταύτας ἐχάρισεν ὁ Ἀρτάβαζος εἰς τὸν Χάρητα διὰ τὴν βοήθειαν, ἣν οὗτος τῷ παρέσχεν.— ***τὰ πλοῖα***, δηλ. τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, ἅτινα συλλαμβάνων ὁ Χάρης ἐλῄστευεν. —***τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε***, διότι αὐτοὺς θεωρεῖτε ὡς αἰτίους τῆς ἀθλίας καταστάσεως τῶν πραγμάτων. — ***τὰς ἀνάγκας ταύτας***, τὰς ἐν § 28 ἐκτεθείσας, δηλ. τὴν ἔλλειψιν χρημάτων, δι' ἣν οἱ στρατηγοὶ ἠναγκάζοντο τὸν μὲν τῆς πόλεως πόλεμον ν' ἀποφεύγωσι, ἰδίους δὲ πολέμους ν' ἀναζητῶσιν.

§ 29 πρότερον — 30.

Εἰσφέρω = πληρώνω τὸν φόρον (τὸν ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμικὰς παρασκευάς). — ***πολιτεύομαι*** = διαχειρίζομαι τὰ τῆς πολιτείας. — ***ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων*** (δηλ. ***ἐστι***) = ὑπάρχει δηλ. εἷς ῥήτωρ ὡς ἀρχηγὸς ἑκατέρου τῶν πολιτικῶν κομμάτων. — ***καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ*** (δηλ. ***ἐστὶ***) = καὶ εἷς στρατηγὸς (ὑπάρχει) ὑπὸ τοῦτον (τὸν ῥήτορα). — ***οἱ βοησόμενοι*** = οἱ προωρισμένοι διὰ φωνῶν νὰ ἐπιδοκιμάσωσιν ἢ ἀποδοκιμάσωσιν (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ). — ***οἱ δ' ἄλλοι*** = σεῖς δὲ οἱ λοιποὶ Ἀθηναῖοι. — ***προσνέμομαι*** = κατανέμομαι.— ***ὡς τούτους . . . ὡς ἐκείνους*** = εἰς τοῦτο τὸ (πολιτικὸν) κόμμα . . . εἰς ἐκεῖνο τὸ κόμμα. — ***ἐπανέντας*** (τοῦ ῥ. ***ἐπανίημι***) . . . ***καὶ γενομένους***, νοητέα εἰς ἀμφοτέρας τὰς μετχ. ἡ αἰτιατκ. ***ὑμᾶς***· αἱ μετχ. χρονικ. = ***ἐπὰν***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπανῆτε καὶ (ἐπὰν) γένησθε. — ***ἐπανίημί τι*** = ἀφίνω τι κατὰ μέρος. — ***γίγνομαι ἐμαυτοῦ*** = γίνομαι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου, παύω νὰ ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλους.—***ἔτι καὶ νῦν*** = καὶ τώρα ἀκόμη (ἂν καὶ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ). — ***ποιῆσαι,*** ὡς ὑποκμ. νοητέα ἡ αἰτιατ. ***ὑμᾶς·*** τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ***δεῖ.*** — ***κοινόν τι ποιῶ*** = καθιστῶ τι κοινὸν εἰς ὅλους. — ***οἱ μὲν . . . οἱ δὲ . . . οἱ δὲ*** = ἄλλοι μὲν . . . ἄλλοι δέ . . . ἄλλοι δέ. — ***ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν*** = ***ὥσπερ τυράννοις ὑμῶν*** = ὡς νὰ ἦσαν τύραννοι ὑμῶν. — ***ἀποδώσετε,*** ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπρμφ. ***ἐπιτάττειν, ἀναγκάζεσθαι, ψηφίζεσθαι, συμπονεῖν.*** — ***ἀποδίδωμί τινι*** (μετ' ἀπρμφ.) = δίδω δικαίωμα (οἷον ὀφειλόμενον), ἐπιτρέπω εἴς τινα (νά . . .). — ***τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι,*** ἐκ τοῦ ***ἀναγκάζεσθαι.*** — ***τριηραρχῶ*** = ἐξοπλίζω τριήρη. — ***ἄλλο οὐδ' ὁτιοῦν συμπονῶ*** = εἰς ἄλλο οὐδ' εἰς τὸ παραμικρὸν συνεργάζομαι. — ***τὸ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος*** (δηλ. ***τῶν πολιτῶν***)=οἱ ἑκάστοτε ἀδίκως ἐπιβαρυνόμενοι πολῖται. — ***ἐλλείπω*** = εἶμαι ἐλλιπὴς (= καθυστερῶ) εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών μου. — ***εἶθ'*** = καὶ τότε.— ***ὑμῖν . . . ἐξέσται,*** κατ' ἔννοιαν=σεῖς θὰ ἔχητε τὴν εὐχαρίστησιν.

Πρότερον μέν . . . , ὁ Δημοσθ. λέγει ***πρότερον . . . εἰσεφέρετε*** ὄχι διότι τὸ κατὰ συμμορίας εἰσφέρειν ἦτο κατηργημένον, ἀλλὰ διότι ὁ δῆμος εἶχε παύσει ἀπό τινος χρόνου νὰ ψηφίζῃ φόρον, ὅστις ἐπεβάρυνε τὴν πλειονότητα τῶν πολιτῶν. — ***εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας,*** τὸ κατὰ συμμορίας φορολογικὸν σύστημα, ὅπερ ἐψηφίσθη ἐπὶ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις Ναυσινίκου (τῷ 378/7), ἦτο τοιοῦτό τι : οἱ ὑπόχρεοι νὰ εἰσφέρωσιν εἰσφορὰς — καὶ τοιοῦτοι ἦσαν πάντες οἱ πολῖται, ἐξαιρουμένων τῶν ὅλως ἀπόρων (βλ. ἐν σελ. 50) —κατενέμοντο εἰς ***συμμορίας*** (ἤτοι ὁμάδας)—ἄγνωστον πόσας—, ὧν ἑκάστης προΐσταντο δύο, ὁ ***ἡγεμὼν*** καὶ ὁ ***ἐπιμελητής,*** ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν πλουσιωτάτων· εἰς τὰς συμμορίας κατενέμοντο πολλοὶ ἢ ὀλίγοι ἀναλόγως τῶν εἰσφορῶν, ἃς εἰσέφερον, οὕτως ὥστε ἐξ ἑκάστης αὐτῶν εἰσεπράττετο τὸ αὐτὸ περίπου ποσὸν χρημάτων. Τὴν πρώτην τῆς τιμήσεως τάξιν ἀπετέλουν οἱ 300 πλουσιώτατοι, κατανενεμημένοι εἰς πάσας τὰς συμμορίας· οὗτοι ἵνα θέτωσιν ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου τὰ ποσά, ὧν τοῦτο εἶχεν ἀνάγκην, ἐπλήρωνον προκαταβολικῶς τὸ σύνολον τῆς τεταγμένης εἰσφορᾶς, κατόπιν δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀναλογοῦντος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτοῖς μέρους εἰσέπραττον τὸ ὑπόλοιπον αὐτοὶ παρὰ τῶν συμμοριτῶν των· ὡς προκαταβάλλοντες δὲ τὸ σύνολον τῆς τεταγμένης εἰσφορᾶς ἦσαν οἱ 300 οὗτοι πανίσχυροι καὶ διῴκουν αὐτοβούλως τὰς συμμορίας· οἱ ἄλλοι ἐν ταῖς συμμορίαις — πλὴν τῶν 300 —, ὡς ὀλιγώτερον πλούσιοι, αὐτοὶ μὲν καθ' ἑαυτοὺς οὐδόλως ἴσχυον, ἀλλ' ἤγοντο καὶ ἐφέροντο ὑπὸ τῶν πλουσιωτάτων 300. — ***πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας,*** ὁ ῥήτωρ δὲν ἐννοεῖ ὅτι αἱ συμμορίαι κυβερνῶσι τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ παραβάλλει τὸν ὀργανισμὸν τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του δύο πολιτικῶν κομμάτων ***(«τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα»)*** πρὸς τὸν τῶν συμμοριῶν· ὅπως δὲ ἐν ταῖς συμμορίαις κύρια μὲν πρόσωπα ἦσαν οἱ ***ἡγεμόνες καὶ ἐπιμεληταί,*** κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἤρχοντο οἱ 300, δι' ὧν ἐκεῖνοι ἐπεβάλλοντο τοῖς λοιποῖς συμμορίταις, οὕτω καὶ ἐν ἑκατέρῳ τῶν κομμάτων δύο ἦσαν τὰ κύρια πρόσωπα, ὁ ***ῥήτωρ*** — ὅστις ἐν τῷ κόμματι ἦτο ὅ,τι ὁ ***ἡγεμὼν*** ἐν τῇ συμμορίᾳ — καὶ ὁ ὑπ' αὐτὸν ***στρατηγὸς*** — ὅστις ἦτο ὅ,τι ὁ ***ἐπιμελητής***—· μετ' αὐτοὺς ἐν τῷ κόμματι ἤρχοντο οἱ κομματάρχαι, οἱ ἔχοντες ὡς ἔργον νὰ φωνάζωσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπευφημοῦντες μὲν τὸν ἑαυτῶν ῥήτορα, διακόπτοντες δὲ τὸν τῶν ἀντιθέτων ***(οἱ βοησόμενοι)*** · οὗτοι παρέσυρον τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὑφήρπαζον τὴν ψῆφον αὐτῆς· ἦσαν δηλ. ὡς οἱ 300 ἐν ταῖς συμμορίαις. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἦσαν ἀγέλη ἀκολουθοῦσα τὴν γνώμην τῶν ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς οἱ συμμορῖται τὴν τῶν 300. — ***οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι,*** δὲν πρέπει νὰ νοηθῇ ὅτι ***οἱ βοησόμενοι*** ἦσαν 300 κατ' ἀριθμόν, ἀλλ' ὅτι οὗτοι ἦσαν ὡς οἱ 300 τῶν συμμοριῶν.— ***ταῦτα,*** δηλ. τὸ κατὰ συμμορίας πολιτεύεσθαι. — ***κοινόν,*** εἶναι τὸ οὐσιῶδες γνώρισμα τῆς δημοκρατίας· ἐν αὐτῇ ***κοινὰ*** ὑπάρχουσι πάντα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα.— ***τοῖς μέν,*** δηλ. τοῖς ῥήτορσι καὶ στρατηγοῖς καὶ ἴσως καὶ τοῖς βοησομένοις. — ***τοῖς δ' (ἀναγκ.),*** δηλ. τοῖς εὐπόροις καὶ τῇ μεσαίᾳ τάξει τῶν πολιτῶν. — ***τριηραρχεῖν,*** οἱ Ἀθην. πολλὰς χρηματικὰς ὑποχρεώσεις ἐπέβαλλον τοῖς εὐπόροις· αὗται ἐκαλοῦντο ***λειτουργίαι·*** ἡ δαπανηροτέρα τούτων ἦτο ἡ ***τριηραρχία,*** καθ' ἣν οἱ εὔποροι ὑπεχρεοῦντο ἐν πολέμῳ νὰ ἐξοπλίσωσι τὰς τριήρεις, ἃς κενὰς παρελάμβανον παρὰ τῆς πόλεως. — ***τοῖς δὲ (ψηφίζ.),*** δηλ. τῷ λαῷ, τῷ μὴ φορολογουμένῳ πλήθει. — ***κατὰ τούτων,*** δηλ. κατὰ τῶν εὐπόρων καὶ τῆς μεσαίας τάξεως τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πολιτῶν. — **τὸ ἠδικημένον μέρος, οἱ ἠδικημένοι** πολῖται εἶναι οἱ ῥηθέντες διὰ τῶν **«τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τρ.** κτλ.». — **τούτους,** δηλ. τοὺς ἠδικημένους καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο καθυστεροῦντας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών των.

§ 31.

Λέγω =προτείνω· ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπρμφ. ***εἰσφέρειν, ἐξιέναι, διδόναι, αἱρεῖσθαι.*** — ***κεφάλαιον*** = ***ἐν κεφαλαίῳ*** = ἐν περιλήψει, περιληπτικῶς. – ***ἀφ' ὅσων ἔκ. ἔχει τὸ ἴσον=τὸ ἴσον ἀπὸ τούτων, ἃ ἕκαστος ἔχει.*** — ***τὸ ἴσον*** = τὸ ἀνάλογον μέρος. — ***κατὰ μέρος*** = διαδοχικῶς. — ***στρατεύομαι*** = ἐκπληρῶ τὴν στρατιωτικήν μου ὑπηρεσίαν. — ***ὁ παριὼν*** (δηλ. ***ἐπὶ τὸ βῆμα)*** = ὁ ἀναβαίνων εἰς τὸ βῆμα (ἵνα ὁμιλήσῃ) = ὁ ῥήτωρ. — ***δίδωμι λόγον τινὶ*** =δίδω τὴν ἄδειαν εἴς τινα νὰ ὁμιλήσῃ. — ***ὧν (=τούτων, ἃ) ἂν ἀκούσητε*** = ἐξ ὅσων ἀκούσητε. — ***μὴ ἂν (= ἃ ἄν)... εἴπῃ*** =ὄχι ὅσα εἴπῃ. — ***ὁ εἰπὼν*** = ***ὁ παριών.*** — ***τῶν ὅλων πραγμάτων ἐχόντων,*** ἡ μετχ. χρονκ. ἀναλυομένη διὰ τοῦ ***ὅταν*** καὶ ὑποτακτ. — ***τὰ ὅλα πράγματα βέλτιον ἔχει***=ἡ ὅλη κατάστασις τῆς πολιτείας ἔχει βελτιωθῆ. — ***ὑμῖν,*** δοτκ. χαριστικ.

Πάντας... , τότε τίνες ἠναγκάζοντο ν' ἀναλαμβάνωσι τὰ δημόσια βάρη; βλ. ἐν σελ. 93 «***τοῖς δ' (ἀναγκ.)***». — ***εἰσφέρειν,*** περὶ τῆς ***εἰσφορᾶς*** βλ. ἐν σελ. 50. — ***ἀφ' ὧν ἔκ... τὸ ἴσον,*** δηλ. ὁ μὲν πένης ἀπὸ ὀλίγων ὀλίγα, ὁ δὲ πλούσιος ἀπὸ πολλῶν πολλά. — ***τοῖς παριοῦσι,*** βλ. ἐν σελ. 45 «***ἥκει***». — ***ὁ δεῖν(α) ἢ ὁ δεῖν(α),*** ὁ Δημοσθ. ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸν Εὔβουλον, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ φιλειρηνικοῦ κόμματος. — ***ταῦτα,*** δηλ. ποῖα; — ***τὸν εἰπόντα . . . ἐπαινέσεσθε,*** διὰ τοὺς καλούς του λόγους. — ***καὶ ὑμᾶς αὐτούς,*** διὰ τὴν καλὴν ἀπόφασιν καὶ τὰς καλάς σας πράξεις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

III.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἐκφώνησιν τοῦ Β΄ Ὀλυνθιακοῦ ἀνακαλοῦσι τὸν Χάρητα, ὡς παραμελήσαντα νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ὀλυνθίους — βλ. εἰσαγ. εἰς Β΄ Ὀλυνθιακὸν — καὶ ἀντ᾽ αὐτοῦ ἀποστέλλουσιν εἰς Ὄλυνθον τὸν Χαρίδημον μετὰ δέκα ὀκτὼ τριήρων, τετρακισχιλίων πελταστῶν καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἱππέων, πάντων μισθοφόρων.

Ὁ Χαρίδημος ἑνωθεὶς μετὰ τῶν Ὀλυνθίων ἔσχεν ἐπιτυχίας τινὰς πορθήσας τὴν χώραν τοῦ Φιλίππου καὶ συλλαβὼν αἰχμαλώτους, ἐν οἷς καί τινας ἐπιφανεῖς Μακεδόνας· αἱ ἐπιτυχίαι αὗται, ἀσήμαντοι καθ᾽ ἑαυτάς, ἀναγγελθεῖσαι εἰς Ἀθήνας ἐνέπλησαν τοὺς Ἀθηναίους χαρᾶς καὶ τοὺς ῥήτορας τοσούτου θάρρους, ὥστε οὗτοι καταλιπόντες τὴν προτέραν αὐτῶν ἀτολμίαν ἐποιοῦντο λόγον περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Δημοσθένης βλέπων εἰς ποῖον χάος πλάνης ἐβυθίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι καὶ φοβούμενος μὴ οὗτοι νομίσαντες ὅτι κατέλυσαν ἤδη τὸ τοῦ Φιλίππου κράτος θεωρήσωσι περιττὸν ν᾽ ἀποστείλωσι νέας βοηθείας εἰς Ὄλυνθον, ἀναβαίνει ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Γ΄ Ὀλυνθιακὸν — κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 349 —, ἐν ᾧ προσπαθεῖ νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς ψυχροτέραν ἐκτίμησιν τῶν πραγμάτων καὶ ὑποδεικνύει αὐτοῖς τὸν τρόπον, καθ᾽ ὃν δύνανται νὰ θεραπεύσωσι τὰ κακῶς νῦν ἔχοντα πράγματα τῆς πόλεως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

§ 1 – 2.

Παρίσταταί μοι=μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν· ὑποκμ. τούτου τὸ: ***γιγνώσκειν***, οὗ ἀντικμ. τὸ: ***ταὐτά.***—***ταὐτὰ γιγνώσκω***=σκέπτομαι τὰ ἴδια. — ***οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γ.***, κατ' ἔννοιαν = ὅλως διαφόρους ἐντυπώσεις λαμβάνω. — ***τὰ πράγματα*** = ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων.— ***γιγνομένους . . . προήκοντα***, κατγρμτκ. μετχ. ἐξαρτώμεναι πόθεν;— ***τὰ πράγματα εἰς τοῦτο προήκει (= προελήλυθε)*** = τὰ πράγματα ἔχουσι φθάσει εἰς τοιοῦτο σημεῖον.—***ὥσθ' ὅπως . . .*** = ***ὥσθ' ὁρῶ δέον*** (κτγρμτκ. μετχ.) ***σκέψασθαι ὅπως μὴ αὐτοὶ πρότερον κακῶς πεισόμεθα.*** — ***ὅπως μή... κακῶς πεισόμεθα,*** πλαγία ἐρωτμτκ. πρότασις = πῶς νὰ μὴ πάθωμεν κακόν τι. — ***αὐτοὶ*** = ἡμεῖς αὐτοί. — ***οὐδὲν ἄλλο,*** δηλ. ***ποιεῖν***, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ: ***μοι δοκοῦσι.***—***ἢ τὴν ὑπόθεσιν . . .***=***ἢ ἁμαρτάνειν*** (ἐκ τοῦ: ***μοι δοκοῦσι***) ***παριστάντες ὑμῖν οὐχὶ τὴν οὖσαν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς β.*** = ἢ ὅτι διαπράττουσιν ἁμάρτημα παρουσιάζοντες εἰς ὑμᾶς οὐχὶ τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεώς σας (= μετατοπίζοντες τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεώς σας). — ***ἡ πόλις τὰ αὐτῆς ἔχει ἀσφαλῶς*** = ἡ πόλις κατέχει τὰς κτήσεις της ἀσφαλῶς.—***καὶ μάλ(α),*** ὁ ***καὶ*** ἐπιτατικός.—***ἐπ' ἐμοῦ***=ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου.—***πέπεισμαι τοῦθ' . . .***=***πέπεισμαι εἶναι ἡμῖν ἱκανὸν προλαβεῖν τοῦτο τὴν πρώτην.***—***τὴν πρώτην,*** ἐπίρρ. κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστ. ***ὁδόν,*** ὅπερ κατὰ μικρὸν ἐλησμονήθη=κατὰ πρῶτον· πρβλ. ***τὴν ταχίστην*** (Α' Ὀλυνθ. § 2).—***ὅπως τοὺς συμ. . .***, ἐπεξήγησις τοῦ ***τοῦθ'***=δηλ. πῶς νά ...—***προλαμβάνω τι,*** ἐνταῦθα = (πρότερον) ἐπιζητῶ τι. — ***βεβαίως ὑπάρχει τι*** = ἐξασφαλίζεταί τι.—***τότε καὶ . . .***=***τότε ἔξεσται σκοπεῖν καὶ περὶ τοῦ ...*** —***σκοπῶ περί τινος***=; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1).—***ὑποθέσθαι... ποιεῖσθαι,*** ὑποκμ. τῶν ἀπρμφ. τὸ: ***ἡμᾶς.***—***ὑποτίθεμαι ὀρθῶς τὴν ἀρχὴν***=ἑδραιῶ (θεμελιῶ) ἀσφαλῶς τὴν ἀρχήν.—***τελευτὴ***=τέλος.

Τοὺς λόγους περὶ τοῦ τιμωρ. Φ., περὶ τούτων τῶν λόγων, οὓς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐποιοῦντο οἱ ῥήτορες λαβόντες θάρρος ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ. ἐπιτυχιῶν τοῦ Χαριδήμου, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 97. — **τὰ τοιαῦτα,** δηλ.;—**τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς β., οὐχὶ τὴν οὖσαν...,** τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεως τῶν Ἀθην. ἦτο ἡ σωτηρία τῆς Ὀλύνθου· οἱ ῥήτορες ὅμως μετετόπιζον αὐτὸ ποιούμενοι λόγους περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίπ.—**ποτ(ε),** δηλ. πρὶν αὐξηθῇ ὁ Φίλιππος.—**τὰ αὑτῆς ἔχειν,** δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν, Ποτείδαιαν, Πύδναν καὶ λοιπὰς κτήσεις, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Φίλιπ.· πρβλ. Α΄ Ὀλυνθ. § 12 καὶ § 13. — **ταῦτ' ἀμφότερα,** δηλ. **τὸ ἐξεῖναι τὰ αὑτῆς ἔχειν** καὶ **τὸ ἐξεῖναι τιμωρήσασθαι Φίλιπ.**—**προλαβεῖν,** δηλ. **πρὸ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλ.**—**τοὺς συμμάχους,** δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους.—**τοῦτο,** δηλ. ἡ σωτηρία τῶν συμμάχων.—**τὴν ἀρχὴν . . . περὶ τῆς τελευτῆς,** ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ **ἀρχὴν** μὲν τὴν σωτηρίαν τῶν συμμάχων, **τελευτὴν** δὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ Φιλίππου.

§ 3.

Εἴπερ ποτέ, τὸ πλῆρες θὰ εἶχε: **εἴπερ ποτὲ (καὶ) ἄλλος τις ἐδεῖτο·** κατ' ἔννοιαν = ὑπὲρ πάντα ἄλλον καιρὸν (περίστασιν). — **οὐχ ὅ,τι χρὴ...** = **οὐχ ἡγοῦμαι χαλεπώτατον ὅ,τι χρὴ συμβουλεῦσαι περὶ τῶν παρόντων.**—**ἐκεῖν(ο),** ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν κατωτέρω: **τίνα χρὴ τρόπον** κτλ. — **ἐξ ὧν** = **ἐκ τούτων, ἅ.**— **παρὼν καὶ ἀκούων** = ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ ἐξ ἀκοῆς (παρ' ἄλλων). — **σύνοιδα** = γνωρίζω (καθὼς καὶ ἄλλοι).—**τ ὰ π λ ε ί ω τῶν πραγμάτων... ἐκπεφ. τῷ μὴ β. ἢ...** = **τὰ πράγματα... ἐκπεφευγέναι μ ᾶ λ λ ο ν τῷ μὴ βούλεσθαι ἢ ...** — **τὰ πράγματα** = αἱ εὐκαιρίαι. — **ἐκπεφευγέναι,** ἐκ τοῦ **πέπεισμαι.** — **ἐκφεύγει τί τινα** = διαφεύγει τι ἐκ τῶν χειρῶν τινος. — **τῷ μὴ βούλεσθαι . . . ἢ τῷ μὴ συνιέναι** (δηλ. **ὅ,τι δεῖ ποιεῖν),** αἱ δοτκ. δηλοῦσι τὸ ἀναγκαστικὸν αἴτιον. — **τὰ δέοντα ποιῶ** = ἐκτελῶ τὸ καθῆκόν μου. — **συνίημι**=ἐννοῶ. — **παρρησία (πᾶν-ῥῆσις)** = ἡ περὶ τὸ λαλεῖν ἐλευθερία, τὸ ἐκφράζεσθαι ἐλευθέρως τὸ τί φρονεῖ τις, ἐλευθεροστομία. — **ὑπομένειν,** δηλ. **τὴν παρρησίαν.**—**τοῦτο** (=τοῦτο μ ό ν ο ν), ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: **εἰ τἀληθῆ . . .**—**καὶ διὰ τοῦτο=καὶ εἰ τἀληθῆ λέγω διὰ τοῦτο.** — **ἵνα τὰ λοιπά . . .,** ἐπεξήγησις τοῦ: **διὰ τοῦτο.**—**ὡς ἐκ τοῦ . . .**=**ὡς εἰς πᾶν μοχθηρίας προελήλυθε τὰ παρόντα ἐκ τοῦ δημηγο-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρεῖν ἐνίους πρὸς χάριν. — **εἰς πᾶν μοχθηρίας**=εἰς πᾶν εἶδος ἀθλιότητος, εἰς ἐσχάτην ἀθλιότητα. — **ἐκ τοῦ δημηγορεῖν ἐνίους πρὸς χάριν** = **ὅτι** (αἰτλγκ.) **ἔνιοι δημηγοροῦσι πρὸς χάριν.** — **δημηγορῶ πρὸς χάριν** = ὁμιλῶ πρὸς εὐχαρίστησιν (τῶν ἀκροατῶν μου).

Περὶ αὐτῶν, δηλ. τῶν παρόντων. — **παρών,** ἀφ' ὅτου δηλ. μετεῖχεν αὐτὸς ὁ ῥήτωρ τῆς πολιτικῆς παριστάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· τὸ δὲ **ἀκούων** ἀναφέρεται εἰς ἀρχαιότερον χρόνον, καθ' ὃν ὁ ῥήτωρ λόγῳ τῆς ἡλικίας δὲν παρίστατο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐμάνθανε παρ' ἄλλων τὰ γιγνόμενα.

§ 4 — 5.

Μικρὰ... ὑμᾶς, ἀντκμ. τοῦ **ὑπομνῆσαι.** — **μικρὸς** = ὀλίγος. — **τῶν γεγενημένων,** γενκ. διαιρετκ. τοῦ **μικρά.** — **ὅτ' ἀπηγγέλθη Φ...,** ἀντικμ. τοῦ **μέμνησθε·** τὸ δὲ **ὅτ'** (οὐχὶ=**ὅτι,** ἀλλ')=**ὅτε.** —**ἀπηγγέλθη Φίλιππος πολιορκῶν**=**ἠγγέλθη τὸν Φίλιππον πολιορκεῖν**=ἦλθεν ἡ εἴδησις ὅτι ὁ Φίλ. ἐπολιόρκει. — **τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτί,** αἱ αἰτιατκ. αὗται προσδιορίζουσι χρονικῶς τὸ **ἀπηγγέλθη** = πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν μὲ τὸ τρέχον. — **πολλῶν λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν** = ἐν ᾧ ἐγίνοντο παρ' ὑμῖν πολλοὶ λόγοι καὶ πολὺς θόρυβος = ἐν μέσῳ πολλῶν λόγων καὶ πολλοῦ θορύβου. — **καθέλκω** = σύρω εἰς τὴν θάλασσαν. — **ἑκατομβαιών,** δηλ. **ἐγένετο** (=ἦλθεν)· τὸ αὐτὸ ῥ. νοητέον καὶ εἰς τὸ **μεταγειτνιὼν** καὶ εἰς τὸ **βοηδρομιών.** — **τούτου τοῦ μηνός,** γενκ. χρονκ. — **μόγις** = μόλις. — **δέκα ναῦς . . .** =**ἀπεστείλατε Χαρίδημον ἔχοντα δέκα ναῦς κενὰς καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου.** — **τάλαντα ἀργυρίου** = ἀργυρᾶ τάλαντα. — **ἠγγέλθη Φίλ. ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς**=; (πρβλ. ἀνωτέρω «**ἀπηγγέλθη... πολιορκῶν**»). — **ἦλθε** = **ἠγγέλθη.** — **οὐκέτι καιρὸν . . . νομίσαντες ἀφεῖτ' . . .**=**ἐνομίσατε οὐκέτι καιρὸν οὐδένα (εἶναι) τοῦ βοηθεῖν καὶ ἀφεῖτ' . . .** — **ἀφεῖτ(ε),** ἀόρ. τοῦ ῥ. **ἀφίημι.** — **ἀπόστολος**=ναυτικὴ ἀποστολή. — **ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτὸς** = καὶ ὅμως αὕτη ἡ περίστασις ἦτο ἀκριβῶς ἡ κατάλληλος περίστασις.

Πρῶτον, προτοῦ δηλ. εἰσέλθω εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς προκειμένης ὑποθέσεως. — **τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος,** διὰ τῆς ἐκφράσεως

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτῆς δὲν δηλοῦται ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὸ ἔτος, ἀλλ' ὅτι τὸ ἔτος αὐτό, καθ' ὃ ὡμίλει ὁ ῥήτωρ, δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς τρίτον καὶ ὡς τέταρτον ἀφ' ὅτου ἀνηγγέλθη ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους εἰς Ἀθήνας· ὡς τρίτον μέν, ἐὰν ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἠγγέλθη εἰς Ἀθήνας ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους (δηλ. ἀπὸ τοῦ Ν/βρίου 352 μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 349, καθ' ὃν ἐκφωνεῖται ὁ παρὼν λόγος)· ὡς τέταρτον δέ, ἐὰν ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀττικοῦ ἔτους (δηλ. ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 352 μέχρι τοῦ Ἰουλίου 349 εἶναι τρία πλήρη ἔτη· ἑπομένως κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 349 οἱ Ἀθηναῖοι εὑρίσκοντο εἰς τὸ τέταρτον ἔτος). Οὕτω καὶ σήμερον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1924 περὶ γεγονότος τινὸς τοῦ Μαΐου τοῦ 1921, ὅτι ἔκτοτε εἶναι τὸ τρίτον (φυσικὸν) ἢ τὸ τέταρτον (ἡμερολογιακὸν) ἔτος.— ***τότε,*** ὅτε δηλ. ἠγγέλθη ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους. — ***μαιμακτηριῶν,*** τοῦ ἔτους 352· ὁ δὲ ***μαιμακτηριὼν*** ἦτο ὁ πέμπτος Ἀττικὸς μήν, περιλαμβάνων τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Νοεμβρίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Δεκεμβρίου· ὁ Φίλιπ. συνήθως ἐστράτευε τὸν χειμῶνα ἢ ὅτε ἔπνεον οἱ ***ἐτησίαι*** — τὰ τουρκιστὶ λεγόμενα μελτέμια —, ἵνα μὴ δύνανται οἱ Ἀθηναῖοι νὰ πλέωσι πρὸς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων μερῶν. — ***θορύβου γιγνομένου,*** ὁ θόρυβος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Ἀθηναίων ἦτο συνήθης, ὁτὲ μὲν πρὸς ἀποδοχήν, ὁτὲ δὲ πρὸς ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων. — ***καθέλκειν,*** τὸν χειμῶνα ἢ ἐν εἰρήνῃ ἀνεῖλκον τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν, ἵνα μὴ σήπωνται· ἐν πολέμῳ δ' ἔσυρον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέστελλον αὐτά.— ***τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταρ. ἐτῶν,*** περὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις στρατευσίμου ἡλικίας βλ. Α' Ὀλυνθ. § 28 ἐν σελ. 66.— ***τάλαντα ἑξήκοντα,*** δηλ. πόσας χιλιάδας σημερινῶν δραχμῶν; — ***εἰσφέρειν,*** περὶ τῆς ***εἰσφορᾶς*** βλ. Α' Ὀλυνθ. § 6 ἐν σελ. 50.— ***μετὰ ταῦτα,*** δηλ. μετὰ τὰς ληφθείσας μεγάλας ἀποφάσεις.— ***τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου,*** δηλ. τοῦ 352.— ***ἑκατομβαιῶν,*** τοῦ ἔτους 351· ὁ δ' ***ἑκατομβαιὼν*** ἦτο ὁ πρῶτος μὴν τοῦ Ἀττικοῦ ἔτους, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰουλίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Αὐγούστου. — ***μεταγειτνιών,*** ὁ δεύτερος Ἀττικὸς μὴν περιλαμβάνων τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ Αὐγούστου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Σεπτεμβρίου. — ***βοηδρομιών,*** ὁ τρίτος Ἀττικὸς μὴν ἀναλογῶν πρὸς τὸ ἀπὸ 15 Σεπτ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μέχρι 15 'Οκτωβρίου διάστημα.—**τούτου τοῦ μηνός,** δηλ.; — **τὰ μυστήρια,** δηλ. τὰ ἐν 'Ελευσῖνι τὰ πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος τελούμενα ἀπὸ τῆς 14, 15 ἢ 16-27 βοηδρομιῶνος (δηλ. κατὰ τὰς ἀρχὰς 'Οκτωβρίου). — **δέκα ναῦς,** ἀντὶ τῶν 40 ἐψηφισμένων μεθ' ὅλων τῶν μέχρι 45 ἐτῶν πολιτῶν.—**κενάς,** δηλ. πολιτῶν, ἵνα πληρώσῃ αὐτὰς ὁ Χαρίδημος ξένων. — **πέντε τάλαντα,** ἀντὶ τῶν 60 ἐψηφισμένων.—**ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς,** ἡ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Φιλίπ. ἀγγελία ἦτο ψευδής, ὄχι ὅμως καὶ ἡ περὶ ἀσθενείας· πρβλ. Α' 'Ολυνθ. § 13. — **ἀμφότερα,** δηλ.; — **τὸν ἀπόστολον,** ποίαν ναυτικὴν ἀποστολὴν ἐννοεῖ;—**τότε,** δηλ. πότε; — **ἐκεῖσ(ε),** εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, εἰδικῶς δὲ εἰς τὸ 'Ηραῖον τεῖχος.— **σωθείς,** ἀπό τε τῆς νόσου αὐτοῦ καὶ τῆς προσβολῆς ἡμῶν.

§ 6—7.

Οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι=δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωσιν ἄλλως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβληθῶσιν. — **καὶ** = ἀκριβῶς καί. — **πάσχω ταὐτὰ** = περιπίπτω εἰς τὰ αὐτὰ σφάλματα. — **τί χρησόμεθα τούτῳ** (δηλ. **τῷ καιρῷ) ;**=ποίαν χρῆσιν θὰ κάμωμεν ταύτης (τῆς εὐκαιρίας), πῶς θα χρησιμοποιήσωμεν ταύτην;—**εἰ γάρ . . ,** ὁ **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὴν ἐκ τῶν συμφραζομένων ἐννοουμένην ἀπόκρισιν εἰς τὴν προηγηθεῖσαν ἐρώτησιν: «βεβαίως βοηθοῦντες». — **σθένος** = δύναμις.—**παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν,** κατ' ἔννοιαν = μὲ ὅλην σας τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν δύναμιν.—**θεάσασθ(ε), ὃν τρόπον** =**σκέψασθε, ὡς** = σκέφθητι πῶς, σκέφθητι ὅτι. — **ἐστρατηγηκότες ἔσεσθε,** τετελεσμ. μέλλων.—**στρατηγῶ πάντα ὑπὲρ Φιλίππου** = διεξάγω ὅλον τὸν πόλεμον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Φιλίπ. — **ὑπῆρχον κεκτημένοι** = **ἐκέκτηντο.** — **τινα** = σημαντικήν, σπουδαίαν.—**διέκειτ(ο)**=**εἶχε.**—**οὕτω,** ἀναφέρεται εἰς τὰ κατωτέρω: **οὔτε Φιλ... οὐθ' οὗτοι...**—**θαρρῶ τινα**=δὲν φοβοῦμαί τινα· ἐν ᾧ **θαρρῶ τινι**=ἔχω ἐμπιστοσύνην εἴς τινα.—**ἐπράξαμεν ἡμεῖς..**, βραχυλογία=**ἐπράξαμεν ἡμεῖς πρὸς ἐκείνους κἀκεῖνοι ἔπραξαν πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην.** — **πράττω εἰρήνην**=κατορθῶ νὰ γείνῃ εἰρήνη. —**τοῦτο,** ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν κατωτέρω: **πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν** κτλ.—**ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλ. καὶ δυσχερὲς**= ὡσὰν ἐμπόδιόν τι διὰ τὸν Φίλιπ. καὶ μάλιστα δυσαπάλλακτον.—**πόλιν μεγάλην,** ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. **ἐφορμεῖν.** — **ἐφορμῶ (-έω),** κυρίως = μένω

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἠγκυροβολημένος παρά τινι τόπῳ ἢ ἀπέναντι αὐτοῦ, ἐκτελῶ ἀποκλεισμόν· εἶτα—ὡς ἐνταῦθα—=παραμονεύω, ἐπιτηρῶ.—**τοῖς . . . καιροῖς,** ἀντκμ. τοῦ **ἐφορμεῖν.**—**οἱ Φιλίππου καιροὶ**=αἱ (ἑκάστοτε) παρουσιαζόμεναι δειναὶ περιστάσεις τοῦ Φιλίπ., τὰ ἀτυχήματα τοῦ Φιλίπ.—**διηλλαγμένος** (πρκμ. μετχ. τοῦ ρ. **διαλλάττομαι) πρός τινα**=(συμ)φιλιωμένος μέ τινα. — **ἐκπολεμῶ τινα (τινι** ἢ **πρός τινα)** = περιπλέκω τινὰ (ἐρεθίζω τινὰ) εἰς πόλεμον (κατά τινος).—**θρυλῶ τι** = συνεχῶς ὁμιλῶ περί τινος. — **ὁπωσδήποτε,** κατ' ἔννοιαν=δὲν ἐξετάζω πῶς, ἀδιάφορον πῶς.

Ἑτέρου πολέμου, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ;—**περὶ τούτων,** τῶν ἐν § 4 καὶ 5 ἐκτεθέντων (δηλ.;).—**ταὐτά,** ἅπερ καὶ τότε (δηλ.;). —**βοηθήσετε,** δηλ. **τοῖς Ὀλυνθίοις.**—**δύναμίν τινα,** περὶ τῆς δυνάμεως, ἣν εἶχεν ἡ Ὄλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40.—**ἐπράξαμεν... εἰρήνην,** ἡ εἰρήνη ἐγένετο τῷ 352 π. Χ.· βλ. εἰσαγ. εἰς τὸν Α΄ Ὀλυνθιακ. ἐν σελ. 43.—**πόλιν μεγάλην,** δηλ. τὴν Ὄλυνθον.— **τοὺς ἀνθρώπους,** δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους. — **ἐκπολεμῆσαι,** πρὸς τίνα;—**τοῦτ(ο),** δηλ. ποῖον;—**ὁπωσδήποτε,** ἄνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθην. (πρβλ. Α΄ Ὀλυνθ. § 7 «**γέγον' αὐτόματον»).**

§ 8 – 9.

Πλήν, ἐπίρρ.=εἰ μή, παρά.—**ἐρρωμένως**=γενναίως, ἐνεργῶς. —**ἐγὼ μέν,** ὁ **μὲν** ἄνευ ἑπομένου **δὲ**=**μὴν** = βεβαίως, ἀληθῶς. — **οὐχ ὁρῶ,** δηλ. **ἄλλο τι ὑπόλοιπον ὄν.** — **χωρὶς τῆς . . .**= ἐκτὸς τῆς...—**τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης** = **τῆς αἰσχύνης, ἣ περισταίη ἂν ἡμᾶς.**—**περιίσταμαί τινα**=περικυκλώνω τινά· **αἰσχύνη περιίσταταί τινα** = ἐντροπὴ προσάπτεται εἴς τινα. — **καθυφείμεθα,** μέσος ἀόρ. β΄ εὐκτκ. τοῦ ρ. **καθυφίεμαί (τι)** = ὅλως διόλου παραμελῶ τι. — **οὐδὲ τὸν φόβον μ. ὁρῶ (ὄντα) τὸν τῶν μετὰ ταῦτα** = καὶ ὁ φόβος ἀκόμη — ἐκτὸς τῆς ἐντροπῆς—, τὸν ὁποῖον μοῦ ἐμβάλλει τὸ μέλλον, δὲν εἶναι μικρός. —**ἐχόντων . . . ἀπειρηκότων... ὄντος,** μετχ. ὑποθτκ.—**ἐχόντων ὡς ἔχουσι Θηβ...**=**ἐχόντων Θηβαίων ἡμῖν οὕτως ὡς ἔχουσι.** — **οὕτως ἔχω τινὶ** = οὕτω διάκειμαι πρός τινα. — **ἀπείρηκα** (πρκμ. τοῦ ρ. **ἀπαγορεύω) χρήμασι**=**ἀπείρηκα δαπάνῃ χρημάτων** = ἔχω κουρασθῆ δαπανῶν χρήματα, ἔχω ἐξαντληθῆ χρηματικῶς.—**μηδενὸς** (οὐδ.), ὑποκμ. τοῦ **ὄντος,** οὗ κτγρμ. τὸ **ἐμπο-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δών. — ***ἐμποδὼν ἐστί τί τινι*** (μετ' ἀπρμφ.) = ἐμποδίζει τί τινα (νά...). — ***τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ*** (= ***ἐπὰν καταστρέψηται***) = ἀφ' οὗ ὑποτάξῃ τὰ παρόντα (ἀπασχολοῦντα αὐτὸν) πράγματα (δηλ. τὴν Ὄλυνθον). — ***πρὸς ταῦτα τὰ πράγμ.*** = πρὸς ταῦτα τὰ ἐδῶ πράγματα (δηλ. πρὸς τὴν Ἀττικήν). — ***ἐπικλῖναι***, ἐκ τοῦ ***ἐμποδών***. — ***ἐπικλίνω πρός τι*** = στρέφομαι πρός τι. — ***εἰς τοῦτο (τὸ ἐπικλῖναι)*** = μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν θὰ στραφῇ (κατὰ τῆς Ἀττικῆς). — ***ἐξόν***, ἀπόλυτος ἐνδτκ. μετχ. = ***εἰ καὶ ἔξεστι***. — ***ἀναβάλλεται***, συντάσσεται μετ' ἀπρμφ. μέλλ. ***(ποιήσειν)***, ὡς τὰ ρ. ***μέλλειν, ἐλπίζειν*** καὶ τὰ τοιαῦτα. — ***ζητεῖν***, ἐκ τοῦ ***βούλεται***. — ***περιίσταται τὰ πράγματα εἰς τοῦτο*** = καταντοῦν τὰ πράγματα εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. — ***προώμεθα***, μέσος ἀόρ. β' ὑποτακτκ. τοῦ ρ. ***προΐεμαι***. — ***προΐεμαι τὰ παρόντα*** = ἀφίνω νὰ φεύγῃ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μου ἡ παροῦσα περίστασις. — ***σχεδόν***, συναπτέον τῷ ***ἅπαντες***. — ***δήπου***, συναπτέον τῷ ***ἴσμεν***.

Τί τῶν πραγμάτων, τῶν Ὀλυνθίων καὶ τῆς Χαλκιδικῆς. — ***ὡς ἔχουσι***, δηλ. δυσμενῶς, ἐχθρικῶς· περὶ τοῦ ἀμοιβαίου μίσους Ἀθην. καὶ Θηβαίων βλ. Α' Ὀλυνθ. § 26 ἐν σελ. 64. — ***ἀπειρηκότων . . . Φωκ.***, οἱ Φωκεῖς κατὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον (355) ἵνα ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς μεγάλας ἀνάγκας αὐτῶν, ἕνεκα τῶν πολλῶν μισθοφόρων, ἥρπασαν τοὺς θησαυροὺς τῶν Δελφῶν· ἀλλὰ τούτους ἐξαντλήσαντες μετά τινα ἔτη περιῆλθον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. — ***δεινά***, πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 27, ἔνθα σαφέστερον ὁ ρήτωρ ὁμιλεῖ περὶ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου ***δεινῶν***. — ***ἄλλοθι***, δηλ. ἐν Χαλκιδικῇ καὶ Μακεδονίᾳ. — ***εἰς τοῦτο (περιστ.)***, δηλ. ***εἰς τὸ ἰδεῖν καὶ ζητεῖν***.

§ 10.

Ὅτι μὲν . . . βοηθεῖν, ἀντικμ. τοῦ ***ἐγνώκαμεν***. — ***εἴποι τις ἂν*** = ἴσως εἴπῃ τις. — ***γιγνώσκω*** = ἐννοῶ. — ***τὸ ὅπως*** (δηλ. ***βοηθήσομεν***) = τὸ πῶς (νὰ βοηθήσωμεν)· ἀντκμ. τοῦ ***λέγε*** ἐπαναλαμβανόμενον διὰ τοῦ ***τοῦτο***. — ***παράδοξον***, κτγρμ. τοῦ: ***τι***. — ***τοῖς πολλοῖς***, συναπτέα ἡ δοτκ. τῷ ***παράδοξον***. — ***καθίζω νομοθέτας*** = βάλλω νομοθέτας νὰ καθίσουν (=νὰ συνεδριάσουν), διορίζω νομοθέτας. — ***ἐν τούτοις*** = πρὸ τούτων. — ***τίθεμαι νόμον*** = θέτω δι' ἐμαυτὸν νόμον (διὰ τῶν νομοθετῶν)· ἐν ᾧ τὸ ***τίθημι νόμον*** λέγεται περὶ τοῦ νομοθέτου = θέτω νόμον, νομοθετῶ. — ***εἰς τὸ***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παρὸν = ὡς πρὸς τὸ παρόν.—***λύω (νόμους)*** = ἀκυρῶ (νόμους).

Παράδοξον, τοῦτο κεῖται ἐν τούτῳ: ὁ Δημοσθ. ἀντὶ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ βοηθείας—καθὼς ἀνέμενέ τις—προτείνει τὸν διορισμὸν νομοθετῶν. — ***νομοθέτας καθίσατε,*** ὁ ῥήτωρ προφανῶς ἐνταῦθα — ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολὴν — προτείνει τὸν διορισμὸν ἐκτάκτων νομοθετῶν· οἱ τακτικοὶ διωρίζοντο περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους. Ἐτίθεντο δὲ οἱ νόμοι ἐν Ἀθήναις—κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα—κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: τὴν 11ην ἑκατομβαιῶνος ἑκάστου ἔτους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις συνήγετο τακτικῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἠρωτᾶτο ὁ δῆμος, ἂν ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἐπανόρθωσις νόμων· ἂν ἀπεφασίζετο τοῦτο, ὁ βουλόμενος τῶν Ἀθηναίων εἶχεν ἐξουσίαν νὰ ἐκθέτῃ παρὰ τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἐπωνύμων — τῶν 10 δηλ. ἡρώων, ὧν τὰ ὀνόματα ἔφερον αἱ δέκα φυλαὶ τῆς Ἀττικῆς — ἐγγράφους προτάσεις νόμων, ὅπως πάντες λάβωσι γνῶσιν, ἀντίγραφον δὲ τῶν προτάσεων ἐνεχείριζεν εἰς τοὺς 6 ἄρχοντας, τοὺς καλουμένους θεσμοθέτας, οἵτινες ἀνεγίνωσκον αὐτὰς εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν. Τὴν τετάρτην δὲ τῶν τακτικῶν ἐκκλησιῶν τῆς πρυτανείας ὁ δῆμος ἐξέλεγε συνηγόρους πέντε ἄνδρας ἐξ ἁπάντων τῶν Ἀθην., ὅπως συνηγορήσωσιν ὑπὲρ τῶν κειμένων νόμων· ἔπειτα δὲ οἱ πρυτάνεις διώριζον ***νομοθέτας*** — ὧν ὁ ἀριθμὸς διέφερε κατὰ τὰς ἀνάγκας (500, 1000 κτλ.) — ἐκ τῶν 6,000 ἡλιαστῶν (τῶν ἀποτελούντων ἐν Ἀθήναις τὸ ἀνώτατον δικαστήριον). Τῶν νομοθετῶν προήδρευον πρόεδροι κληρούμενοι ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐκ βουλευτῶν· οὗτοι εἰσέφερον εἰς τοὺς νομοθέτας τοὺς ἀναθεωρητέους νόμους καὶ τοὺς προτεινομένους νέους. Οἱ νομοθέται ἤκουον πρώτους μὲν τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκλεχθέντας συνηγόρους, ἔπειτα δὲ τοὺς προτείναντας τὴν κατάργησιν τοῦ κειμένου καὶ τὴν ἀντὶ τούτου θέσιν νέου νόμου καὶ ἐψήφιζον περὶ τοῦ κειμένου νόμου, ἂν εἶναι ὠφέλιμος τῷ δήμῳ τῶν Ἀθην. ἢ ὄχι· ἔπειτα δὲ ἂν ἐπιβλαβῆ ἔκρινον τὸν κείμενον, ἐψήφιζον περὶ τοῦ τιθεμένου νέου. Καὶ διὰ τῆς ψήφου τῶν νομοθετῶν ἐπεκυροῦτο ὁ ἀρχαῖος νόμος ἢ ἠκυροῦτο καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐτίθετο ὁ νέος.—***νόμον μηδένα,*** δηλ. νέον.

§ 11 — 12 ποιῆσαι.

Τοὺς περὶ τῶν θ., δηλ. ***νόμους.—σαφῶς οὑτωσὶ*** = καθαρὰ (ὀρθὰ κοφτὰ) οὕτως (καθὼς δηλ. βλέπετε). — ***τοὺς . . . ἐνίους*** =

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐνίους τῶν...—θεωρικά, κτγρμ.=ὡς θεωρικά.— ***οἱ ἀτακτοῦντες*** =οἱ ἀποφεύγοντες τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.— ***ἀθῷος*** = ἀτιμώρητος.— ***εἶτα*** = καὶ οὕτω.— ***ἄθυμος***=ἀπρόθυμος.—***ταῦτα*** = τούτους τοὺς νόμους.— ***ὁ γράψων***=ἐκεῖνος, ὅστις θὰ προτείνῃ ἐγγράφως.— ***σκοπεῖτε*** = ***ζητεῖτε***.— ***ἀπολέσθαι***, ἐνταῦθα (οὐχὶ = ***ἀποθανεῖν***, ἀλλὰ) = ***παθεῖν*** (μέγα) ***τι κακόν***.— ***ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγ. μέλλ.*** = καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι τοῦτο μόνον θὰ μένῃ ὡς κέρδος (ὡς ἀποτέλεσμα).— ***παθεῖν ... ὠφελῆσαι... ποιῆσαι***, τὰ απρμφ. ἐπεξηγοῦσι τό: ***τούτου μόνου***.— ***τὸν... εἰπόντα καὶ γράψαντα*** = ὃς ***ἂν εἴπῃ καὶ γράψῃ***.— ***εἰς τὸ λοιπὸν*** = εἰς τὸ μέλλον.— ***ἔτι***, ἐπιτείνει τὸ ***μᾶλλον***, ὃ πάλιν ἐπιτείνει τὸ ***φοβερώτερον***.— ***τὸ... λέγειν***, ἀντικμ. τοῦ ***ποιῆσαι***, τὸ δὲ ***φοβερ***. κτγρμ.

Τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, ***θεωρικὰ*** ἐκαλοῦντο τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ δημαγωγοῦ Κλεοφῶντος — ὅστις προέστη τοῦ δήμου μετὰ τὸν θάνατον Κλέωνος τοῦ Κλεαινέτου (422) — διενέμοντο ἐν ἑορταῖς εἰς τοὺς πολίτας, ἵνα πάντες ἑορτάζωσι καὶ μηδεὶς δι' ἔνδειαν στερῆται θέσεως ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ἀπέχῃ τῶν θυσιῶν. Τὰ χρήματα ταῦτα ἐπληρώνοντο ἐκ τῶν περισσευμάτων τῶν δημοσίων εἰσπράξεων· ἐν καιρῷ δ' ὅμως πολέμου ὡρίζετο διὰ νόμου νὰ δαπανῶνται ταῦτα εἰς τὰς στρατιωτικὰς χρείας. 'Αλλ' ὅτε προστάτης τοῦ δήμου ἦτο ὁ Εὔβουλος, ἠκυρώθη ὁ νόμος οὗτος καὶ ἔκτοτε κατ' ἔτος, ὁπωσδήποτε ἐχόντων τῶν πραγμάτων, διενέμοντο τὰ περισσεύματα εἰς τὸν δῆμον ὡς ***θεωρικά***.— ***ὧν***, δηλ. νόμων.— ***οἱ δὲ τοὺς ἀτακτ.***, ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ τοὺς νόμους τοὺς ἀπαλλάσσοντας τάξεις τινὰς πολιτῶν, ὡς τοὺς βουλευτάς, τελώνας, ἐμπόρους κ. ἄ., τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. —***τὴν τοῦ τὰ β. λ. ὁδὸν ... ἀσφ.***, ἐν ὅσῳ ὑπῆρχε νόμος κελεύων νὰ διανέμωνται τοῖς πολίταις τὰ στρατιωτικὰ ὡς θεωρικά, ***ἡ ὁδὸς τοῦ λέγειν τὰ βέλτιστα***—δηλ. τὸ προτείνειν τὴν μετατροπὴν τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά—δὲν ἦτο ἀσφαλής· διότι ἕκαστος ἐφοβεῖτο μὴ προτείνων τοῦτο κατηγορηθῇ ὡς προτείνων παράνομα καὶ καταδικασθῇ εἰς ὑπέρογκον χρηματικὸν πρόστιμον, ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐγκαίρου ἀποτίσεως αὐτοῦ εἰς ***ἀτιμίαν*** (=στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων) καὶ δήμευσιν τῆς περιουσίας του.— ***τηνικαῦτα... ζητεῖτε***, πρότερον μάτην θὰ ἐζήτουν τὸν τοιοῦτον,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διότι ἕκαστος τί ἐφοβεῖτο;—**ταῦτα,** δηλ.;—**ἃ πάντες ἴστε ὅτι συμφ.,** δηλ. τὴν μετατροπὴν τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά. — **παθεῖν τι κακόν,** ἤτοι δήμευσιν καὶ **ἀτιμίαν**. — **φοβερώτερον,** τὸ λέγειν τὰ βέλτιστα, δηλ. ἡ πρότασις περὶ μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν, παρεῖχε τὸν φόβον τῆς καταγγελίας ἐπὶ προτάσει παρανόμων· ἀλλ' ὁ φόβος θὰ ἦτο ἔτι μεγαλύτερος, ἂν τολμήσας τις νὰ λέγῃ τὰ βέλτιστα ὑφίστατο τὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης καταγγελίας.

§ 12 καὶ λύειν — 13.

Καί ... γε=καὶ μάλιστα.—***λύειν... τοὺς νόμους...***=**δεῖ (ὑμᾶς) ἀξιοῦν λύειν τοὺς νόμους τούτους** (ἀντικμ. τοῦ **λύειν**) **τοὺς αὐτοὺς** (ὑποκμ. τοῦ **λύειν**), **οἵπερ καὶ τεθείκασιν.**—**καὶ λύειν γ'...,** κατ' ἔννοιαν = καὶ αὐτὴν μάλιστα τὴν κατάργησιν τῶν νόμων τούτων πρέπει ν' ἀπαιτῆτε νὰ κάμνωσιν οἱ ἴδιοι, οἱ ὁποῖοι καί... — **ἡ χάρις, ἥ ...** = ἡ εὔνοια (ἡ δημοτικότης) διὰ πρᾶξιν, ἥτις... — **τοῖς ... θεῖσι,** δηλ. **τοὺς νόμους.** — **ὑπάρχειν,** τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω **γενέσθαι,** ὑποκμ. τοῦ **ἐστι δίκαιον.** — **ἡ ἀπέχθεια, δι' ἧς ...** = τὸ μῖσος (ἡ ἀντιδημοτικότης) διὰ πρᾶξιν, δι' ἧς... — **ἄμεινον πράττω**= εἶμαι εὐτυχέστερος. — **ζημίαν,** κτγρμ. τοῦ **ἀπέχθειαν,** ὅπερ ὑποκμ. τοῦ **γενέσθαι.** — **γίγνεταί τι ζημία τινὶ** = ἐπιφέρει τι ζημίαν (βλάβην) εἴς τινα. — **εὐτρεπίζω** = διευθετῶ. — **μηδέν' ἀξιοῦτε τηλ. εἶναι** = **μὴ ἀξιοῦτε εἶναί τινα τηλικοῦτον.** — **ἀξιῶ,** ἐνταῦθα= νομίζω.—**τηλικοῦτος,** ἐνταῦθα=τόσῳ ἰσχυρός, (ἄνθρωπος) τόσης ἐπιρροῆς.—**δίδωμι δίκην** = τιμωροῦμαι· ποῖον τὸ ἐνεργητικόν του; —**προὖπτος** (ἐκ τοῦ **πρόοπτος,** ῥηματκ. ἐπιθέτου τοῦ **προορῶ**) = προφανής, φανερός.

Τοὺς νόμους τούτους, ἰδίᾳ τοὺς περὶ θεωρικῶν.—**τοὺς αὐτούς, οἵπερ...,** ἐννοεῖται ὁ Εὔβουλος καὶ οἱ περὶ αὐτόν.—**τὴν μὲν χάριν,** ἐννοεῖται ἡ δημοτικότης ἐπὶ τοῖς θεωρικοῖς νόμοις, δι' ὧν ἐκολακεύθη ὁ δῆμος· διατὶ δὲ ἡ νομοθεσία αὕτη τῶν θεωρικῶν ἔβλαπτε πᾶσαν τὴν πόλιν;—**ἔβλαπτε,** διαρκῶς ἀφ' ὅτου ἐτέθησαν οἱ θεωρικοὶ νόμοι.— **τὴν ἀπέχθειαν,** ἐννοεῖται ἡ ἀντιδημοτικότης διὰ τὴν πρότασιν περὶ τῆς μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά.—**κακόν,** ποῖον ἦτο τὸ **κακόν,** ὃ θὰ ὑφίστατό τις προτείνων τὴν μετατροπὴν τῶν νόμων πρὶν καταλυθῶσι; πρβλ. § 12 «**παθεῖν τι κακόν**».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

§ 14 — 15.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ(ε)... δεῖ=ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο βεβαίως δὲν πρέπει. — ***ὅτι ψ.*** κτλ., διασαφεῖ τὸ ***ἐκεῖνο.*** — ***ψήφισμα*** = ἀπόφασις (ληφθεῖσα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου).—***ἂν μὴ προσγ...*** =***ἂν μὴ προσγένηται τὸ ἐθέλειν ὑμᾶς ποιεῖν προθύμως τά γε δόξαντα.*** — ***προσγίγνομαι*** = ἔρχομαι πλησίον τινός, προστίθεμαι. — ***τά γε δόξαντα*** = τοὐλάχιστον τὰ ἀποφασισθέντα. — ***αὐτάρκης***=αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐπαρκής· ἐνταῦθα=αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν (=μόνος του) ἱκανός.—***ἀναγκάζειν ... διαπράξασθαι,*** ἐκ τοῦ ***αὐτάρκη.*** — ***περὶ ὧν ἐγράφη*** (ὑποκμ. ***τὰ ψηφίσματα) διαπρ.***=νὰ ἐκτελέσωσι ταῦτα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐγράφησαν.—***οὔτ' ἂν...ἐπράττετε*** ...,ἀπόδοσις τῆς ὑποθτκ. προτάσεως: ***εἰ ... ἦν*** κτλ.· κατὰ τὴν ἑρμηνείαν ἂς προταχθῇ τῆς ἀποδόσεως τό: τότε.—***πολλὰ ψηφιζόμενοι,*** ἡ μετχ. ἐνδοτκ. — ***μικρὸς=;*** (§ 4).—***μᾶλλον δ' οὐδὲν***=ἢ διὰ νὰ εἴπω ὀρθότερον οὐδέν. —***οὔτε ... ὕβριζει,*** νοητέος καὶ ἐνταῦθα ὁ ***ἄν.*** — ***ὑβρίζω*** = φέρομαι ὑβριστικῶς, αὐθαδῶς (πρός τινα). — ***ἕνεκά γε ψηφισμάτων*** = ὅσον ἐξαρτᾶται ἐκ ψηφισμάτων τοὐλάχιστον. — ***χειροτονῶ*** = ὑψώνω τὴν χεῖρα ὅπως ψηφοφορήσω, ψηφοφορῶ, ἀποφασίζω.—***ὕστερον ὂν*** = ἐν ᾧ εἶναι ὕστερον, ἐν ᾧ ἔρχεται κατόπιν. — ***τῇ τάξει*** = κατὰ τὴν (χρονικὴν) τάξιν. — ***τῇ δυνάμει*** = κατὰ τὴν σημασίαν. — ***κρείττων***= σπουδαιότερος. — ***προσεῖναι=προσγίγνεσθαι.*** — ***εἰσιν... δυνάμενοι***=ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δύνανται. —***καὶ γνῶναι... = καὶ ὑμεῖς (ἐστε) ὀξύτατοι πάντων γνῶναι τὰ ῥηθέντα.*** — ***ὀξὺς*** (μετὰ ἀπρμφ.)= εὐφυὴς (εἰς τὸ νὰ...). — ***γιγνώσκω,*** ἐνταῦθα = ; — ***καὶ πρᾶξαι δὲ*** = ἀλλὰ καὶ νὰ πράξητε ἀκόμη. — ***ὀρθῶς ποιῶ*** =ὀρθῶς φέρομαι, ἐκτελῶ τὸ καθῆκόν μου.

Τούτων, δηλ. τῶν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἀναφερομένων.—***τοσοῦτον χρόνον,*** ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως πολέμου (δηλ. ἔτη ;). — ***οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει,*** δηλ. τὰ ψηφίσματα μόνα οὐδὲν δύνανται. —***τοῦτ(ο),*** δηλ. ***τὸ πράττειν.*** —***τὰ ἄλλ(α),*** δηλ. ***τὸ λέγειν καὶ χειροτονεῖν.***—***καὶ γὰρ εἰπεῖν ...*** , τὸν αὐτὸν ἔπαινον διὰ τὴν εὐφυΐαν τῶν Ἀθηναίων εὑρίσκομεν καὶ ἐν Α' Ὀλυνθ. § 1 «***οὐ γὰρ μόνον*** κτλ.». — ***νῦν,*** ὅτε δηλ. παρέχεται ὑμῖν ἡ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εὐκαιρία τῆς Ὀλύνθου. — **ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε,** ἐὰν δηλ. μετατρέψητε τὰ θεωρικὰ εἰς στρατιωτικά.

§ 16 — 17.

Εἰ μὴ νῦν, δηλ. **πράξετε.** — **οὐχ,** ἀνήκει ὄχι μόνον εἰς τὸ **προείληφε,** ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ **πεισόμεθα.**—**προλαμβάνω**=προκαταλαμβάνω. — **ἄνθρωπος** = ὁ ἄνθρωπος.— **πάντων,** ἀρσνκ. — **πεισόμεθα,** μέλλ. (οὐχὶ τοῦ **πείθομαι,** ἀλλὰ) τοῦ **πάσχω.**—**οὐχ οὓς, εἰ...**=**οὐ πολεμοῦσι νῦν οὗτοι, οὓς σώσειν ὑπισχνούμεθα** (πρτκ.), **εἰ πολεμήσαιεν** (=ἐὰν περιπλακῶσιν εἰς πόλεμον [πρὸς τὸν Φίλ.]). — **ἑτοίμως** = προθύμως. — **οὐκ ἐχθρός,** δηλ. **ἐστιν ὁ Φίλιππος.** — **οὐκ ἔχων (ἐστί)**=**οὐκ ἔχει.**—**οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις;** = **οὐκ ἔστιν ὁ Φίλιππος, ὅ,τι ἂν εἴποι τις αὐτόν;**· κατ' ἔννοιαν = μὲ ὅλα τὰ μυσαρὰ ὀνόματα καὶ ἂν ὀνομάσῃ τις τὸν Φίλιπ., δὲν τοῦ ἀξίζει;—**ἐάσαντες . . . καὶ . . . συγκατασκευάσαντες,** μετχ. χρονκ.=**ἐπὰν ἐάσωμεν...καὶ... (ἐπὰν) συγκατασκευάσωμεν.**—**μόνον οὐχὶ**=; (Α' Ὀλυνθ. § 1).—**συγκατασκευάζω τινὶ** = βοηθῶ τινα, συνεργάζομαι μετά τινος ὡς σύμμαχος αὐτοῦ.—**τοὺς αἰτίους οἵτινες (εἰσὶ) τ. ζητήσομεν** = **ζητήσομεν τίνες εἰσὶν οἱ αἴτιοι τούτων.** — **οὐ γάρ...** = **ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο σαφῶς, (ὅτι) οὐ φήσομεν εἶναι (ἡμεῖς) αὐτοὶ αἴτιοι.**—**οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς... τῶν φυγόντων οὐδείς...** = διότι καὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τοὺς . . . ἔφυγον (= ἐκ τῶν λιποτακτῶν) οὐδεὶς . . .—**ὁ πλησίον** = ὁ παραστάτης (= ὁ παραπλεύρως ἱστάμενος συστρατιώτης). — **καὶ πάντων μᾶλλον** (δηλ. **ἢ ἑαυτοῦ**)=καὶ ἐν γένει πάντα ἄλλον μᾶλλον ἢ ἑαυτὸν (κατηγορεῖ). —**ἥττηνται,** ὑποκμ.: **οἱ ἡττηθέντες.**—**διὰ πάντας...** = ἐξ αἰτίας ὅλων...—**νικῶ**=εἶμαι νικητής.

Τοῦ παρόντος, δηλ. τοῦ Ὀλυνθιακοῦ πολέμου. — **τὰ χωρία,** δηλ. Πύδναν, Ποτείδαιαν κλπ.· πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 9.—**ἄνθρωπος,** οὕτως ὀνομάζει ὁ Δημοσθ. περιφρονητικῶς τὸν Φίλιπ. — **ταύτης . . . τῆς χώρας,** δηλ. τῆς τῶν Ὀλυνθίων.—**αἴσχιστα πεισόμεθα,** δηλ. ὁ Φίλιπ. θὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὴν Ἀττικήν. πρβλ. § 8.—**οὗτοι,** δηλ. οἱ Ὀλύνθιοι.—**τὰ ἡμέτερα,** δηλ.; πρβλ. ἀνωτέρω τὰ «**χωρία**».— **πάντα,** τά τε καταληφθέντα ὑπὸ τοῦ Φιλίπ., ὡς ἡ Πύδνα, Ποτείδαια κλπ., καὶ τὰ μέλλοντα νὰ καταληφθῶσι, ὡς ἡ Χαλκιδικὴ καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄ. — ***συγκατασκευάσαντες,*** διὰ τῆς ἀπραξίας ἡμῶν. — ***τούτων,*** δηλ. τοῦ ***ἐᾶσαι καὶ συγκατασκευάσαι.*** — ***μένειν,*** δηλ. ἐν τῇ ἑαυτοῦ τάξει.—***τοῦτ(ο),*** δηλ. ***τὸ μένειν.***

§ 18.

Καὶ νῦν = οὕτω καὶ τώρα. — ***οὐ λέγει... τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω...,*** ἂς ἀποδοθῇ, ὡσεὶ ἦτο: ***εἰ μὴ λέγει τις τὰ βέλτιστα, ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω·*** οὕτω καὶ κατωτέρω: ***ἕτερος... βελτίω· ταῦτα ποιεῖτε...*** = ***εἰ ἕτερος λέγει τις βελτίω, ταῦτα ποιεῖτε...*** — ***ἀγαθῇ τύχῃ*** = μὲ τὸ καλό, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ. — ***οὐκέτι τοῦθ' ὁ λ. ἀδικεῖ*** =ὡς πρὸς τοῦτο (δηλ. τὸ ***ὅτι οὐχ ἡδέα ταῦτα***) δὲν ἀδικεῖ πλέον ὁ ῥήτωρ=τοῦτο δὲν εἶναι πλέον πταῖσμα τοῦ ῥήτορος (ὡς ἐν τῇ α' περιπτώσει: ***οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα).—πλὴν εἰ... (=πλὴν ἀδικεῖ, εἰ...)*** = ἐκτὸς ἐὰν...—***δέον,*** μετχ. ἀπόλυτος κατ' αἰτιατκ. = ἐν ᾧ εἶναι ἀνάγκη· ὑποκμ. τῆς μετχ. τὸ ***εὔξασθαι·*** τὸ ἀπρμφ. τοῦτο νοητέον ὡς ἀντικμ. εἰς τὸ ***παραλείπει.*** — ***εὔξασθαι μὲν...*** = ***ῥᾴδιον μέν (ἐστι) εὔξασθαί (τινα) ἀθροίσαντα=(ἐπὰν ἀθροίσῃ) ἐν ὀλίγῳ εἰς ταὐτὸ πάντ(α).*** —***ἀθροίζω εἰς ταὐτὸ*** = συνοψίζω εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εὐχήν. — ***ἐν ὀλίγῳ*** (δηλ. ***χρόνῳ)*** = παρευθύς. — ***ἑλέσθαι,*** δηλ. ***τὸ πρακτέον.—προτίθεται σκοπεῖν περί τινος***= προβάλλεταί (προτείνεταί) τι πρὸς σύσκεψιν.—***εὔπορος***=εὔκολος. — ***λαμβάνω τι ἀντί τινος*** = προτιμῶ τι ἀντί τινος. — ***ἂν μὴ... ἐξῇ,*** δηλ. ***λαμβάνειν.—συναμφότεροι***=καὶ οἱ δύο ὁμοῦ.

Καὶ νῦν, οὐ λ. κτλ., ἡ ἔννοια: καθὼς οἱ στρατιῶται ὀφείλουσι νὰ μάχωνται ἀνδρείως καὶ νὰ μὴ ἀποδίδωσι τὴν αἰτίαν τῆς ἥττης εἰς ἄλλους αὐτοὶ λιποτακτήσαντες, οὕτω καὶ σεῖς ὀφείλετε νὰ πράττητε τὸ καθῆκόν σας καὶ νὰ μὴ καλύπτητε τὴν ἀδράνειάν σας ἀναβάλλοντες καὶ κατηγοροῦντες τοὺς ῥήτορας. — ***ἀναστάς,*** οἱ ἀγορεύοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνίσταντο, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ παρευρισκόμενοι Ἀθηναῖοι ἐκάθηντο· πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1 ἐν σελ. 45. — ***τοῦτον,*** δηλ. τὸν προαγορεύσαντα. — ***πάνθ' ὅσα β.,*** δηλ. τιμήν, εὐημερίαν τῆς πολιτείας, τέρψιν, ἄνεσιν.—***προτεθῇ,*** δηλ. ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου τῶν προέδρων, τοῦ προεδρεύοντος — κατὰ τοὺς Δημοσθενείους χρόνους — τῆς ἐκκλησίας. — ***ὁμοίως,*** ὡς τὸ ***εὔξασθαι.*** —***συναμφότερα,*** δηλ. ***καὶ τὰ βέλτιστα καὶ τὰ ἡδέα.***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

§ 19 — 20.

Ἡμῖν, ἡ δοτκ. ἀποδοτέα τῷ **ἐᾶν καὶ λέγειν.**—**ἔχω** (μετ' ἀπρμφ.) =;—**πόροι στρατιωτικοὶ** = τρόποι πρὸς προμήθειαν (ἐξεύρεσιν) χρημάτων διὰ στρατιωτικὰς ἀνάγκας.—**λέγω** = ὑποδεικνύω, προτείνω. — **κρείττων,** δηλ. **ἐστιν.** — **εἴποι τις ἂν** = ; (§ 10). — **φήμ' ἔγωγε** (δηλ. **τοῦτον εἶναι κρείττω)** = ναὶ παραδέχομαι τοῦτο (ὅτι δηλ. οὗτος εἶναι προτιμότερος). — **εἴπερ ἔστιν,** ὑποκμ. **τοιοῦτός τις** (δηλ. **ἔχων ἐᾶν καὶ λέγειν...).**—**θαυμάζω, εἰ..,** πρβλ. Β´ Ὀλυνθ. § 23 «**θαυμαστόν ἐστι, εἰ...».**—**τῳ**=**τινί.**—**ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται** = ἢ ἔχει συμβῆ ἢ θὰ συμβῇ· ὡς ὑποκμ. τῶν ῥ. τούτων λαμβανομένων ἀπροσώπως τό: **εὐπορῆσαι.**—**ἀναλίσκω τὰ παρόντα**=ἐξοδεύω ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχω.—**εὐπορῶ τῶν ἀπόντων** =εὑρίσκω πόρους ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα εἶναι μακρὰν (=τὰ ὁποῖα δὲν ἔχω). — **μέγα** (κατγρμ.) **τοῖς τοιούτοις ὑπ. λ. ἡ παρ' ἑκ. βούλησις** = ἡ ἐπιθυμία ἑνὸς ἑκάστου εἶναι ἰσχυρὸν βοήθημα εἰς τοὺς τοιούτους λόγους (=μεγάλως ἐνισχύει τοὺς τοιούτους λόγους). — **διόπερ** = διότι. — **ἐξαπατῆσαι,** ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. νοητέον τό: **τινά.** — **βούλεται,** τὸ ὑποκμ. τούτου ὑπάρχει ἐν τῇ ἀκολουθούσῃ κυρίᾳ προτάσει. — **οἴομαι** = πιστεύω, παραδέχομαι. —**τὰ πράγματα οὐχ οὕτω πέφυκε** = τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἐκ φύσεως τοιαῦτα (ὥστε ἕκαστον νὰ γίνηται ὅπως ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν). — **τὰ πράγματα ἐνδέχεται** = τὰ πράγματα ἐπιτρέπουν. — **καὶ δυνήσεσθε . . . καὶ ἕξετε,** ἐξακολουθεῖ ἡ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ **ὅπως.** — **ἐξέρχομαι** = ἐκστρατεύω.—**οὔ τοι σωφρόνων . . .**= **οὔ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων φέρειν εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη ἐλλείποντάς τι τῶν τοῦ πολέμου δι' ἔνδειαν χρημάτων, οὐδὲ (σωφρόνων καὶ γενναίων ἀνθρώπων ἐστὶν) ἐπὶ μὲν Κορινθίους... πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἐᾶν...** — **τοι** = βεβαίως. — **ἐστί τινος** (μετ' ἀπρμφ.) = εἶναι ἴδιόν τινος (νά . . .). —**γενναῖος** = εὐγενής. — **φέρω τι** = ὑποφέρω τι, ἀνέχομαί τι.—**εὐχερῶς**=ἐλαφρῶς, ἀναισθήτως. — **ὄνειδος**=κατηγορία.—**ἐλλείπω τι τῶν τοῦ πολέμου**=παραλείπω τι ἐκ τούτων, τὰ ὁποῖα ὀφείλουσι νὰ γίνωσιν ἐν τῷ πολέμῳ.—**ἁρπάζω τὰ ὅπλα** = ἐν σπουδῇ ἐξοπλίζομαι. — **πορεύομαι ἐπί τινα** =

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκστρατεύω κατά τινος. — **Φίλιππον** = ἕνα Φίλιππον (ἄνδρα βάρβαρον [§ 16]). — **ἀνδραποδίζομαι πόλεις** = πωλῶ τοὺς (ἐλευθέρους) πολίτας πόλεως ὡς δούλους. — **ἐφόδια** = τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς συντήρησιν.—**τοῖς στρατευομένοις** = **τῶν στρατευομένων.**

Οὗτος, δηλ. **ὁ ἔχων καί . . . ἐὰν καί . . . λέγειν.**—**κρείττων,** τίνος; — **τοῖς τοιούτοις λόγοις,** ὅτι δηλ. μενόντων τῶν θεωρικῶν δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν ἄλλοι πόροι. — **ταῦτ(α),** δηλ. τὰ περὶ τοὺς στρατιωτικοὺς πόρους.—**τὰ τοιαῦτα ὀνείδη,** ὅτι δηλ. δι' ἔλλειψιν χρημάτων σπαταλωμένων εἰς ἑορτὰς παραλείπουσι τὸ ἑαυτῶν καθῆκον νὰ βοηθήσωσι τοὺς συμμάχους 'Ολυνθίους.—**ἐπὶ Κορινθίους καὶ Μεγαρέας...,** πιθανῶς ἐννοεῖ τὴν ὑπὸ τὸν Μυρωνίδην ἐκστρατείαν τῶν 'Αθην. κατὰ τῶν Κορινθίων τῷ 460 καὶ τὴν ὑπὸ τὸν Περικλέα κατὰ τῶν Μεγαρέων τῷ 431· παρατηρητέον δ' ἐνταῦθα ὅτι τὰ τῶν προγόνων κατορθώματα ἀναφέρονται ὡς κοινὰ καὶ τοῖς ἀπογόνοις.—**πόλεις Ἑλληνίδας,** τὰς τῆς Χαλκιδικῆς.

§ 21—22.

Καὶ ταῦτα . . . = **καὶ οὐ προῄρημαι λέγειν ταῦτα, ἵνα τὴν ἄλλως ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν.** — **προῄρημαι** (μετ' ἀπρμφ.)= ἔχω ἀποφασίσει (νά...). — **τὴν ἄλλως,** ἐπίρρ. σχηματισθὲν κατ' ἔλλειψιν ἐκ τῆς φράσεως **τὴν ἄλλως (ἄγουσαν) ὁδὸν** = κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς ἄλλο τέρμα· εἶτα=ἄνευ σκοποῦ, μάτην. —**ἀπέχθωμαι,** ἀόρ. β' ὑποτκτκ. τοῦ ρ. **ἀπεχθάνομαί (τινι)** = γίνομαι μισητὸς εἴς τινα. — **ἀτυχῆς**=φρενοβλαβής.—**ὥστ' . . .**= **ὥστε βούλεσθαι ἀπεχθάνεσθαι.**—**μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων** = χωρὶς νὰ νομίζω ὅτι ὠφελῶ κατά τι. — **δικαίου πολίτου** (δηλ. **εἶναι) κρίνω**= θεωρῶ καθῆκον δικαίου πολίτου.—**τὰ πράγματα** = ἡ πόλις. — **αἱροῦμαί τι ἀντί τινος** = ; (Α' 'Ολυνθ. § 1). — **ἡ ἐν τῷ λέγειν χάρις** = ἡ εὔνοια (ἡ δημοτικότης), ἣν ἀποκτᾷ τις διὰ τῶν λόγων.—**καὶ γὰρ τούς . . .**=**ἀκούω γάρ, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ, τὸν 'Αριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι.** — **ἀκούω** = γνωρίζω ἐκ φήμης (ἐκ παραδόσεως). —

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως; — ***τούς . . . λέγοντας,*** ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. ***χρῆσθαι,*** ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ***ἀκούω·*** τὸ δὲ ***χρῆσθαι = ὅτι ἐχρῶντο.*** — ***οἱ λέγοντες*** = οἱ ῥήτορες. — ***ἐπὶ τῶν προγόνων*** = ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων. —***οἱ παριόντες (ἐπὶ τὸ βῆμα)=οἱ λέγοντες.***—***ἐπαινοῦσι μὲν . . . μιμοῦνται δ(ὲ) . . .***=ἐπαινοῦσι. . . χωρὶς νὰ μιμῶνται. . .—***οὐ πάνυ*** = οὐδόλως. — ***τὸν Ἀριστ. . . . τόν . . .,*** ἐπεξήγησις τοῦ: ***τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντας.*** — ***ἐκεῖνος*** = ὁ περίφημος ἐκεῖνος. — ***ὁμώνυμός τινι*** = ὁ ἔχων τὸ αὐτὸ ὄνομα μέ τινα, ὁ συνώνυμός (= συνονόματός) τινος. — ***χρῶμαι τούτῳ τῷ ἔθει καὶ (τούτῳ) τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας*** = ἔχω ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῇ διοικήσει τῆς πολιτείας=διοικῶ τὴν πολιτείαν κατὰ ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον.—***ἐξ οὗ*** = ἀφ' ὅτου. — ***οἱ διερωτῶντες . . . = πεφήνασιν οἱ ῥήτορες οὗτοι οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς.***—***πεφήνασι,*** πρκμ. τοῦ ῥ. ***φαίνομαι*** = ἐμφανίζομαι. — ***διερωτῶ*** = δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στρεφόμενος ἐρωτῶ.—***τί βούλεσθε; τί . . . τί . . .,*** ἀντικμ. τοῦ ***διερωτῶντες.*** — ***γράψω . . . χαρίσωμαι,*** ὑποτακτ. ἀπορηματικαί. — ***γράφω = ;*** — ***χαρίζομαί τινι*** = πράττω τι εὐάρεστον εἴς τινα, κάμνω χάριν εἴς τινα. — ***τί (=τίνα χάριν) χαρίσωμαι ὑμῖν;*** = πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω; — ***προπέποται τῆς . . .,*** ἀπόδοσις τῆς χρονικῆς προτάσεως: ***ἐξ οὗ.*** — ***προπίνω*** = πίνω εἰς ὑγείαν τινός· εἶτα (ἐπειδὴ ἐν εὐωχίαις συνήθεια ἦτο ὁ προπίνων εἰς ὑγείαν τινὸς νὰ χαρίζῃ τὸ ποτήριον εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ προέπινε) = χαρίζω, παραδίδω· ὥστε ***προπέποται τὰ τῆς πόλεως πράγματα*** = τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔχουσι χαρισθῆ (θυσιασθῆ). — ***τῆς παραυτίκα χάριτος*** (γενκ. τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ (ἁπλῆς) προσκαίρου εὐνοίας (τοῦ δήμου). — ***τοιουτοσὶ (—αυτηΐ,—ουτοΐ)*** = τοιοῦτος δά. — ***τὰ τούτων (πράγματα)***=αἱ ὑποθέσεις τούτων.

Καὶ ταῦτα, ἐννοεῖ τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ § ***(«οὔ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων . . . »),*** δι' ὧν ἐπετίμησε τοὺς Ἀθηναίους. — ***τισιν ὑμῶν,*** ἐννοεῖ τὸν Εὔβουλον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, τοὺς φανατικοὺς ὑποστηρικτὰς τοῦ θεσμοῦ τῶν θεωρικῶν. — ***οὕς,*** δηλ. ***τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντας.***—***οἱ παριόντες,*** πρβλ. Α΄ Ὀλυνθ. § 1 ἐν σελ. 45. — ***τούτῳ τῷ ἔθει,*** δηλ. νὰ προτιμῶσι τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀντὶ τῆς ἐκ τῶν λόγων δημοτικότητος. — ***τὸν***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, ἐννοεῖ τὸν Δημοσθένην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλκισθένους, ἕνα τῶν ἱκανωτάτων Ἀθηναῖον στρατηγὸν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. — **τοιαυτί,** ὁποῖα τὰ βλέπετε, ἀπαίσια δηλ. καὶ ἀνάξια ὑμῶν (§ 20 «**Φίλιππον . . . πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι**»). — **τούτων,** δηλ. **τῶν διερωτώντων ῥητόρων.** — **πάντα καλῶς ἔχει,** πρβλ. § 29 «**ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασι, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι** κτλ.».

§ 23.

Σκέψασθε . . . ἅ τις . . . = **σκέψασθε τὰ κεφάλαια, ἃ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν.**—**τὸ κεφάλαιον**=τὸ σπουδαιότατον. — **ἂν ἔχοι** = θὰ ἠδύνατο. — **τῶν ἔργων,** ἡ γενκ. ἐκ τοῦ: **κεφάλαια.** — **τὰ ἐφ' ὑμῶν (ἔργα)** = τὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας ἔργα. — **γνώριμος** = γνωστός. — **οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις . . .** = **ἔξεστι γὰρ ὑμῖν εὐδαίμοσι** (κτγρμ.) **γενέσθαι χρωμένοις** (μετχ. τροπκ.) **οὐκ ἀλλοτρίοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις.** — **ἀλλότρια παραδείγματα** = παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας ἄλλων λαῶν. — **οἰκεῖα παραδείγματα** = παραδείγματα ἐκ τῆς πατρίου ἱστορίας.

§ 24.

Οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς = **καὶ οὓς οὐκ ἐφίλουν.** — **φιλῶ τινα** = ἀγαπῶ, καλοπιάνω τινά. — **ὥσπερ ἡμᾶς οὗτοι,** ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως; — **ἄρχω τῶν Ἑλλήνων ἑκόντων** = εἶμαι ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων (καὶ μάλιστα) μὲ τὴν θέλησιν αὐτῶν — **ἀνάγω** = ἀναβιβάζω, ἀποταμιεύω. — **ὑπήκουε δ' ὁ...** = **ὑπήκουε δ' αὐτοῖς ὁ...** — **ὑπακούω τινὶ** = εἶμαι ὑπήκοος τινος. — **ἐστὶ προσῆκον β. Ἑλλ.,** δηλ. **ὑπακούειν.** — **πολλὰ καὶ καλὰ** = **πολλὰ καλά.** — **καλὸς** = λαμπρός. — **καὶ πεζῇ** (δηλ. **μαχόμενοι) καὶ ναυμαχοῦντες** = ἐν πεζομαχίαις καὶ ναυμαχίαις = κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. — **αὐτοὶ** = οἱ ἴδιοι, αὐτοπροσώπως. — **δόξα κρείττων τῶν φθονούντων (= τοῦ φθόνου)** = δόξα, ἣν δὲν δύναται νὰ φθάσῃ ὁ φθόνος (διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς) = δόξα ἀνωτέρα παντὸς φθόνου. — **ἡ ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξα** = ἡ ἐπὶ τῶν ἔργων στηριζομένη δόξα.

Ἐκεῖνοι δηλ. οἱ πρόγονοι. — **οὗτοι,** δηλ. **οἱ νῦν παριόντες.** — **πέντε καὶ τετταρ.,** δηλ. ἀπὸ τοῦ 477-432 π. Χ. — **πλείω**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δ' ἢ μ. τάλαντα . . ., τὰ χρήματα ταῦτα ἐφυλάττοντο ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἀνήκοντα τὰ μὲν εἰς τὸ τῶν ἱερῶν τῆς Ἀθηνᾶς ταμεῖον, τὰ δὲ εἰς τὸ τῶν συμμάχων (μετενεχθὲν ἐκ Δήλου εἰς Ἀθήνας περὶ τὸ 454).—**τάλαντα,** τὸ **τάλαντον** ἦτο ποσότης χρηματικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς πόσας χιλ. ἀττικὰς δραχμάς; — **ταύτην τὴν χώραν,** δηλ. τὴν Μακεδονίαν. — **ὁ βασιλεύς,** δηλ. Περδίκκας ὁ β', υἱὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλέλληνος, βασιλεύσας ἐν Μακεδονίᾳ ἀπὸ τοῦ 454 μέχρι τοῦ 413.—**τρόπαια,** τί ἦτο τὸ **τρόπαιον** καὶ ἐκ τίνων συνίστατο τοῦτο;—**αὐτοί,** καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων, ὡς νῦν.

§ 25 – 26.

Ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν = ὡς πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα = ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν Ἑλλάδα.—**ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν** = ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν ἰδίαν των πόλιν. — **ὁποῖοι,** δηλ. **ἦσαν.** — **ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις,** παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τὸ «**ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν**» = καὶ ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις καὶ ὡς πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς = καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ. — **δημοσίᾳ** = πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως.—**οἰκοδ. καί . . .** = **κατεσκεύασαν ἡμῖν (= κατασκευάσαντες κατέλιπον ἡμῖν) τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα οἰκοδομήματα καὶ κάλλη ἱερῶν καί...** —**κάλλη** =ἀριστουργήματα.—**ὥστε μηδενί . . . λελεῖφθαι** (πρκμ. τοῦ ρ. **λείπομαι)** = ὥστε εἰς κανένα . . . νὰ μὴ ἔχῃ μείνει. — **οἱ ἐπιγιγνόμενοι** =οἱ μεταγενέστεροι.—**ὑπερβολὴ**=τὸ δυνατὸν τῆς ὑπερτερήσεως. — **ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπ. ὑπερβ. λ.,** κατ' ἔννοιαν = ὥστε κανεὶς ἐκ τῶν μεταγενεστέρων νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπερβάλῃ (περάσῃ) αὐτοὺς (νὰ κάμῃ δηλ. μεγαλοπρεπέστερα).—**ἰδίᾳ** = ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ.—**σώφρων** = μέτριος, λιτός.—**μένοντες ἦσαν ἐν . . .** =**ἔμενον ἐν . . .** —**μένω ἔν τινι**=μένω (εἶμαι) πιστός, σταθερὸς εἴς τι. — **ἦθος** = χαρακτήρ, ἀρχαί. —**πολιτεία** = (δημοκρατικὸν) πολίτευμα.—**λαμπρὸς** = ἐπιφανής, ἔνδοξος. — **ἄρα** = τυχόν, ἴσως.—**ποτε** = ἄρά γε.— **σεμνὸς**=σεβαστός, μεγαλοπρεπής. — **οὖσαν,** κτγρμκ. μετοχὴ ἐξαρτωμένη πόθεν; — **εἰς περιουσίαν** = πρὸς πλουτισμόν, οὕτως ὥστε αὐτοὶ νὰ πλουτῶσι. —**ἐπράττετο αὐτοῖς (= ὑπ' αὐτῶν) τὰ τῆς πόλεως**=**ἐπρατ-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τον αὐτοὶ τὰ τῆς πόλεως.—πράττω τὰ τῆς πόλεως=κυβερνῶ (διοικῶ) τὴν πόλιν.—***τὸ κοινὸν***=τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, ἡ πολιτεία.—***ἐκ τοῦ . . . διοικεῖν*** = ἐπειδὴ διῴκουν.—***πιστῶς*** = οὕτως ὥστε νὰ ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτοὺς πάντες. — ***τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς*** = αἱ ἀφορῶσαι τοὺς θεοὺς (= αἱ θρησκευτικαὶ) ὑποθέσεις. — ***διοικοῦσι τὰ ἐν αὑτοῖς*** = κανονίζουσι τὰς μεταξύ των ὑποθέσεις (σχέσεις).—***ἴσως*** = μὲ ἰσότητα.

Τοιοῦτοι, οἷοι δηλ. περιεγράφησαν ἐν τῇ προηγουμένῃ § (δηλ.;). — ***οἰκοδομήματα,*** ἐννοεῖ τὴν Ποικίλην Στοάν, τὰ Προπύλαια, τὸ Ὠδεῖον τοῦ Περικλέους, τοὺς νεωσοίκους, τὰ μακρὰ τείχη, τὰ ὀχυρώματα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Πειραιῶς. — ***κάλλη ἱερῶν,*** ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸ Θησεῖον, τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρέχθειον.—***κάλλη ἀναθημάτων,*** ἐννοεῖ μέγα πλῆθος ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων καὶ πινάκων, δι' ὧν ἦσαν κεκοσμημένοι οἱ ναοὶ καὶ τὰ δημόσια οἰκοδομήματα. — ***ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει,*** κύριος χαρακτὴρ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἦτο ἡ ἰσότης (πρβλ. κατωτέρω ἐν τέλει τῆς § ***«τὰ δ' ἐν αὑτοῖς ἴ σ ω ς διοικεῖν»***). — ***τῶν τότε λαμπρῶν,*** δηλ. τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Κίμωνος, τοῦ Περικλέους κ. ἄ.

§ 27 — 28.

Τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγμ. = τοιαύτη ἦτο ἡ κατάστασις τῆς πολιτείας.—***ἐκείνοις,*** ἡ δοτκ. ἀνήκει τῷ: ***εἶχε.—χρωμένοις οἷς...=ὅτε ἐχρῶντο προστάταις (τούτοις), οὓς εἶπον.*** — ***προστάτης*** = προϊστάμενος, ἀρχηγὸς (πολιτικῆς μερίδος). — ***ὑπὸ τῶν . . .*** = ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν... — ***οἱ χρηστοὶ οἱ νῦν*** = οἱ σημερινοὶ χρηστοὶ (πολιτικοί). — ***ὁμοίως καὶ παραπλησ.***, δηλ. ***ἔχει τὰ πράγματα*** = εἰς τὴν αὐτὴν καὶ παρομοίαν κατάστασιν (εὑρίσκεται ἡ πολιτεία).—***οἷς,*** μετὰ ταύτην τὴν λέξιν, ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ ***ἡμῖν,*** ὁ ῥήτωρ διακόπτει τὸν λόγον, ἵνα παρεμβάλῃ παρένθεσίν τινα· ἀλλ' εἶτα λησμονεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς φράσεώς του καὶ ἐξακολουθεῖ αὐτὴν ὡς ἐὰν εἶχεν ἀρχίσει διὰ τοῦ: ***οἱ ἡ ἡμεῖς.—οἷς—τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ...,*** ἂς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν, ὡσεὶ ἦτο: ***π ο λ λ ο ῦ γ ε κ α ὶ δ ε ῖ· καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλὰ τ ο σ ό ν δ ε λ έ γ ω· ὁρᾶτε ἅπαντες ὅσης ἐρημίας ἐπειλημμένοι ἐσμέν, Λακεδαιμονίων ἀπολωλό-***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

των... ἀντιτάξασθαι· ἐξὸν δ' ἕνεκα τούτου καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν... — πολλοῦ γε καὶ δεῖ, κατ' ἔννοιαν = οὐδόλως βεβαίως. **— ἂν ἔχων,** μετχ. ἐνδοτκ. = **εἰ καὶ ἔχοιμι ἄν·** τὸ δὲ **ἔχω** μετ' ἀπρμφ. = ;—**ἐρημία** (δηλ. **ἀνταγωνιουμένων**) = ἔλλειψις (ἀντιζήλων, ἀνταγωνιστῶν). — **ἐπιλαμβάνομαί τινος,** ἐνταῦθα = ἐπιτυγχάνω τι.—**ἀπολωλότων . . . ὄντων . . . ὄντος,** μετχ. αἰτλγκ.— **ἄσχολος** = ἀπησχολημένος.—**ἀξιόχρεως** (μετ' ἀπρμφ.) = ἱκανὸς νά... — **ἐξὸν** (αἰτιατκ. ἀπόλ.) = ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν. — **ἔχειν καὶ βραβεύειν,** τὰ ἀπρμφ. ὑποκμ. τοῦ **ἐξόν.**—**τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν (= τὰ ἡμῶν αὐτῶν) ἔχομεν ἀσφαλῶς** = κατέχομεν ἀσφαλῶς τὰς ἰδικάς μας κτήσεις. — **βραβεύω τι** = ἐνεργῶ ὡς κριτής, κρίνω, ἀποφασίζω περί τινος. — **εἰς οὐδὲν δέον** = οὐδαμῶς δεόντως, ματαίως.—**οὓς δ... συμμάχους=τοὺς δὲ συμμάχους, οὕς...** — **ἀπολωλέκασιν οὗτοι,** κατ' ἔννοιαν=οὗτοι ἔγειναν αἴτιοι νὰ (τοὺς) χάσωμεν. — **ἐχθρὸν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον (= ὥστε τηλικοῦτον γενέσθαι) ἠσκ.,** κατ' ἔννοιαν=ἐκάμαμεν τὸν Φίλιπ. χαλαρῶς πολεμοῦντες πρὸς αὐτὸν ν' ἀσκηθῇ εἰς τὰ πολεμικὰ τοσοῦτον, ὥστε ν' ἀποβῇ ἰσχυρὸς (ἐπικίνδυνος) ἐχθρὸς καθ' ἡμῶν αὐτῶν.—**ἢ** = εἰ δὲ μή.—**φρασάτω τις . . . παρελθὼν = παρελθέτω τις (δηλ. ἐπὶ τὸ βῆμα) καὶ φρασάτω ἐμοί.**

Τοῦτον τὸν τρόπον, τὸν ἐκτεθέντα ἐν ταῖς § § 24-26 (δηλ. ;). — **ἐκείνοις,** δηλ. τοῖς προγόνοις ἡμῶν. — **εἶπον,** ἀνωτέρω (ἐν § 21).—**προστάταις,** ποίους ἐννοεῖ; (πρβλ. § 21).—**ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν,** ἐννοεῖ τὸν Εὔβουλον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. — **τὰ μὲν ἄλλα,** ὅσα δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ τῆς νῦν καταστάσεως. — **ὅσης... ἐρημίας ἐπ.,** ὁ Δημοσθ. ἐννοεῖ ὅτι τὸ στάδιον πρὸς ἡγεμονίαν ἦτο ἐλεύθερον τοῖς Ἀθηναίοις διὰ τοὺς εὐθὺς κατωτέρω ἀναφερομένους λόγους **(Λακ. ἀπολωλ... Θηβ... τῶν δ' ἄλ...).** — **Λακ. ἀπολωλότων,** διὰ τὰς ἥττας αὐτῶν ἐν Λεύκτροις (371 π. Χ.) καὶ ἐν Μαντινείᾳ (362 π. Χ.).—**Θηβ. ἀσχόλων ὄντων,** διὰ τὸν Φωκικὸν ἢ ἱερὸν πόλεμον (355-346 π. Χ.).—**τῶν δ' ἄλλων,** δηλ. Ἑλλήνων.—**τὰ τῶν ἄλλων,** δηλ. τὰ τῶν Ἑλλήνων.—**χώρας οἰκείας,** ἐννοεῖ τὰς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θρᾴκῃ κτήσεις τῶν Ἀθηναίων. — **ἀνηλώκαμεν,** κατὰ τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως πόλεμον εἰς ξένους μισθοφόρους.—**ἐν τῷ πολέμῳ,** ἐννοεῖ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον (378), ὃν ἐπολέμουν Θηβ. καὶ Λακεδ., ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι διὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν στρατηγῶν Ἰφικράτους, Χαβρίου καὶ Τιμοθέου προσέλαβον πλείστας πόλεις καὶ νήσους. — ***εἰρήνης οὔσης,*** πρὸς τοὺς Λακ. καὶ Θηβαίους. Ὁ ρήτωρ ὑπονοεῖ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον (357-355), καθ' ὃν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπώλεσαν τοὺς συμμάχους. — ***οὗτοι,*** δηλ. ***οἱ χρηστοὶ οἱ νῦν*** (§ 27).

§ 29.

«***Ἀλλ', ὦ τᾶν...***», ἃς ἀποδοθῇ, ὡσεὶ ἦτο: «***ἀλλ', ὦ τᾶν***» ***εἴποι τις ἂν*** «***εἰ ταῦτα . . . ἔχει***». — ***ὦ τᾶν*** = ; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 26). — ***εἰ ταῦτα φαύλως,*** δηλ. ***ἔχει***. — ***φαύλως ἔχει τι*** =εὑρίσκεταί τι εἰς κακὴν κατάστασιν. — ***τὰ γ' . . . ,*** ὁ ***γε***=τοὐλάχιστον. — ***τί ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν*** = τί θὰ ἠδύνατό τις ν' ἀναφέρῃ (πρὸς βεβαίωσιν τούτου τοῦ διϊσχυρισμοῦ του, ὅτι δηλ. ***τὰ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει***). — ***τὰς ἐπάλξεις,*** δηλ. ***ἔχοι ἄν τις εἰπεῖν***. — ***ἔπαλξις*** (συνήθως κατὰ πληθυντκ.) = προμαχὼν τείχους. — ***κονιῶ (-άω)*** = ἐπιχρίω δι' ἀσβέστου, ἀσβεστώνω. — ***λῆρος*** = φλυαρία. — ***οἱ ταῦτα πολιτευόμενοι*** = οἱ εἰς ταῦτα καταγινόμενοι πολιτικοὶ=οἱ οὕτω πολιτευόμενοι.—***σεμνὸς***= ; (§ 26). —***εἰσὶ κατεσκευασμένοι*** = ***κατεσκευάκασιν ἑαυτοῖς***.—***ὅσῳ δὲ . . .***=ἐν συντόμῳ ὅσῳ... — ***ἔλαττον γίγνεταί τι*** = ἐλαττώνεταί τι. ***Ταῦτα,*** δηλ. ἡ ἐξωτερικὴ πολιτική. — ***τὰς ἐπάλξεις . . . τὰς ὁδοὺς . . . κρήνας,*** ἐννοεῖ τὴν φαύλην διοίκησιν τοῦ Εὐβούλου· οὗτος ἐπεμελεῖτο τοιούτων δημοσίων ἔργων — μικρῶν καὶ ἀσημάντων — παραμελῶν ἄλλα σπουδαιότατα συμφέροντα τῆς πολιτείας. — ***οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν,*** ἐννοεῖ τὸν Δημάδην, Εὔβουλον, Φρύνωνα, Φιλοκράτην κλπ. — ***οἱ δ(ὲ) ἐξ ἀδόξ.,*** τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Δημάδης, ὅστις ἦτο υἱὸς ναύτου, καὶ ὁ Αἰσχίνης, ὅστις πρότερον ἦτο ὑποκριτής.—***ἔνιοι,*** ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸν Μειδίαν, ὅστις — κατὰ τὸν Δημοσθ. ἐν ἄλλῳ λόγῳ του — «***οἰκίαν ᾠκοδόμηκεν Ἐλευσῖνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ***».—***(τὰ) τούτων,*** δηλ. τῶν νῦν πολιτικῶν.

§ 30—31.

Τί δὴ τὸ... = ***τί δή (ἐστι) τὸ αἴτιον πάντων τούτων***. — ***τί δή ποτ'***=διατί ἄρά γε. — ***οὐκ ὀρθῶς,*** δηλ. ***ἔχει***. — ***πράττω***= ἐνεργῶ.—***τολμῶν,*** μετχ. αἰτλγκ. = ***ἐπεὶ ἐτόλμα***. — ***τολμῶ*** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω τὴν τόλμην (τὸ θάρρος) νά . . . — ***αὐτός,*** ἀνήκει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς τὸ **πράττειν καὶ στρατεύεσθαι·** πρβλ. § 24 **«αὐτοὶ στρατευόμενοι».** — **δεσπότης**=κύριος. — **τὰ ἀγαθὰ** = τὰ ὠφελήματα (τῆς κυριαρχίας). — **καὶ ἀγαπητὸν ἦν . . .** = **καὶ ἑκάστῳ τῶν ἄλλων ἀγαπητὸν ἦν μεταλαβεῖν παρὰ τοῦ δήμου καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος.** — **ἀγαπητὸν ἐστί τινι** = πρέπει νὰ εἶναί τις εὐχαριστημένος. — **μεταλαμβάνω τινὸς** = λαμβάνω μέρος ἔκ τινος, λαμβάνω τι. — **ἀρχὴ** = ἀξίωμα. — **καὶ ἀγαθοῦ,** ὁ **καὶ** = καὶ ἐν γένει. — **κύριοι μὲν . . .** = **κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοί (εἰσι).** — **πράττεταί τι διά τινος**=ἐκτελεῖται, ἐνεργεῖταί τι διά τινος. — **ὁ δῆμος,** ἐπεξηγεῖ τό: **ὑμεῖς.** — **ἐκνευρίζω** = ἀφαιρῶ τὰ νεῦρα, χαυνώνω, χαλαρώνω· **ἐκνενευρισμένοι** = ἐξησθενημένοι, κεχαυνωμένοι. — **περιαιρῶ τι**=λαμβάνω τὰ πέριξ τινός, ἀφαιρῶ τι· τὸ παθητ. **περιαιροῦμαί τι** = ἀπογυμνοῦμαι ἀπό τινος, ἀποστεροῦμαί τινος. — **ἐν μέρει ὑπηρέτου καὶ προσθήκης γίγνομαι** = καταντῶ (ὡς ὑπηρέτης καὶ (ὡς) πρόσθετον, πάρεργόν τι. — **ἀγαπῶντες** = (μένοντες) εὐχαριστημένοι. — **μεταδίδωμί τινί τινος**=δίδω εἴς τινα μέρος ἔκ τινος. — **πέμπω Βοηδρόμια** = ἑορτάζω μετὰ πομπῆς τὰ Βοηδρόμια. — **τὸ πάντων ἀνδρειότατον,** προεξαγγελτικὴ παράθεσις = ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀποδεικνύει ὅτι εἶσθε ἄνδρες, εἶναι τὸ ἑξῆς. — **τῶν ὑμετέρων αὐτῶν,** γενκ. τῆς αἰτίας τοῦ **χάριν** = διὰ τὰ ἰδικά σας (χρήματα). — **προσοφείλω**= πρὸς τούτοις ὀφείλω. — **καθείργνυμι** = ἐγκλείω. — **ἐπάγω τινὰ εἴς τι** = ὁδηγῶ τινα (ὡς θηρίον) εἴς τι. — **τιθασεύουσι χειρ . . .** = **τιθασεύουσι καὶ χειροήθεις αὐτοῖς ποιοῦσι.** — **τιθασεύω** = ἡμερώνω. — **χειροήθης** = ὃν δύναταί τις νὰ μεταχειρισθῇ ὅπως θέλει, ἥμερος, πειθήνιος.

Πάντων τούτων, δηλ. τῶν λεχθέντων ἀπὸ τῆς § 14 - 29, ἑπομένως 1) τῆς μηδαμινότητος τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἀπερισκεψίας αὐτῶν ὡς πρὸς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις (§ 14 - 20), καὶ 2) τῆς ὀλεθρίας πολιτικῆς τῶν φαύλων καὶ ἰδιοτελῶν πολιτικῶν (§ 21 - 29). — **τότε,** δηλ. πότε; — **τῶν ἀγαθῶν,** ὡς **τιμῆς, ἀρχῆς** κ. τ. τ. — **τῶν ἄλλων,** δηλ. τῶν πολιτευομένων — **διὰ τούτων,** τίνων; — **ἐκνενευρισμένοι καὶ περιῃρημένοι,** διὰ μὲν τοῦ α΄ **(ἐκνενευρισμένοι)** ἐννοεῖ τὴν ἐσωτερικὴν παραλυσίαν τῆς πολιτείας καὶ τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν τοῦ δήμου ὡς ἐκ τῶν θεωρικῶν (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: **στρατεύεσθαι τολμῶν** [§ 30]), διὰ δὲ τοῦ β΄ **(περιῃρημένοι)** τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐξωτερικῶν ἀγαθῶν, ἤτοι τῶν συμμάχων καὶ **τῶν συντάξεων** (δηλ. τοῦ συμμαχικοῦ φόρου). — **χρήματα,** ἐννοεῖ **τὰς συντάξεις,** ἤτοι τὸν συμμαχικὸν φόρον. — **θεωρικῶν,** περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 106. — **Βοηδρόμια π.,** ἐννοοῦνται τὰ προσφάτως τελεσθέντα **Βοηδρόμια** (Σεπτ. 349), καθ' ἃ ὁ Εὔβουλος εἶχε διοργανώσει πολυτελῆ πομπὴν μετὰ γενικῆς ἑστιάσεως τοῦ δήμου (ἐκ τῶν κομισθέντων διὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν πομπὴν βοῶν). — **οὗτοι,** τίνες; — **τῶν ὑμετέρων αὐτῶν,** δηλ. χρημάτων, δι' ὧν παρέχονται αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ εὐωχίαι. — **καθείρξαντες,** διὰ τῆς εἰρηνικῆς πολιτικῆς, ἥτις δὲν ἐπέτρεπε τὸ **ἐξιέναι,** ὅπερ μετὰ τοῦ **εἰσφέρειν χρήματα** ἀπῄτει ὁ Δημοσθ.— **ἐπὶ ταῦτα,** δηλ. τὰ θεωρικὰ καὶ τὰ Βοηδρόμια κ.τ.τ.

§ 32.

Ἔστι δ' οὐδ'... = οὐδέποτε δ' ἔστι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν (τοὺς ἀνθρώπους) πράττοντας (μετχ. ὑποθτκ.) **μικρὰ καὶ φαῦλα.** — **ἔστι** (μετ' ἀπρμφ.) =εἶναι δυνατὸν νά... — **νεανικὸς**=ὁ ἀνήκων εἰς νέον ἢ νεανίαν, γενναῖος.— **πράττω τι** = καταγίνομαι εἴς τι.— **φαῦλος** = εὐτελής, μηδαμινός. — **ὁποῖ' ἄττα** = **ὁποῖά τινα** =ὁποιαδήποτε.— **ἐπιτήδευμα** =ἐνασχόλησις. — **ἀνάγκη,** δηλ. **ἐστί.—ἔχειν,** ὡς ὑποκμ. νοητέα ἡ αἰτιατκ. **αὐτοὺς** (δηλ. τοὺς ἀνθρώπους).— **ταῦτα...οὐκ ἂν θαυμ...=μὰ τὴν Δήμητρα οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων βλάβη παρ' ὑμῶν γένοιτό μοι εἰπόντι** (μετχ. ἐπιθτκ.)**ταῦτα τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι.—οὐκ ἂν θαυμ., εἰ...,** πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 23.—**τῶν πεποιηκότων**, β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = **ἢ τοῖς πεποιηκόσι·** ποῖος ὁ α' ὅρος;— **αὐτὰ γενέσθαι,** τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ **πεποιηκότων·** τὸ δὲ **ποιῶ** (μετ' ἀπρμφ.)=κάμνω νά..., συντελῶ νά... — **παρρησία** = ; πρβλ. § 3. — **ἀλλ'** = πολὺ μᾶλλον, τοὐναντίον.— **ὅτι καὶ νῦν γ.,** ἐκ τοῦ **θαυμάζω.—γέγονε** (δηλ. **ἐμοὶ παρρησία)** = ἔχει ἐπιτραπῆ (εἰς ἐμέ...).

Ταῦτα... αὐτά, ὅσα ἀνωτέρω ἐξέθηκα (δηλ ;).— **ταῦτα οὐκ ἂν θαυμ... ἀλλ' ἔγωγε ὅτι... θαυμάζω,** ἡ ἔννοια: δὲν θαυμάζω ἂν μὲ βλάψῃ ἡ ἐλευθεροστομία μου· τοὐναντίον ἀπορῶ πῶς τώρα ἐπετράπη εἰς ἐμὲ αὐτή.

§ 33.

Ἀλλὰ νῦν γ(ε) =τοὐλάχιστον τώρα· τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: **εἰ μὴ πρότερον, ἀλλὰ νῦν γε.—ἔτι** = ἀκόμη (ὡς κατὰ τὸ παρελθόν)· συναπτέον τῷ **στρατεύεσθαι καὶ πράττειν.** — **ἐθέλω** = ἀποφασίζω.— **στρ. καὶ πράττειν,** πρβλ. § 30 **«πράττειν καὶ στρ.».**— **περιουσία** =περίσσευμα. — **ἀφορμὴ** = τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ ὁρμᾶταί τις, ἀρχή, μέσα, κεφάλαιον. — **ταῖς περιουσίαις ταύταις ἀφορμαῖς** (κτγρμ.) **ἐπί τι χρῶμαι** = χρησιμοποιῶ ταῦτα — περὶ ὧν ἐγένετο λόγος — τὰ περισσεύματα (τῶν χρημάτων) ὡς μέσα (ὡς κεφάλαιον) πρὸς ἀπόκτησίν τινος. — **ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν= ἐπὶ τὰ ἔξω ἀγαθά.** — **λῆμμα (λαμβάνω-εἴλημμαι)**=(ἀσήμαντος) ὠφέλεια, κέρδος.— **ἀπαλλάττομαι τῶν τοιούτων λημμάτων** =παραιτοῦμαι, ἀφίνω τὴν ἐπιδίωξιν τῶν τοιούτων... — **ἃ τοῖς... = ἃ** (δηλ. **λήμματα) ἔοικε τοῖς σιτίοις διδομένοις παρὰ τῶν ἰατρῶν (τοῖς) ἀσθενοῦσι.** — **σιτίον,** συνήθως ἐν τῷ πληθυντκ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σιτία =τροφαί. — **καὶ γὰρ ἐκεῖνα... καὶ ταῦτα** = διότι καθὼς ἐκεῖνα... οὕτω καὶ ταῦτα. — **νέμομαί τι** = ἀπολαύω, καρποῦμαί τι. — **ἔχω** = παρέχω. — **οὔτ' ἀπογνόντας...** = **οὔτ' ἐᾷ** (ὑποκμ. **ταῦτα**, δηλ. **τὰ λήμματα) ὑμᾶς ἀπογνῶναι (αὐτῶν**, δηλ. **τῶν λημμάτων) καὶ πράττειν ἄλλο τι (τῶν δεόντων)**.—**ἀπογιγνώσκω τινὸς**=παραιτοῦμαι, ἀπαρνοῦμαί τι.—**ἔστι... ἐπαυξάνοντα** =**ἐπαυξάνει**. — **ὑμῶν**, ἀνήκει τῷ: **ἑκάστου**.

Τούτων τῶν ἐθῶν, τοῦ νὰ καταναλίσκητε τὰ δημόσια χρήματα ἀργοῦντες (§ 31).—**ταῖς περιουσίαις...**, ἐννοεῖ τὰ περισσεύματα τῶν δημοσίων εἰσπράξεων, ἅτινα διενέμοντο εἰς τὸν δῆμον ὡς **θεωρικά**· βλ. ἐν σελ. 106. — **ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν**, ὡς **ἔξω ἀγαθὰ** ἐννοοῦνται σύμμαχοι, κτήσεις, κληρουχίαι.—**τέλειόν τι καὶ μέγα ἀγαθόν**, τοῦτο εἶναι ἡ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναγέννησις τῶν Ἀθηνῶν. — **τῶν τοιούτων λημμάτων**, ἐννοεῖ τὰ **θεωρικὰ** (§ 31). — **ἐκεῖνα**, δηλ. **τὰ σιτία**.—**ἐᾷ**, τίνας;—**ταῦτα**, δηλ. **τὰ λήμματα**.

§ 34.

Μισθοφορὰν λέγεις; = προτείνεις τὰ θεωρικὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς στρατιωτικὸς μισθός; — **γε**=βεβαιότατα, ναί. — **σύνταξις**=τάξις, κανονισμός. — **καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύντ. ἁπάντων** (οὐδ.), δηλ. **λέγω** = ναὶ προτείνω τοῦτο καὶ μάλιστα προτείνω εὐθὺς ὅλα ἀνεξαιρέτως νὰ κανονισθῶσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. — **ἵνα τῶν κοινῶν ... = ἵνα ἕκαστος λαμβάνων τὸ μέρος τῶν κοινῶν ὑπάρχοι τοῦθ', ὅτου δέοιτο ἡ πόλις**· ἡ τελκ. πρότασις ἐνταῦθα κατ' εὐτκ., εἰ καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ ρ. ἀρκτικοῦ χρόνου **(λέγω)**, διότι ὁ σκοπὸς ἐκφέρεται ὡς ἰδέα τοῦ λέγοντος.—**τὸ μέρος** = τὸ ἀναλογοῦν μέρος. — **τὰ κοινὰ (χρήματα)** =τὰ δημόσια χρήματα.—**ἵνα... ὑπάρχοι (=εἴη) τοῦθ'** (κτγρμ.) **ὅτου δέοιτο ἡ πόλις** = ἵνα ... εἶναι ὅ,τι χρειάζεται ἡ πόλις· τὸ **τοῦθ'** ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν: **βελτίων... στρατιώτης... ἐφορῶν καὶ διοικῶν**· εἰς πάντα ταῦτα τὰ κτγρμ. νοητέον τὸ **ὑπάρχοι**. — **ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἴκοι ... βελτίων (ὑπάρχοι...,)** ἐπεξήγησις τῶν ἡγουμένων· ἃς ἀποδοθῇ, ὡσεὶ ἦτο: **(ἵνα) εἰ ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν, οἴκοι μένων βελτίων ὑπάρχοι, ἀπηλλαγμένος** (μετχ. αἰτλγκ.) **τοῦ ποιεῖν αἰσχρόν τι.—ἄγω ἡσυχίαν** = ζῶ ἐν εἰρήνῃ, ἔχω εἰρήνην. — **δι' ἔνδειαν ἀνάγκη** = ἐξ ἀνάγκης διὰ πενίαν.—**συμβαίνει τι...· στρατ. αὐτὸς ὑπάρχων (ὑπάρχοι)...**, ἃς ἀποδοθῇ, ὡσεὶ ἦτο: **(ἵνα) εἰ συμβαίνει τι τοιοῦτον**, **οἷον καὶ τὰ νῦν (συμβαίνει), στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ὑπάρχοι ἀπὸ τῶν...—τὰ νῦν = νῦν.—ἵνα . . . στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ὑπάρχοι=ἵνα . . . , ὑπάρχων στρατιώτης, στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχοι**=ἵνα... ὡς στρατεύσιμος ἐκστρατεύῃ αὐτοπροσώπως. — **ἀπὸ . . .**=μισθοδοτούμενος ἀπὸ ...—**ἔστι τις . . . . ὅσα οὗτος...,**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἂς ἀποδοθῇ, ὡσεὶ ἦτο: ***(ἵνα) εἴ ἐστι τις ἔξω τῆς ἡλ. ἡμῶν, ὅσα οὗτος . . . , ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβάνων πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ὑπάρχοι, ἃ...*** — ***ἡ ἡλικία*** = ἡ στρατεύσιμος ἡλικία. — ***ἡμῶν***, ἐκ τοῦ ***τις***. — ***ὅσα... λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ*** = ὅσα λαμβάνει χωρὶς νὰ ὠφελῇ. — ***ἵνα... πάντ' ἐφ. καὶ διοικ. ὑπάρχοι***, ***ἃ***=ἵνα . . . ἐπιβλέπῃ καὶ διοικῇ πάντα, ὅσα . . .

Τὴν αὐτὴν σύνταξιν κτλ., τὰ αὐτὰ εἶπεν ὁ ῥήτωρ καὶ ἐν Α' Ὀλυνθ. § 20 « . . . ***καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα»***. — ***οἷον καὶ τὰ νῦν (συμβαίνει)***, δηλ. πόλεμος. — ***ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμ.***, ποῖα ἐννοεῖ ***λήμματα***; (§ 33).— ***ὥσπερ ἐστὶ δίκ. ὑπὲρ τῆς πατρ.***, δηλ. ***τοὺς πολίτας αὐτοὺς στρατεύεσθαι***. — ***ἔξω τῆς ἡλικίας***, δηλ. ὑπὲρ τὸ 60ον ἔτος· περὶ τῆς στρατευσίμου ἡλικίας βλ. ἐν σελ. 66. — ***ἀτάκτως***, χωρὶς δηλ. νὰ παρέχῃ ὑπηρεσίας τῇ πόλει· ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ***ἐν ἴσῃ τάξει***. — ***ἐν ἴσῃ τάξει***, δηλ. τῇ τῶν στρατευομένων, οἵτινες λαμβάνοντες ποιοῦσι τὰ δέοντα. — ***ἐφορῶν καὶ διοικῶν***, δηλ. ἐν τῇ βουλῇ, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν τοῖς δικαστηρίοις. — ***καὶ παραχρῆμά γε... ἃ χρὴ πράττεσθαι***, ὁ Δημοσθ. θέλει νὰ εἴπῃ ἐν τῇ § ταύτῃ τὰ ἑξῆς: ἀπέχων πολὺ τοῦ νὰ σᾶς στερήσω ἐν γένει τὰς ἐκ τοῦ ταμείου τῆς πόλεως παροχὰς προτείνω μόνον τοῦτο: ἕκαστος ὑμῶν λαμβάνων τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μέρος τῶν δημοσίων χρημάτων νὰ προσφέρῃ τῇ πόλει, ὅ,τι αὕτη ἀπαιτεῖ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν πολιτῶν καὶ τῶν περιστάσεων· π. χ. ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης λαμβάνων ἕκαστος τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀρκοῦντα νὰ ἐκτελῇ τὰ πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκοντά του ***βέλτιον*** ὡς πολίτης εὐπορῶν ἢ ὡς ἄπορος δι' ἔνδειαν χρημάτων· ἐν καιρῷ δὲ πολέμου οἱ μὲν στρατεύσιμοι μισθοδοτούμενοι παρὰ τῆς πολιτείας νὰ ἐκστρατεύωσιν αὐτοπροσώπως πρὸς ἄμυναν αὐτῆς, οἱ δὲ ὑπερβάντες τὴν στρατεύσιμον ἡλικίαν νὰ ὑπηρετῶσι τῇ πολιτείᾳ ὡς ἐπόπται ἢ διοικηταὶ καὶ νὰ λαμβάνωσι τὸ ἀναλογοῦν αὐτοῖς μέρος τῶν χρημάτων ὡς ἀμοιβὴν τῆς τοιαύτης δημοσίας ὑπηρεσίας.

§ 35—36.

Ὅλως = ; (πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 14). — ***οὔτ' ἀφελὼν οὔτε προσθεὶς*** = χωρὶς οὔτε ν' ἀφαιρέσω οὔτε νὰ προσθέσω (τι). — ***πλὴν μικρῶν*** = ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν, παρὰ μόνον ὀλίγα τινά.— ***τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τ . . .*** = ***τὴν ἀταξίαν ἀνεῖλον καὶ εἰς τ . . . .*** — ***ἀναιρῶ τὴν ἀταξίαν*** = διαλύω, διορθώνω τὴν ἀταξίαν. —***τὴν αὐτὴν τοῦ λ . . . .*** = ***ποιήσας*** (μετχ. τροπκ.) ***τὴν αὐτὴν τάξιν τοῦ λαβεῖν, τοῦ*** κτλ. — ***ποιῶ τὴν αὐτὴν τάξιν τινὸς*** = ὁρίζω τὴν αὐτὴν τάξιν διά τι. — ***τὴν αὐτὴν τοῦ λ., τοῦ στρατ.***,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ δικ., τοῦ ποιεῖν τοῦθ᾽ . . . τάξιν ποιήσας, κατ᾽ ἔννοιαν = τακτοποιήσας οὕτω τὰ πράγματα ὥστε ἕκαστος νὰ λάβῃ χρήματα καὶ ἀντὶ τούτων νὰ ἐκστρατεύῃ, νὰ δικάζῃ, ἐν γένει νὰ πράττῃ τοῦτο. — **ὅ,τι . . . ἔχοι,** δηλ. **ποιεῖν·** τὸ δὲ **ἔχω** μετ᾽ ἀπαρμφ.=; — **καθ᾽ ἡλικίαν** = ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του. — **ὅτου καιρὸς εἴη** = ὅ,τι ἡ περίστασις ἀπαιτεῖ = ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. — **οὐκ ἔστιν ὅπου . . .** = **οὐκ ἔστιν ὅπου εἶπον ἐγὼ ὡς δεῖ νέμειν (τοῖς) μηδὲν ποιοῦσι τὰ τῶν ποιούντων.** — **οὐκ ἔστιν ὅπου** = οὐδαμοῦ. — **νέμω τινί τι** = ἀπονέμω (δίδω) εἴς τινά τι. — **τὰ τῶν ποιούντων** = τὰ (χρήματα, τὰ) ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἐκτελοῦντας τὸ καθῆκόν των. — **οὐδ᾽ αὐτούς . . .** = **οὐδ᾽ εἶπον ὡς δεῖ (ὑμᾶς) αὐτούς . . .** — **σχολάζω** = ἀναπαύομαι, ἀπρακτῶ. — **ἀπορῶ** = εἶμαι πτωχός τὸ ἀντίθ. **εὐπορῶ.** — **ὅτι δὲ . . .** = **πυνθάνεσθαι δὲ ταῦτα, ὅτι (** = **πυνθάνεσθαι δέ, ὅτι) οἱ τοῦ δ . . . ξένοι.** — **πυνθάνεσθαι,** πόθεν ἐξαρτ. τὸ ἀπαρμφ.; — **πυνθάνομαι ὅτι**=ἐρωτῶ (διὰ νὰ μάθω) ἄν. — **οἱ ξένοι τοῦ δεῖνος**= οἱ μισθοφόροι τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ στρατηγοῦ. — **καὶ οὐχὶ μέμφομαι**=**καὶ λέγων ταῦτα οὐ μέμφομαι.** — **ἐφ᾽ οἷς**= διὰ τὰ ὁποῖα. — **παραχωρῶ τινος**= ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι ἀπό τι. — **τῆς τάξεως, ἣν . . . τῆς ἀρετῆς** = **τῆς τάξεως τῆς ἀρετῆς, ἥν** (δηλ. **τάξιν τῆς ἀρετῆς) . . .** — **τάξις**=θέσις. — **τάξις τῆς ἀρετῆς**=τιμητικὴ θέσις. — **καλὸς** = ἔνδοξος. — **ὅ,τι καί . . .** = **ὅ,τι μέλλει συνοίσειν καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν ὑμῖν.** — **συμφέρει τί τινι** = ὠφελεῖ τί τινα.

Πλὴν μικρῶν, ἡ **μικρὰ** καινοτομία, ἣν θέλει ὁ Δημοσθ. νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν, εἶναι ἡ ἑξῆς: 1) νὰ καταργηθῇ ἡ ἀπαλλαγὴ τάξεών τινων πολιτῶν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας (§ 11) καὶ 2) ἐν καιρῷ πολέμου νὰ διανέμωνται τὰ δημόσια χρήματα εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τοὺς οἴκοι μένοντας, ἀλλ᾽ ὑπηρετοῦντας τῇ πολιτείᾳ (§ 34). — **ἤγαγον,** ὁμιλεῖ ὁ ῥήτωρ δι᾽ ἀορίστου, διότι ἀναφέρεται εἰς ὅσα ἤδη εἶπεν ἀνωτέρω· οὕτω καὶ κατωτέρω «**οὐκ ἔστιν ὅπου . . . εἶπον**». — **τὴν αὐτὴν τοῦ λ. . . . τάξιν ποιήσας,** πρβλ. § 34 «**τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων**» καὶ Α΄ Ὀλυνθ. § 20 «**μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε . . . .**». — **ἀπορεῖν,** νὰ λαμβάνητε δηλ. τοὺς δύο ὀβολοὺς (τὰ θεωρικά), ἐν ᾧ ἦτο δυνατὸν νὰ πλουτῆτε ἀπὸ τοῦ πολέμου. — **ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος . . . ξένοι,** ἴσως ἐννοεῖ ὁ Δημοσθ. τὰ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Χαριδήμου μισθοφορικὰ στρατεύματα, ἅπερ προσφάτως ἔσχον ἐπιτυχίας τινὰς ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ. (πρβλ. § 5)· βλ. καὶ εἰσαγ. ἐν σελ. 97. — **τῆς τάξεως . . . τῆς ἀρετῆς,** ἐννοεῖ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α.

Ἀθηναῖοι, ων, οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν· ἐξηγέρθησάν ποτε κατὰ τῶν Λακεδ. ὡς προασπισταὶ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων· συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Μακεδόνων κατὰ τῶν Ὀλυνθίων· ὑπόσχονται τῷ Φιλίπ. νὰ παραδώσωσιν αὐτῷ τὴν Πύδναν ἐπ' ἀνταλλάγματι τῆς Ἀμφιπόλεως· ἀποπέμπουσιν ἀπράκτους τοὺς πρέσβεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν καὶ τῶν Ὀλυνθίων· ἐκστρατεύουσιν εἰς Εὔβοιαν καὶ ἐκδιώκουσιν ἐξ αὐτῆς τοὺς Θηβαίους· συνομολογοῦσιν εἰρήνην μετὰ τῶν Ὀλυνθίων· ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς πολιορκίας τοῦ Ἡραίου τείχους λαμβάνουσι μὲν γενναίας ἀποφάσεις, ἀλλὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων ἀναβάλλουσιν.

Ἀμφίπολις, εως, μία τῶν σπουδαιοτάτων πόλεων κατὰ τὰ παράλια τῆς Θρᾴκης οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Στρυμόνος (νῦν Νεοχῶρι)· αὕτη ᾠκεῖτο πρότερον ὑπὸ τοῦ Θρᾳκικοῦ φύλου τῶν Ἠδώνων καὶ ἐκαλεῖτο ***Ἐννέα ὁδοί***· τῷ 437 οἱ Ἀθηναῖοι ἐξέπεμψαν ἀποίκους ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἅγνωνος, οἵτινες ἐξελάσαντες τοὺς Ἠδῶνας κατέλαβον τὰς ***Ἐννέα ὁδοὺς*** μετονομάσαντες αὐτὰς Ἀμφίπολιν. Οἱ Ἀμφιπολῖται συνοικισθέντες ὑπὸ τοῦ Ἅγνωνος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ περιοίκων δὲν διέκειντο εὐμενῶς πρὸς τοὺς Ἀθην.· διὰ τοῦτο κατὰ τὸν πόλεμον τούτων καὶ τῶν Πελοπον. παρέδωκαν ἐν ἔτει 424 τὴν πόλιν αὐτῶν εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν Λακεδ. Βρασίδαν. Καὶ μετὰ τὴν Νικίειον εἰρήνην (421), δι' ἧς ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Ἀθην. ἡ Ἀμφίπολις, οἱ κάτοικοι ταύτης ἠρνήθησαν νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτούς. Μάτην ἀπεπειράθησαν καὶ ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῶν στρατηγῶν Ἰφικράτους (368-365) καὶ Τιμοθέου (364) ν' ἀνακτήσωσι τὴν πόλιν. Δι' αὐτὸ καὶ ἐπὶ Φιλίππου ἤρξαντο (τῷ 358) διαπραγματεύσεων πρὸς αὐτὸν περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Μακεδόνων. Οἱ ἀποσταλέντες ἐξ Ἀθηνῶν πρέσβεις συνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νὰ δώσωσι τῷ Φιλίππῳ τὴν Πύδναν, ἣν οὗτοι κατεῖχον, ὁ δὲ Φίλιππος καταλαμβάνων τὴν Ἀμφίπολιν νὰ δώσῃ αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις· ἀλλ' ὁ Φίλιπ. πᾶν ὅ,τι συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἐτήρησε· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν δὲν παρέδωκεν αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις.

Ἀμφιπολῖται, ῶν, οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμφιπόλεως.

Ἀριστείδης, ου, ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς ἐπὶ τῶν Περσικῶν πολέμων, ὁ ἱδρυτὴς καὶ ὀργανωτὴς τῆς πρώτης ἀθηναϊκῆς ναυτικῆς συμμαχίας (477 π. Χ.)· ἐπαινεῖται

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ καὶ δημοσίῳ βίῳ.

Ἀρύββας, ου, βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν—μιᾶς τῶν σπουδαιοτέρων φυλῶν τῆς ἀρχαίας Ἠπείρου—, υἱὸς τοῦ Ἀλκέτα καὶ θεῖος τῆς Ὀλυμπιάδος, τῆς συζύγου τοῦ Φιλίππου· κατὰ τοῦ Ἀρύββου ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352 π. Χ.

Β.

Βοηδρόμια, ων, ἑορτὴ τελουμένη ἐν Ἀθήναις κατὰ μῆνα Βοηδρομιῶνα (15 Σεπτ.-15 Ὀκτ.) πρὸς τιμὴν τοῦ Βοηδρομίου Ἀπόλλωνος.

Η.

Ἡραῖον τεῖχος, φρούριον ὀχυρὸν ἐπὶ τῆς Προποντίδος παρὰ τὴν Πέρινθον· ἐπολιορκήθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 352.

Θ.

Θετταλία, ας, χώρα Ἑλληνικὴ πρὸς τὸ βόρειον τῆς Ἑλλάδος· ὁ Φίλιππος προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου εἰσήλασεν εἰς Θεσσαλίαν ἐν ἔτει 352· οἱ κάτοικοι: ***Θετταλοί, ῶν.***

Θηβαῖοι, ων, οἱ κάτοικοι τῶν Θηβῶν· ἐκδιώκονται ἐκ τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 357.

Θρᾴκη, ης, ἡ μεταξὺ τοῦ Ἴστρου, τοῦ Πόντου καὶ τῆς Προποντίδος, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς λεγομένης Θρᾳκικῆς θαλάσσης (τοῦ Β. μέρους τοῦ Αἰγαίου πελάγους) καὶ τέλος τοῦ Νέστου πρὸς Δ. κειμένη χώρα· κατ' αὐτῆς τὸ πρῶτον ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352.

Ι.

Ἱέραξ, ακος, Ἀμφιπολίτης, ἀποσταλεὶς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 μετὰ τοῦ Στρατοκλέους.

Ἰλλυριοί, ῶν, λαὸς κατοικῶν ἐν ταῖς Α. ἀκταῖς τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (ἔνθα νῦν ἡ Δαλματία, Βοσνία καὶ Ἀλβανία)· οὗτοι ἀνέκαθεν διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς Μακεδόνας· τὸ πρῶτον καθυπέταξεν αὐτοὺς ὁ Φίλιππος, εὐθὺς ὡς ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας (359)· ὀλίγῳ δὲ ὕστερον (355) ἐπιχειρήσαντες ν' ἀποσείσωσι τὸν ζυγὸν κατὰ κράτος ἐνίκησε καὶ ὑποχειρίους πάλιν κατέστησε διὰ τοῦ Παρμενίωνος.

Κ.

Καλλίας, ου, δημόσιος δοῦλος ἐν Ἀθήναις· ἐκδιωχθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου ὡς μὴ ἀνεχομένου τὴν βδελυρίαν τούτου κατέφυγεν εἰς Μακεδονίαν καὶ διέτριβε παρὰ τῷ Φιλίππῳ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κορίνθιοι, ων, οἱ κάτοικοι τῆς Κορίνθου· πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 460.

Λ.

Λακεδαιμόνιοι, ων, οἱ κάτοικοι τῆς Λακεδαίμονος· ἐν Λεύκτροις καὶ ἐν Μαντινείᾳ νικῶνται ὑπὸ τῶν Θηβαίων.

Λάμψακος, ου, μικρὰ πόλις τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἀπέναντι τῆς Θρᾳκικῆς Χερσονήσου.

Μ.

Μαγνησία, ας, τὸ ἀνατολικώτατον τῆς Θεσσαλίας μέρος, περιλαμβάνον τὴν περιοχὴν τῶν ὀρέων Ὄσσης καὶ Πηλίου καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἐκ τούτου ἐκπεμπομένης ὀροσειρᾶς σχηματιζομένην χερσόνησον· τὴν Μαγνησίαν κατέλαβεν ὁ Φίλιπ. ἐν ἔτει 352.

Μακεδονία, ας, ἡ μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Θρᾴκης χώρα· ἤρθη εἰς ἀκμὴν ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Β΄ (359-356)· οἱ κάτοικοι ***Μακεδόνες, ων*** καὶ ἐπίθ. : ***Μακεδονικός, ή, όν.***

Μεγαρεῖς, έων, οἱ κάτοικοι τῶν Μεγάρων· πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 431.

Μεθώνη, ης, πόλις ἐν Μακεδονικῇ Πιερίᾳ παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον (νῦν Ἐλευθεροχῶρι), ἀποικία τῶν Ἐρετριέων· τῷ 353 ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ κατεστράφη.

Μιλτιάδης, ου, υἱὸς τοῦ Κίμωνος, ὁ νικητὴς τῶν Περσῶν ἐν Μαραθῶνι· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὸν λιτόν του βίον.

Ν.

Νικίας, ου, Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν.

Ο.

Ὄλυνθος, ου, ἐπίσημος πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τῆς ΒΔ. πλευρᾶς τοῦ Τορωναίου κόλπου· ἱστορίαν αὐτῆς βλ. ἐν σελ. 39-40· οἱ κάτοικοι : ***Ὀλύνθιοι, ων.***

Π.

Παγασαί, ῶν, πόλις παράλιος τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐπίνειον τῶν Φερῶν· τῷ 352 κατέλαβεν αὐτὰς ὁ Φίλιππος.

Παίονες, ων, λαὸς κατοικῶν τὴν μεταξὺ Σκάρδου καὶ Ὀρβήλου χώραν τῆς Β Μακεδονίας· τούτους μετὰ τῶν Ἰλλυριῶν καθυπέταξεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 355.

Περικλῆς, έους, ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγός· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν.

Ποτείδαια, ας, πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἰσθμοῦ τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

συνδέοντος τὴν χερσόνησον Παλλήνην μετὰ τῆς στερεᾶς, ἀποικία τῶν Κορινθίων· κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ μετὰ τὴν μετανάστευσιν τῶν κατοίκων κατῳκήθη ὑπὸ ἀποίκων ἐξ Ἀθηνῶν· τῷ 356 κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.

Πύδνα, ης, σπουδαία πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ οὐχὶ μακρὰν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἑλλήνων ἀποίκων· τῷ 364 ἐκυριεύθη αὕτη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τοῦ Τιμοθέου· ἐν ἔτει δὲ 358 οἱ Ἀθηναῖοι συνεφώνησαν μυστικῶς μετὰ τοῦ Φιλίππου ὅπως ἐπ᾽ ἀνταλλάγματι τῆς Πύδνης παραδώσῃ οὗτος αὐτοῖς τὴν Ἀμφίπολιν· ἀλλ᾽ ὁ Φίλιππος δὲν ἐτήρησε πᾶν ὅ,τι συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν ὄχι μόνον δὲν παρέδωκε τοῖς Ἀθηναίοις αὐτήν, ἀλλ᾽ ἀπ᾽ ἐναντίας εἰσελθὼν εἰς τὴν Πύδναν κατέλαβε καὶ ταύτην· οἱ κάτοικοι: ***Πυδναῖοι, ων.***

Σ.

Σίγειον, ου, μικρὰ πόλις τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον πλησίον τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου.

Στρατοκλῆς, έους, Ἀμφιπολίτης, ἀποσταλεὶς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 μετὰ τοῦ Ἱέρακος.

Τ.

Τιμόθεος, ου, υἱὸς τοῦ Κόνωνος, ἐπιφανὴς στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων· ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα κατεπολέμησε τῷ 364 τοὺς Ὀλυνθίους.

Φ.

Φεραί, ῶν, ἀρχαιοτάτη θεσσαλικὴ πόλις, κειμένη ἐν τῷ ΝΑ. πέρατι τοῦ Πελασγικοῦ πεδίου· ταύτην κατέλαβεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352 π. Χ.

Φίλιππος, ου, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, υἱὸς τοῦ Ἀμύντου, γεννηθεὶς τῷ 382 π. Χ.· ἱστορίαν αὐτοῦ βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37 - 39.

Φωκικὸς πόλεμος, οὗτος ἐξερράγη ἐν Ἑλλάδι τῷ 355 καὶ διήρκεσε μέχρι τοῦ 364· εἰς αὐτόν, ὀφειλόμενον κυρίως εἰς τὴν ἔχθραν τῶν Θεσσαλῶν καὶ Θηβαίων κατὰ τῶν Φωκέων, ἀφορμὴν ἔδωκεν ἡ εἰς τοὺς τελευταίους ἀποδιδομένη κατάληψις τόπων τινῶν ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Δελφῶν.

Χ.

Χαρίδημος, ου, ἐξ Ὠρεοῦ τῆς Εὐβοίας, στρατηγὸς μισθοφορικῶν στρατευμάτων πολιτογραφηθεὶς ἐν Ἀθήναις· τῷ 351 ἀπεστάλη ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θρᾴκην.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀριθ. { πρωτ. 13059 / διεκπ. }   Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἀπριλί[ου]

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣ[ΕΩΣ]

Πρὸς τὸν κ. Κ. Γ. Κοσμᾶν, καθηγητήν.

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι δι᾽ ἡμετέρας πράξεως τῇ 23 τοῦ λή[γον]τος μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 25 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐ[ν τῷ] ὑπ᾽ ἀριθ. 20 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως [ἐ]κρίθη τὸ πρὸς κρίσιν ἐν χειρογράφῳ ὑποβληθὲν ὑμέτερον βιβλί[ον] **«Δημοσθένους οἱ τρεῖς Ὀλυνθιακοὶ»** *διὰ τὴν Β΄ τάξιν τ[ῶν] τετραταξίων Γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον τάξιν τῶν λοιπ[ῶν] σχολείων τῆς μέσης Ἐκπαιδεύσεως.*

Ὁ Ὑπουργὸς

ΔΗΜ. ΔΙΓΚΑΣ

Π. ΖΑΓΑΝΙΑΡΗΣ

Συνεπείᾳ τῆς ὑπ᾽ ἀριθ. 690/22-8-24 πράξεως τῶν γενι[κῶν] συνεδριῶν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου αὐξάνεται ἡ τελικὴ [τιμὴ] τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν σχολείων τῆς μέσης καὶ δημοτ[ικῆς] ἐκπαιδεύσεως κατὰ 10 % ἐφ᾽ ὅσον ταῦτα μεταφέρονται ἐκ [τῆς] πόλεως ἐν ᾗ ἐξεδόθησαν εἰς ἄλλας πόλεις.

Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφεῖον «Ἑστία» — 14686.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής